Budapest, 1901. Hatodik évfolyam. 161. szám. Péntek, junius 14.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Sztrájk.

Budapest, junius 13.

(v.) A sztrájk: bérháboru. A bérháboru pedig, noha nem jár szükségképpen vérontással, de azért neki is megvannak a maga borzalmai. Könnyeimü háboruk vannak; királyok kegyetlen szeszélyeiből, dicsőségre szomjas katonai lángelmék léha becsvágyából többször fakadt hadüzenet, mint a mészárszékre vitt népek kölcsönös gyülölködéséből. De a bérháboru *mindig* komoly dolog; megelőzi a nyomor okozta elkeseredés, kitörésre birja a fékezhetetlen indulat, amelyben bosszuvágy, kétségbeesés és egy cseppnyi javulásért mindent kockáztató dac elegyül. Hadüzenet nem nyitja meg a bérháborut; a tömegek féktelen szenvedélye nem hódol a diplomáciai formáknak. A sztrájk egyszerre csak itt van. Honnan jött, hogyan jött, a legtöbb esetben meg se tudhatni. Mire észreveszik, hogy közeleg, már lehetetlen utját szegni. Az orkán elé hiába állitasz tilalomfát: feldönti és tovasöpri azt lenyügözhetetlen, mérsékelhetetlen hatalmával. A sztrájk is orkán; ha felkerekedik, el is végzi romboló munkáját s pusztit mindaddig, amig agyon nem tombolta magát.

Resiczán heves bérháboru dul napok óta. Sok ezer főre menő munkástömegek harcra keltek munkaadójuk, egy dusgazdag, osztrák kézen levő vállalat ellen. A publikum igaz érdeklődéssel kiséri a küzdelem változó peripetiáit. S ebben az érdeklődésben több az emberbaráti részvét, mint a banális kiváncsiság. Félreismerhetetlen tény, hogy a közönség minden rokonszenvével a munkások mellé állott. S ebben az állásfoglalásban alig van valami része annak a véletlen körülménynek, hogy a bérháboruval megtámadott vállalat osztrák tőkések tulajdona, a sztrájkoló munkások pedig a magunk magyar vérei. A közvéleménynek ez a rokonszenve nem politikai szempontoknak, hanem a *szociális igazságnak* az eredménye. Szociális igazság, — hát ez vajjon mi? Nálunk még felvethető ez a kérdés, de a nyugaton az elmélet is, a gyakorlat is megadta rá már jó rég a feleletet. Az uj kornak uj szelleme az. A jövendő világrendnek alapelve. Erkölcsi törvény, melyet az eszmék evolutiója dajkált, de melyet egy világforradalom fog általános foganatra juttatni. Valami megfoghatatlan szubstanciáju, kifürkészhetetlen utakon terjedő, elementáris erővel felruházott hatalom, mely betódul mindenüvé: a bölcseletbe, a müvészetbe, az irodalomba, a törvényhozások munkájába, a tőkések páncélszobáiba, a bányák aknáiba, a gyárak műhelyeibe, a munkások viskóiba. A szellemi munkát uj irányokba lóditja, uj formákat talál ki az örök-szépnek, uj félelmeket gerjeszt a hatalmakban, uj reményeket fakaszt a nyomorultak szivében. Ez a sokfelé elágazódó, titokzatos valami: a szociális igazság. Ez termékenyiti meg korunkat, mely az átmenetet képviseli az emberiség fejlődésének uj epokhájához. A humanizmus utolsó és döntő szava ez a szociális igazság. A kvintesszenciája pedig ugy szól, *hogy amig van a világon jogosulatlan nyomor, addig nincs a világon jogosult felesleg.* Ebből az alapelvből azután csináltak rendszereket és doktrinákat, akárhányat és tarkánál tarkábbat. De valamennyiből kicsendül elemi igazságképpen az a közmeggyőződés, hogy meggazdagodnia a munkaadónak csakis akkor szabad, ha inségben nem sinylődnek a munkásai. Ennél kevesebbet nem vall, nem hisz és nem fogad el a modern ember lelkiismerete.

A szociál-forradalmárok dörgő frázisokban teremtettézik le a burzsoá társadalmat. Ostoba beszéd. Ma nincs már burzsoá társadalom. Ma már valamennyien meg vagyunk kenve egy-egy csöpp szociális olajjal. A munkás jussát nem tagadjuk s nem támadjuk. Nyomoruk nekünk is fáj; vesződséges életük kemény sorsa minket is érint, az a törekvésük, hogy becsületesen teljesitett munkájukért emberséges elbánás és emberhez méltó exisztencia járjon ki nekik, rezgésbe hozza a mi lelkünk hurjait is. A munkásban, aki hetenként félrerakhat béréből egy-két garast, van valami a burzsoából. A burzsoában, aki verejtékes munkával szerzi meg családjának a mindennapi falat kenyeret, van valami a szocialistából. A szociális igazság felismerésére egy uj képesség támadt a modern nemzedék lelkében: a szociális lelkiismeret. Ez szálakat bocsát az eddig egymástól elszigetelt társadalmi rétegekbe s e szálakból egy nemes szolidaritás hálózata alakul ki. Mialatt a forradalmárok buta doktrinái a negyedik rendet gyülöletre serkentik a társadalom ellen, azalatt a társadalom szerető részvéte leárad a munkásosztály felé, emez pedig hálás lojalitással szolgálja meg a felülről kapott bátoritást. Igy fejlődik ki lassan, de következetesen *a szociális együttérzés*, amely záloga a jobb jövendőnek.

Ez a hatalmas áramlat magával ragad mindent. Maga az állam sem bir neki ellentállani. Valamikor az államhatalom a bérharcokban következetesen a tőke mellé állott, felforgatásnak tekintette a teljesitett munka jobb dijazására irányuló munkásmozgalmakat s kész volt ezeket kényszerítő eszközeivel lefegyverezni, s ha kellett, vérbe is fojtani. Majd a manchesteri szellem uralma alatt részvétlen közömbösségre szánta magát az államhatalom a bér-

TÁRCA.

Kötél vagy kényszerzubbony.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Feszl Géza.*

Akasztófára itélték a marburgi birák Bratusa Ferencet, aki a saját gyermekét előbb megölte, azután feldarabolta és megsütötte, végül pedig — evett is belőle.

Nálunk — ezt mondják azok, akik a büntetőkódexet a bünbocsátás jogforrásának, a megbocsátást pedig a közérdek univerzális gyógyszerének tarják, — nálunk kényszerzubbonyra itélték volna Bratusát, mert az ilyen ember őrült.

Őrült avagy bestia? Ez itt a kérdés.

Könnyü dolog előrángatni az őrültségnek külső látszatát és mentőkészülék gyanánt ráboritani egy *kötélre-valóra*, ha ugyanis az őrültséget nem tekintjük egyébnek, mint rendkivüliségnek, szokatlanságnak, elmebeli abnormitásnak.

Rendkivüli, szokatlan, abnormis minden, ami szórványosan fordul elő.

Abnormis emberi állat már az is, aki a saját gyermekét megöli. Hát még az, akit földarabolt magzatának tüzön sistergő husa — étvágyra ingerel? — Soha sem sülyedhet annyira az emberiség, hogy az ilyen emberformáju állat ne legyen kivétel, sőt még a gonoszok között is — abnormitás.

Ilyen alacsonyra csak *egy-egy* ember sülyedhet, de nem az ember és nem az *emberiség.* Kihalna a faj, ha az ilyen lelkület megszünne abnormis lenni. És hogy ki nem hal, ez nem a gondolatok teknikusainak és az eszmebéli nagy koncepciók épitőmestereinek érdeme. Mert nem az államérdekek törvénye, nem a morálrendszerek szelid tanácsa és nem a vallásalapitók parancsoló szava, hanem *a természet fejlődési rendje* plántálta bele az emberi szivbe a szülői szeretet érzését csemetéje iránt. Ezt a megnemesült önzést. Ezt a szent hiuságot. Ezt az ideális illuziót. Ezt a fajfenntartó erőt. A természet plántálta ezt belénk és a tizparancsolat nagy kodifikátorának hatalmas zsenije még abból is kisugárzik, hogy nem iktatta a többi közérdekü parancs közé e két szót: szeresd gyermekeidet! Csak a szülők iránt való tiszteletet *kellett* megparancsolnia, a gyermekek iránt érzett szeretetről — tudta ő ezt jól — gondoskodik a természet maga.

Azok a kivételes emberi kreaturák, akiknek lélekbeli durvasága megszakitja a generációk láncolatát, mert még annyi áldozatkész gondot sem forditanak utódaikra, amennyit az ő ismeretlen kiágazásu, de ezer és ezer éves származásu családfajuk nemzedékről nemzedékre átutalt: *azok abnormis jelenségek ugyan,* de abszolute légből kapott az a föltevés, hogy *őrültek.* Különben pedig minden gyilkos kivételes jelenség. Ezt is a legnyilvánvalóbb faktum bizonyitja: az emberiség szaporodása. Ha a gyilkolás ősrégi szenvedélyének aktiv hivei megszünnének kivételek lenni, akkor nem szaporodna, hanem hovatovább megfogyna az emberiség, még pedig rohamosan, négyzetes arányban.

Hogy éppenséggel semmi köze az abnormitásnak az őrültséghez, azt legvilágosabban beigazolja az ellentét, a szellemi nagyságok gárdája. Maga Shakespeare olyan abnormitás, hogy háromszáz év alatt, másfél milliárd ember között nem született meg — a második. Akinek születésétől számitjuk az időt, csodás rendkivüliségében egymagában áll. Schiller, Goethe, Petőfi, Madách örök időkre individualitás marad, még a héroszok között is; egyenrangu hasonmása nem akadhat egyiknek sem, se az idők, se az emberek mennyisége révén. Ezek mind abnormitások — csakhogy fölfelé. De szellemük rendkivüliségénél fogva épp oly kevéssé illenek oda az őrültséget körülhatároló fogalom alá, mint azok, akik az átlagos nivón mélyen alul maradnak.

Az eltérést a nagy többségnek szellem- és jellembeli nivójától nem is nevezhetjük másnak, mint abnormitásnak. Ellenben az őrültségnek karakterisztikus vonása nem az átlagostól való eltérésből alakul ki, hanem egy, *nem viszonylagos* jellemvonásból. Akinek eszejárása annyira kuszált, hogy a jó és a rossz, a megengedett és a tilalmas, esetleg az előnyös és a hátrányos közt találóan megkülönböztetni nem tud, az igenis őrült, akármi idézze elő ezt az elmebeli fogyatkozást. Gondolatban elképzelhetjük azt a lehetőséget — nem is kell tulságosan megfesziteni a fantáziát — hogy az emberek nagy többsége valóságos őrültekből áll. Ebben az esetben azután teljesen elesnék az abnormitás, mint az őrültség kritériuma. Minthogy azonban a téboly nem viszonylagos szellemi állapot, *hanem a józansागnak magasfoku impotenciája,* ennélfogva a marburgi szörnyetegnél a cselekvéseiben rejlő számító és értelmező képességből kell és lehet megállapitani, hogy őrült volt-e, avagy épeszü?!

Az, hogy Bratusa Ferenc étvágyra gerjedt és enni vágyott abban a rémes pillanatban, mikor saját gyermekének combja a tüzön pirult és hogy képes volt gyermeke holttestének megsütött darabjából leszelni egy részt és azt étel gyanánt elfogyasztani, ez undoritó méretü szivtelenség ugyan, *de nem a jéghideg észnek józan vótuma hiányzik belőle,* csupán az emberséges érzelem tiltakozó szava. E vandalizmusban a jéghideg ész vótuma félre nem ismerhető határozottsággal benne van. Megnyilatkozik az a megfigyelésben, az eszmetársulásban és a konkluzióban, mely a táplálkozásnak *rémes* és *természetes* aktusát megelőzte.

— „Hallottam valamikor, gyermekmesékből emlékeztem reá, hogy az emberhus nem ártalmas eledel.“

Milyen föltétlen határozottsággal beszél e vallomásból *a körültekintő* egészséges ész, amely

harcokkal szemben. Álláspontja az volt, hogy hadd marakodjanak, majd megunják. A tőke szabadságát ugy értelmezte, hogy az kapzsi is lehet. A munkás szabadságát pedig ugy, hogy az szabadon választhat a munkaközben való koplalás és a bérharc folytán való éhenhalás között. A modern állam nem áll a tőke mellé, sőt közömbös részvétlenséggel sem nézi e küzdelmeket. Érzi jól, hogy a bérháboru a szociális igazság mérkőzését jelenti a szociális igazságtalansággal. Hatalmát és tekintélyét tehát odaviszi a harctérre s közvetit a küzdő felek között. Tanácsol, amig lehet. És cselekszik, mihelyt kell. Fegyveres hatalmát kifejti, de nem a munkások ellen, hanem a forrongó indulatok fékentartására, a közrend megőrzésére, a vérontás elháritására.

Igy járt el az államhatalom Resiczán is. Fellépése tiszteletet parancsoló, okos és igazságos. Egy ideig kapacitálgatott mind a két táborban; de mikor ez a törekvése meddő maradt, kihirdette s érvényre juttatta a szociális igazságot. *Hegedüs* Sándor miniszter tegnap rendeletben mondta ki, hogy a munkásoknak jog szerint kijár az a munkaszünet, melyet követelnek. Döntése nem vág a bérharc meritumába, nem is vághat ebbe, mert hisz a bérszerződés feltételeibe az államhatalom nem avatkozhat. De Resiczán a harc nem csupán a munkabér összege körül folyik, hanem a munkaszerződés *egyéb* feltételei körül is. Ezen a ponton az államkormányzat igenis belenyulhatott a küzdelembe. Bele is nyult bátran, erősen és bölcsen. Ugy véljük, ez a rendelet eldöntötte a küzdelem sorsát. A munkások morális győzelme megvan. S ennek a hatásai bizonyos mértékben érezhetők lesznek a szorosabb értelemben vett bérharcnak kimenetelében is. Már is hallszik, hogy a vállalat hajlandó a méltányos egyességre. A munkások bizonyára szivesen fognak békét kötni, ha nem is érik el mindazt, amit háboru közben követeltek. Ajánljuk is nekik baráti szivvel az okos egyezkedést. Emberségesebb munkafeltételek s kedvezőbb bérviszonyok lesznek e harcuk gyümölcsei. Mérséklettel menjenek bele a békealkudozásba; jól tették, hogy a dacra daccal feleltek, de most az előzékenységet is viszonozzák előzékenységgel. A közönség rokonszenve velük volt a háboruban; érdemeljék most ki ezt a rokonszenvet — *a békekötésnél.*

ORSZÁGGYÜLÉS.

***Budapest,* junius 13.**

Bajos volna eldönteni, hogy a hirtelen föllépett kánikula törölte-e ki az összeférhetetlenséget az érdekes témák sorából, vagy hogy belefáradtak-e már az emberek és ezért menekülnek előle a folyosóra? De voltaképpen ez a kérdés is olyan kevéssé érdekes, mint az összeférhetetlenség; ezért tán elegendő, ha minden oknyomozás nélkül megállapitjuk azt az egyszerü valóságot, hogy az összeférhetetlenség vitáját teljes apátiával szenvedi tovább a képviselőház. Szenvednek belé nemcsak az inkompatibilisek, hanem azok is, akik legtökéletesebben összeférhető állapotnak örvendenének máskülönben. Most ezek sem örvendenek, hanem szenvednek a többi szenvedővel, mert a Ház mostani temperaturájában minden vita egyaránt szenvedés mindeneknek.

A nyomott, fáradt hangulatba csak az ülés elején hozott egy kis frisseséget *Széll* Kálmánnak az a törvényjavaslata, amely a hét évesnél idősebb elhagyott gyermekek gondozásáról szól. Mikor ezt benyujtotta a miniszterelnök, éljenzett az egész Ház.

Az összeférhetetlenségi vitát a tizennegyedik szakasznál folytatták, amely az ügyvéd-képviselőkről szól, s amely *Vancsó* Gyula szövegezésében megengedi a képviselőknek a miniszterekhez intézett beadványok ellenjegyzését, de a miniszterekénél való közbenjárást nem. *Visontai* Soma szólalt fel ennél a szakasznál, amelyet még ebben az enyhitett alakjában sem fogad el. *Széll* Kálmán miniszterelnök felszólalására azonban a Ház elfogadta a módositott szakaszt.

Hogy az egész vita iránt való érdeklődés mennyire megcsappant, az legjobban kitünt a tizenhatodik szakasznál, amely a biráskodást szabályozza. Ez a szakasz egyik legerősebb ütköző-pontja a javaslatnak, mégsem lett körülötte nagy ütközet. Négy komoly és figyelemreméltó felszólalással elintéződött az egész. *Justh* Gyula támadta a paragrafust, kifejtvén az ő ismeretes álláspontját a Kuria biráskodása mellett; utána *Bedőházy* János, a marosvásárhelyi második kerület uj képviselője szólalt fel, ugyanerről az álláspontról; a fehérhaju, rokonszenves szüz-szónokot szimpatiával hallgatták. *Polónyi* Géza volt a harmadik; neki egészen külön álláspontja van; a Ház biráskodása sincs kedvére, a Kuriáé sem; de az egész javaslat sem, addig, amig megfelelő fórumot nem tudnak találni. Végül *Széll* Kálmán védte meg a javaslat álláspontját, meggyőzően és hatásosan, s erre a Ház elfogadta a szakaszt.

A huszonegyedik paragrafusnál *Rohonyi* Gyula előadó azt a módositást inditványozta, hogy az összeférhetetlenség ájlapotába jutott képviselő ne vehessen részt a Ház tanácskozásában addig, mig ez az állapot meg nem szünt. *Polónyi*, aki most mindenben a rideg tagadást képviseli, ezt is ellenezte, de a miniszterelnök felszólalására a Ház elfogadta az előadó módositó inditványát, Széll Kálmánnak egy klarifikáló módositásával együtt.

Ekkor félbeszakitották a vitát s elhatározták, hogy holnap tizenöttagu bizottságot választanak a biráskodási eljárás részleteinek a kidolgozására.

A napirend után *Pichler* Győző interpellált a *resiczai* sztrájk dolgában. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter nyomban felelt az interpellációra és a Ház megnyugvással vette tudomásul a miniszternek minden izében korrekt válaszát.

A képviselőház ülése junius 13-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Plósz* Sándor, *Cseh* Ervin, *Hegedüs* Sándor.

Elnök bemutatja a miniszterelnök átiratait.

(A gyermekek védelme.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Néhány héttel ezelőtt voltam szerencsés egy javaslatot előterjeszteni a hét éven alóli elhagyott gyermekek és a hatóságilag elhagyottaknak nyilvánitott gyermekek ellátásáról s gyermekmenhelyek felállításáról. (Élénk helyeslés.) A törvényhozás ezen javaslatot kegyesen elfogadta és az ő felsége szentesitésével ellátva a napokban már törvényerőre fog emelkedni. (Tetszés.)

Most egy, szociálpolitikai tekintetben nem kevésbé fontos, elsőrendü jelentőségü és az államot és a társadalmat és annak minden rétegét mélyen érintő javaslatot van szerencsém előterjeszteni, a hatóságilag elhagyottaknak nyilvánitott hét éven fölüli gyermekek gondozásáról, amely gondozás bizonyos rendszer szerint, egy bizonyos áldozattal, amely azonban nem jelentékeny, tizenöt éves korukig terjedne. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Az összeférhetetlenségi törvényjavaslat.

Visontai Soma a 14. §-nál hibáztatja, hogy az az ügyvédi kar működésére gátló intézkedéseket foglal magában. Ez egyenesen az ügyvédi perrendtartás jogait nyirbálja meg, a midőn azt rendeli el, hogy az ügyvéd-képviselő személyesen nem nyujthat be ügydarabokat a miniszterekhez, ellenben aláirásával szignálva beküldheti azokat. Hát olyan gyengék a miniszterek, hogy oly könnyen letéríthetők a törvényesség utjáról? Visszaélés fordulhat elő a §. azon ren-

---

a személyes érdeknek állandóan éber őre. Ha fennforgott volna a veszély, hogy meg fog ártani az ő *drága egészségének* a szokatlan eledel, akkor — leküzdte volna az étvágyát!

Igy azonban nem talált okot elutasitani magától azt, amit fölingerelt gyomra sugalmazott neki. Hajmeresztően hideg és primitiv a gondolatmenet, mely Bratusa ocsmány lelkében megfogamzik, de a lelketlenségtől eltekintve nem tapad hozzá semmi, ami beteges volna, *legkevésbé a képzelődés játéka.*

A gondolatmenetének körülbelül három stádiuma lehetett.

Az első stádium az, amikor szemeláttára sülni, lassanként pirulni kezd a hus és a hussal csak ritkán, leginkább veteményből élő vincellér előtt kibontakozik egy olyan értékes tápszer, amely — az előleges terv szerint — egyszerüen elpusztitásra, megsemmisitésre volt szánva.

— Ni, — egészen olyan, mint más, — izletes hus.

E jéghideg, de józan obszervációhoz hozzá csatlakozik a falánkság ingere által a mult emlékeiből kiváltott gyermekmesének gondolata: „Az emberhus nem ártalmas!“ — Ezt a második stádiumot, vagyis a gondolat-asszociációt nyomon követi az előleges elhatározás reviziója, melylyel az imént fölmerült bestiális érdekösszeütközésbe jutott.

— És mégis eldobjam?...

— Igen, vagy nem?...

— Elpusztitsam, vagy — megegyem?...

— Eh, megeszem!

És hogy ez a gondolat valóra vált, ez az undoritó közszellemü időnek legundoritóbb eseménye, de abszolute józan. Sőt itt még tovább mehetünk. Előbb azonban egy büszke oldalpillantást vetünk azokra akik ezt — esetleg — félremagyarázzák.

Az önzés mindig józanabb, mint a szeretet. *A szív melegéből olyan gőzpára emelkedik, mely a tisztább látást zavarja. Az önző számitásnak hideg atmosférájában páratelt rétegek nincsenek. Maga a könny, ez a szentelt vize a léleknek, elhomályositja a látóképességet.* Ellenben az érzelemtől mentesitett gonoszság, az ő élesen fürkésző száraz szemével tisztán lát és világosan különbözteti meg a személyes érdek határvonalait. Bratusának nemcsak a kannibalizmusában, de a gyermekgyilkolásában is erőteljesen domborodik ki ez a józan látóképesség.

Mikor az erdőben észrevette Bratusa az ő halálra fáradt, éhségtől düledező szerencsétlen leánykáját, akkor saját vallomása szerint igy gondolkozott:

— Ugy se való semmire. Otthon sem használhatom. *Talán még kórházi költséget is fizessek érte?*... Hát megfojtottam.

Tessék félrerugni a hipokritaságot és beismerni, hogy a gyilkosság e megokolásában a *józan gazdálkodás érveinek* egész arzenálja — ha mindjárt dióhéjba szoritva is — de benne van.

*

A modern igazságszolgáltatás szerintem olyan territórium, ahol a mult idők becsületes józanságától kezdve, egészen a jelenkornak furcsa ötletekben megnyilatkozó eszme-gazdagságáig egymás mellé kerül lehetőleg minden. Itt a boszorkány-pörökkel ölelkezik a szuggesztió, ott a parasztész és jogászfikciók birkóznak egymással; emitt az X.-sugár képet nyujt még arról is, ami *láthatatlan*, amott pedig a tudományos vakság fölfegyverzett szemmel hiába kutatja azt, amit a puszta szem első pillantásra meglát. A hajdankori hagyományos egyszerüség kiváltja az itélkezők lelkéből a megfelelő érzéseket, mely által a sajnálatra méltó vádlott elnéző részvéttel, az undoritó önzés szörnyetegje haragos gyülölettel találkozik. Az uj kor komplikált eszmegazdagsága pedig megzavarja ezt az itélkezést és olyanformán keresi a bün fogalmát, mint ahogy hajdan a bölcseség kövét keresték: nem ugyan objektumot, de exakt fogalmat hajkurász. Igy aztán az itélkező első „impulzusának természetes szinét a folytatólagos gondolkozás halványra betegiti“. Igy születik meg az a nyakatekert vélemény is, amely az erkölcsi züllésnek legmagasabb fokát, az u. n. erkölcsi tébolyt belekapcsolja a legnagyobb gazemberek személyes érdekkörébe. Igy alakul ki az a fura felfogás, amelynek eredménye az, hogy a legundokabb gonoszság diskvalifikálja a gazembereket a büntetés alól. A büntethetőség megállapitásánál bizonyos emberséges érzést követelünk conditio sine qua non gyanánt. Ami — emberanyag — ezen alul marad, az egyszerüen — nem érvényes. A sülyedésnek ilyetén lehetősége egyszerüen kitörültetik — nem ugyan a valóságból, de az igazságszolgáltatás ügyköréből. E szerint azután a felakasztatás tulajdonképpen nem egyéb, mint viszonylagos — megtiszteltetés. Avanzsmá! Az emberi méltóság legalsóbb fokára való előléptetés.

*

Pelikán! Csodás szimbolum. A regevilág madara saját vérével táplálja kicsinyeit és igy jelképezi a minden áldozatra kész szülői érzést. Ez az eszményi magaslat szélsősége.

Bratusa Ferenc! Ez az undok lelkü ember. Megöli és megeszi a saját gyermekét. Ez a reális valóságnak másik véglete.

Létrejöttének és kialakulásának proceduráit tekintve, kivétel nélkül minden, tehát ez is, az is természetes.

Természetes: mikor a napsugár a felhőfoszlányok hézagain átszökell és a virágon rezgő harmatban megtörik. Természetes az is, mikor a kiszáradt posvány iszapos fenekén a hidegvérüek büzhödő kadávere miazmássá teszi a levegőt. De aki akár a természetben, akár a társadalomban nem a szépet és fönségeset, hanem a rutat és undoritót akarja kultiválni és aki a procedurák természetességéből érvet és jogcimet kovácsol arra nézve, hogy az ocsmány jelenség is megvédelmeztessék, annak a gondolkozása is, az izlése is, az érzése is: divatosan — beteg.

delkezésénél is, hogy az ügyvéd-képviselő díjtalanul eljárhat egyes ügyekben. Az ügyvéd megteheti azt, hogy egyes esetekben a két alsó fokon jól díjaztatja magát s csak a miniszternél, mint a harmadik biróságnál jár el díjtalanul. A képviselőház megteheti azt, hogy kimondja a jogvédelem és a képviselőség összeférhetetlenségét, de nem célszerű dolog az, hogy a jogvédelemnek helyet adva, az erős korlátok közé szorittatik.

Széll Kálmán miniszterelnök: A Ház az inkompatibilitási törvényjavaslat elveinek megállapításánál azt akarta, hogy eliminálttassék mindennemü függési viszony (Igaz! Ugy van! a jobboldalon és a szélső baloldalon.) és hogy statuáltassanak azok az esetek, amelyekben közbenjárni — hogy magára erre a szakaszra térjek át — nem lehet és tilos. Már most nem lehet odáig elmenni, ameddig a javaslat elvi kiinduló pontja nem akart elmenni és nem szükség tovább elmenni, mint ami annak a megóvása céljából megkivántatik, hogy a képviselő, mint ügyvéd, a maga rendes müködésében ne gátoltassék. Ezen szempontok a Vancsó-féle inditványban helyesen vannak felvéve, mert a biróság előtti ügyködés minden kivétel és korlátozás nélkül biztositva van, a kormányhatóságok, illetőleg a közigazgatási hivataloknál és hatóságoknál pedig szintén ügyködhetik, a módositásnak világos kijelentése szerint minden ügyvéd, aki képviselő, az ügyvédi rendtartás értelmében, kivéve azon eseteket, amelyek egyáltalán a tilalom eseteit képezik. Hát ez is tiszta dolog. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Már most előállt a harmadik kérdés, hogy mi történjék a minisztériumoknál. Ez bizonyos konczesziót tartalmaz, hogy ott a minisztériumoknál a beadványait el kelljen fogadni és hogy beadványokkal képviselhesse minden ügyvéd-képviselő a maga feleit. Ez a módositásban határozottan ki van mondva. Hanem a közbenjárásra nézve nincsen kivétel téve az ügyvédképviselő és más képviselő között; ha nem lehet más képviselőnek közbe járni, jogos, hogy neki se lehessen közbenjárni. Visontai egész okoskodása határozott prai-t, előny foglal magában az ügyvédképviselőkre nézve, a mi nem helyes. (Helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.) Mert ha azt az okoskodást, amelyet Visontai ur felállitott, alkalmazni lehet ügyvéd-képviselőkre, miért ne lehetne alkalmazni más képviselőkre is? Hogyha pedig a miniszterek 14 éves leányok módjára kezelendők. (Derültség jobbfelől.) mint ő mondta és nem lehet hozzájuk közeledni, akkor áll ez a Ház összes tagjaira nézve is. Már most kivételt tenni az ügyvédekre, hogy ők megközelithessék a miniszereket, a Ház többi tagjainak pedig ez ne legyen szabad, ez határozottan ellentétes, ez ellenmondás és előnyt tartalmazna az ügyvédekre nézve. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Minthogy pedig a közbenjárásokat az adminisztráció és a pártatlan igazságszolgáltatás szempontjából nem akarjuk admittálni, ne tegyünk kivételt az ügyvédekre sem.

A Ház hozzájárul Vancsó inditványához.

Justh Gyula a 15. szakaszt tartja a legfontosabbnak a javaslatban, mert ezzel mutatja meg a képviselőház, hogy az inkompatibilitási törvény revizióját tényleg óhajtja. A 75. törvény is megfelelt volna célzatának, ha azt végrehajtották volna. De a parlamenti biróság nem tud a párttekintetek fölé helyezkedni s azért a végrehajtást egy, a parlamenttől teljesen független biróságra kell bizni. Ez pedig csak a Kuria lehet. Elleninditványt nyujt be, amely szerint a biráskodás a 7., 8. és 9. szakaszokban előforduló esetekben a Kuriára bizassék. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Bedőházy János csak távolról kisérhette figyelemmel az utóbbi években történteket, mégis erős a meggyőződése, hogy e törvényjavaslatra már régen szüség lett volna. De a reform végrehajtására csakis a végrehajtó fórum megbizhatósága nyujt kellő biztositékot. Megbizható fórumnak pedig e téren csakis a Kuria tekinthető, mert különben azt lehetne hinni, hogy a törvényjavaslat csakis a közvélemény lecsillapitására szolgál. Ha azután a közvélemény lecsillapodott, nem lesz szükség a végrehajtásra.

Nem fogadja el a törvényjavaslatot, hanem Justh inditványához járul.

Polónyi Géza azt hiszi, hogy a napirenden fekvő törvényjavaslat több esbetőséget nyujt a visszaélésre, mint a régi összeférhetetlenségi törvény. Éppen azért fontos kérdés az, hogy milyen fórumra lesz bizva a törvény végrehajtása. Nem tartja célszerűnek, hogy az egyéni szabadság feletti biráskodás a parlamenten kivül állókra bizassék, bár a jelen képviselőházat sem tartja a biráskodásra alkalmasnak. Addig, mig nem nyer garanciát arra nézve, hogy a törvény végrehajtása egy megbizható fórumra lesz bizva, addig nem fogadja el a törvényjavaslatot, annál is inkább, mert ez az elnök által kinevezett zsürit célozza.

Széll Kálmán miniszterelnök: Az uj eljárásra nézve felmerült két eszme, az, hogy a Ház tartsa meg magának bizonyos formában, bizonyos eljárásban a biraskodást. A másik az, hogy a Házon kivüli biróságra ruháztassék, legyen az akár a Kuria, akár egy speciális biróság. Igen sokat vitatkoztak e felett a kérdés felett.

Elvileg egy a Házon kivül álló biróságra való ruházását nem tartja valami veszedelmes dolognak. Már azután a Kuria legyen-e az, vagy más biróság, ez a kérdés dolga; talán inkább egy speciális biróságot tartana megfelelőbbnek. De viszont kénytelen volt honorálni azoknak az aggályait és kifogásait is, akik nem akarták kiadni a Háznak ezt a jogát. Már most a törvény gyorsabb létrejötte érdekében e mellett foglalt állást. Mert nem lát benne valami nagyot és azt hiszi, hogy meg lehet találni itt is egy aránylag kielégitő megoldást, egy eljárási módozatot amely, mint kisérlet, talán meg fog felelni a célnak. Nem ért egyet sem Justh Gyulával, sem Polónyival, akik azt mondták, hogy ha nem a Kuriára bizatik az eljárás, ez már porunités. Ez nem áll.

Olay Lajos: De bizony ugy van!

Széll Kálmán miniszterelnök: És hogy ez roszszabb volna, az sem áll.

Olay Lajos: De rosszabb lesz!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez nézet dolga; nekem az a nézetem, hogy nem lesz rosszabb és nem lesz rosszabb azért...

Olay Lajos: Mert már rosszabb nem lehet!

Széll Kálmán miniszterelnök: Sőt jobb lesz és jobb kell, hogy legyen, először azért, mert magának a törvénynek világos és lehetőleg részletes dispozicióban megvan a garancia, hogy ezt a törvényt ugy kell alkalmazni, amint meg van irva. Talán tulságosan részletes és kazuisztikus és ez talán hibá a is a törvénynek; de a törvény gondoskodott arról, hogy miképpen ne lehessen a törvényt kijátszani. Tehát az alkalmazás könnyebb; az elasztikus, tág és effajta tételek mind ki vannak küszöbölve és ki van véve minden aminek a köpönyege alá minden belefér, ami alul mindent ki lehetne venni. Már maga ez is ok arra, hogy alkalmazásában a törvény a maga értelme és szelleme szerint fog értelmeztetni. Az eljárás, melyet a bizottság kontemplál, hogy esetről esetre, minden befolyásolás, minden információ, minden szándékosság nélkül megalkotott, nem egészen zsüriszerü, de egy ilyen speciális biróság fog itélni, már maga az a biróság az ő összealkotásának, eljárásának és egész organizmusának sajátságai és tulajdonságai szerint alkalmasabb lesz arra, hogy igazságosan és elfogulatlanul itélkezzék és már ezért se lehet majd ellene felhozni azokat a kifogásokat, melyeket felhoztak az eddigi biráskodás ellen egyikmásik esetben a maguk felfogása szerint azok, akik megtámadták az eddigi biráskodást, de okvetetlenül megnyugvást fog kelteni azokkal az aggodalmakkal szemben amelyek azelőtt felmforogtak.

Polónyi Géza: A zsüri csak nem bizottság?

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez elnevezés kérdése.

Polónyi Géza: Polónyi előre igen dehonesztálja a bizottságokat és azt mondja, hogy ki lesznek nevezve, zsürinek vannak csufolva.

Polónyi Géza: Az elnök jelöli ki!

Széll Kálmán miniszterelnök: Az elnöki kijelölés még nem kinevezés. A Házban hivatalosan nem ismerünk ellenzéket, a Házban hivatalosan nem ismerünk pártokat, csak egy képviselőházat ismerünk, amely minden kérdésben állást foglal pro vagy contra többség van erre, többség van mára (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.), ezt nem lehet kodifikálni. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Ez volt a nehézség, amely miatt nem lehetett oly összealkotási tervet felállitani, amely jobban megnyugtassa azokat, akik állandóan kisebbségben vannak.

Polónyi Géza: Majd meglátják, hogy állandó lesz-e!

Széll Kálmán miniszterelnök: Azokat, akik állandó kisebbségben vannak jobban megnyugtathatja ez az eljárás és nagyobb garancia van abban, hogy nem a vak sorsra bizatik a dolog, hanem az elnök kezére, akit a Ház többségének bizalma odaültet az elnöki székbe, aki ebben a Házban a legnagyobb közjogi méltóságok egyikét képviseli. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) aki eminens állásánál és felelősségénél fogva, amely reá sulyosodik, bizonyára helyesen fog eljárni.

Polónyi Géza: Például Bánffy Dezső báró!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ne beszéljünk most konkrét dolgokról, ne blaterizáljunk! Kizártnak tartja, hogy az elnök eljárása ne legyen a leghelyesebb.

Polónyi Géza: Abrahamoviczot nem ismerik az urak? (Zaj a jobb és baloldalon.)

Kubik Béla: Ide is behoznak konstáblereket!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ha a t. képviselő ur konverzálni akar velem, a Ház folyosóján szivesen konverzálok. (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.)

Polónyi Géza: Ez csak füszerezi az előadást. (Derültség a szélső baloldalon.)

Széll Kálman: A hetvenes évek valamelyik országgyülésének a végéig a képviselőház a plénumban végezte el az igazolást. Ez nem mutatkozott célszerűnek. Akkor a biráló-bizottságoknak intézményét hozta be és az igazolást azokra bizta. Ez sem bizonyult célszerűnek és most rábiztuk a Kuriára. Most igy vagyunk ezzel az összeférhetetlenségi ügygyel. Eddig egy állandó bizottság végezte, de ez nem mutatkozott helyesnek és egyetértünk abban, hogy módositani kell. Most kisérletképp megváltoztatjuk a dolgot és egy ilyen instituciót hozunk létre. Ha ez sem fog beválni, miután csak nyolc évre van tervezve, átmehetünk a Kuriára, vagy a Házon kivül álló más intézményre. Ebben veszedelmet nem lát és azért azon elv mellett foglal állást, hogy mondja ki a képviselőház, hogy az itélkezést a 14. §. értelmében bizottságok végezzék.

Az eljárás igen egyszerü és világos. Vitassa a képviselőház ezt a 14. szakaszt, amig jónak látja, de ha befejezte a vitatkozást, akkor majd határoz, elfogadja-e, vagy elveti-e. Ha elfogadja, akkor ki van mondva az elv, hogy a Ház az itélkezést bizottságai utján eszközli és akkor fogja kérni a Házat, hogy küldjön ki egy bizottságot, amely az eljárásra vonatkozólag javaslatot tegyen. (Zaj a szélső baloldalon.) mert eddig az eljárásra vonatkozólag a Ház semmit sem határozott.

Olay Lajos: Nem értem! Hiszen már elfogadta a bizottság az egész eljárást.

Széll Kálmán miniszterelnök: Hiszen a bizottság elfogadta, de a Ház még nem fogadta el. Azt akarom proponálni, hogy mit tegyen a Ház. A Ház pedig, nézetem szerint, helyesebben jár el, ha egy bizottságot küld ki, amely azt az eljárást, amelyet az a bizottság elfogadott és itt nyomtatásban van, fogja a házszabályokkal egyeztetve terjeszteni ide a képviselőház elé és a képviselőház e felett a kérdés felett akkor határoz, amikor már a képviselőháznak nem kell többé ujabban kimondani, hogy mi menjen be a házszabályba és mi nem, hanem amikor már a házszabályba egyszerüen beillesztett egész keretet ismeri. (Élénk tetszés és helyeslés jobbról és a középen.)

A Ház elfogadja a miniszterelnök inditványát, ellenben Justhét mellőzi.

Rohonyi Gyula előadó a 21. §-nál inditványozza, hogy a §-ban előforduló 30 nap határidő helyett „addig, mig az összeférhetetlenséget meg nem szünteti" tétessék.

Polónyi Géza jobbnak tartaná, ha azt iktatnák be a szakaszba, hogy az inkompatibilitás jogos gyanuja alatt levő képviselő addig, mig ügyét véglegesen el nem birálták, szavazati joggal ne birjon. De ő ezt a passzust legcélszerübbnek tartaná tulajdonképpen teljesen törülni.

Széll Kálmán miniszterelnök: Polónyi félreérti a szakaszt. Ez a szakasz igen egyszerüen és világosan azt mondja, hogy aki inkompatibilitási esetben leledzik, az köteles azt bejelenteni a Háznak. A bejelentésnek következése természetesen az, hogy itélkezni fognak a kérdés felett, magától értetik a szerint, ami a többi §-okban benne van. Itt neki csak az a favor adatik, hogy harminc napig ideje van megszüntetni magára nézve ezt az inkompatibilitási esetet. Itt csak az van hozzátéve, hogy miután maga-magát is inkompatibilisnek tartja, addig nem szavazhat, sem a bizottságokban részt nem vehet.

Polónyi Géza: Nem erről van szó!

Széll Kálmán miniszterelnök: Erről van szó! Mindenki tartozik bejelenteni az inkompatibilitási esetet. Most kérem, azt a kedvezményt adja e szakasz a bejelentőnek, hogy 30 napig ideje van közbe nem eshetik az itélő bizottságnak itélete; addig megszüntetheti az inkompatibilitási esetet, hogy az reá nézve többé ne forogjon fenn. Neki kedvezmény ez és semmiféle félreértésre nem vezethet. Ha a t. képviselő ur a 2-ik bekezdést nem tartja egészen világosnak, szivesen hozzájárulok, hogy a második bekezdésben az mondassék, hogy *az illető képviselő aki ezt a bejelentést tette*, a határidőn belül stb. Világosabb lesz, ha kimondatik, hogy az a képviselő értetik itt, aki a fentebbi bekezdés értelmében megtette a bejelentést. Gondolom, ezt a képviselő ur is világosabbnak tartja.

Polónyi Géza: Valamivel!

Széll Kálmán miniszterelnök: Igy az intenció kellő világossággal kifejezésre jut, bár szerintem a mostani szöveg is világos. Arra a képviselőre nézve, aki nem jelenti be magát, a 2. §. intézkedik, amely azt mondja, hogy vagy jóhiszemüleg történt a bejelentés elmulasztása, vagy rosszhiszemüleg. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Ha jóhiszemüleg történt az elmulasztás, akkor igenis felmivatik stb. és azon konzekvencia alá esik, hogy vagy szüntesse meg az összeférhetetlenségi helyzetet magára nézve, vagy pedig mondjon le, ha pedig rosszhiszemü a mulasztás, akkor egyszerüen kasszáják a mandatumot.

Polónyi Géza: De a biróság!

Széll Kálmán miniszterelnök: Igen, a biróság. Ez a 22. §-ban világosan körül van irva. De a 19. §. nem erről rendelkezik. Általában azt az elvet mondja ki, hogy az inkompatibilitást be kell jelenteni.

Polónyi Géza: Nem tartja szükségesnek, hogy kimondassék, hogy olyan képviselő, aki csak kételkedik abban, hogy inkompatibilis-e vagy sem, szavazati joggal a Házban ne élhessen.

Széll Kálmán miniszterelnök: Az a képviselő jelenti be magát, aki magát inkompatibilisnek tartja. Ha nem tartja magát inkompatibilisnek, nem jelenti be. Itt nem arról a képviselőről van szó...

Polónyi Géza: Hát gróf Tisza István nem jelentette be az összeférhetetlenséget maga ellen és kisült, hogy összeférhető?

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt nem tudom, hogy bejelentette-e, arról nincs szó, itt nem a régi törvény alkalmazásáról beszélünk. Itt egyenesen az van mondva, hogy aki magát inkompatibilisnek tartja, kötelessége ezt bejelenteni. Itt nincs is további birói eljárásról szó, az illető köteles 30 nap alat megszüntetni ezen helyzetet és addig nem szavaz. Aki magát nem tartja annak, az nem jelenti be. (Felkiáltások a szélsőbalon: *Mások!*) Ha mások tartják, bejelentik mások és akkor a biróság itélkezik a rendes eljárás szerint.

A Ház a szakaszt a miniszterelnök és az előadó módositványával fogadja el.

(Az eljárás.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Kéri a Házat, hogy az ezen törvényjavaslat 14. §-a alapján elfogadott eljárás módozatainak kidolgozására 15 tagu bizottságot válaszszon, amely a házszabályokkal konkordanciában az eljárást előterjeszsze s a bizottság tagjainak választását a holnapi napirendre tüzze ki. (Helyeslés.)

(A resiczai sztrájk.)

Pichler Győző interpellációt intéz a belügyi és kereskedelmi miniszterhez a resiczai és aninai bányamunkások sztrájkmozgalma ügyében. Az Osztrák-Magyar Államvasut-Társaság ugy bánik a munkásokkal, mint a rabszolgákkal, a legperfidebb módon kihasználja őket. Hatalmas társaság ez és elbizakodott, Magyarország egykori miniszterelnökével is mert ez már packázni.

Széll Kálmán miniszterelnök: Mi? Nem értem?

Pichler Győző: Csak az egykori miniszterelnökről szólottam, nem a jelenlegi miniszterelnök urról. A munkások gyülekezési joga, az önkény ellen való védekezhetés föl van függesztve s a társaság a magyar ipartörvényt sem respektálja. Kérdi ezek után

1. Van-e tudomásuk a miniszter uraknak az Osztrák Magyar Államvasutak tulajdonát képező resiczai és aninai vas- és bányamüveknél kitört munkásmozgalomról? 2. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a csendőrség és a katonaság megszállta Resiczát és ott valóságos

ostromállapot uralkodik? A gyülekezési jogtól meg vannak fosztva a munkások és teljesen ki vannak szolgáltatva a kenyéradók önkényének; 3. Van-e tudomása a kereskedelmi miniszter urnak arról, hogy az osztrák-magyar államvasutak müveinél hazai ipartörvényeinket és a munkásvédő intézkedéseket figyelembe nem veszik és nem alkalmazzák? 4. Ha van ezekről tudomása a miniszter urnak, hajlandó-e a legerélyesebb intézkedésekkel az osztrák-magyar államvasut-társaság önkényével és zsarolásaival szemben a munkásokat megvédeni?

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: A munkások iránt érzett meleg rokonszenv teljes mértékben méltánylást érdemel, de azoknak bajait és sérelmeit bátran lehet képviselni és érvényesiteni a másik felre, a társulatra nézve sértő és lealázó kifejezések használása nélkül. (Ugy van! jobbfelől.) A társulat ismeri s tudja, hogy sokszor forditak elő a munkásokkal bajok; többször a munkásoknak volt igazuk, de nem lehet tagadni, most is minden jel arra mutat, hogy e munkásokra befolyással voltak oly izgatások, amelyeknél nem gondolták meg a munkások helyzetét és azokat az érdekeket, amelyeket képviselniök kellett volna. A helyzet most Resiczán tulajdonképpen az, hogy ott a társulat készletre dolgozik, mert azokból a szakmákból, amelyek ott produkáltatnak, különösen pedig a hidépitési szakmából, amelynél kitört a sztrájk, kellő méretü megrendelés most nincsen. Tavaly éppen a munkások kivánták és forszirozták a hosszu ideig való munkát, mert nagyon jól kerestek. Az is kétségtelenül igaz, hogy most ujabban némileg megszoritatik a munka a megrendelés hiánya folytán. Azonban ez nemcsak az igazgatóság elhatározásától függ. Ez az üzlet-konjukturákkal szoros összeüggésben áll.

Határozott tudomása volt már május 24-én, a mint először fordult elő e tekintetben mozgalom a resiczai hidépitési osztályban, hogy a munkások mozgolódnak és első sorban 300 munkás mindjárt sztrájkot jelentett be és pedig a bárcarendszer behozatala miatt. Azonban ez másutt is ugy van, ez nem különleges ok. Mert a bárcarendszer általában minden nagyobb gyárban, a fővárosban és mindenütt be van hozva, mert a jelenlétnek bizonyitása, a rendnek fenntartása érdekében szükséges.

Május 24-ikén azonnal értesitette és utasitotta a iparfelügyelőt, hogy menjen ki és onnan tudósitásokat küldjön. Az iparfelügyelő értesitvén arról, hogy a délutáni munkaszünet hiánya is egyik oka a munkások elégületlenségének, azonnal intézkedett, hogy a társulat a délutáni munkaszünetet léptesse életbe. Ez 29-én történt, megtörtént azonnal és a társulat igazgatósága ebben a tekintetben ehhez alkalmazkodott is. Világosan megmondatott a munkásoknak, hogy igenis, a délutáni munkaszünethez a törvény értelmében joguk van és azt a munkarendbe fel kell venni. Minthogy a munkarend annak idején az illető iparhatóság által láttamozva volt, ez a munkarend pedig olyan, amelyben a délutáni munkaszünet nem volt meg, intézkedett arra nézve, hogy nyomoztassék, kinek hibájából, hogyan történt ez, és természetes dolog, hogy miután itt a törvény kellő mértékben nem vétetett tekintetbe, az eredményhez képest megfelelően fog intézkedni. (Helyeslés.)

A vérengzésekről és szerencsétlenségekről szóló hirek valótlannak bizonyultak,

A helyzetről az alispán ma reggeli sürgönyében a következőket jelenti:

Kérem Eisner temesvári iparfelügyelőt utasitani, hogy sürgősen jöjjön Resiczára a gyári munkarend összeállitására Rendzavarás nem történt, a hangulat lényegesen csillapult.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Az ülés délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

Ausztria és Magyarország jövő alakulása. Ezzel a cimmel *Csávolszky* Lajos országgyülési képviselő röpiratot irt, amelyben bővebben kifejti a képviselőház 1900. október 25-iki ülésében elmondott beszédének az alapgondolatát. Ezt a gondolatot a következő tételben formulázza:

A Habsburg dinasztia számára csak egy politika van: felállitani a független magyar birodalmat; visszaadni Csehországnak állami önállóságát és Ausztria egyéb népeinek is megadni az önkormányzatot, u gy, amint azt akár történelmi multjuknál, akár állami egyéniségüknél fogva megkivánják.

Ezt a tételt *Csávolszky* a régi publicista nagy ügyességével, rutinjával és ötletességével igyekszik elfogadhatóvá tenni. Ezt szivesen elismerjük róla, a nélkül, hogy fejtegetéseivel bármiképp is egyetértenénk. Amit ő proponál, az a federalizmus egy fajtája, noha nem annak nevezi. Már pedig a federalizmust semmiféle formájában sem tudnók elfogadni. Mi a dualizmusban látjuk a monárkiának és Magyarországnak jövendő boldogulását. A federalizmus pedig még akkor sem kellene, ha dualizmus nem volna.

Az országgyülési szabadelvüpárt Podmaniczky Frigyes báró elnöklésével ma este nyolcadfél órakor értekezletet tartott, amelyen mindenekelőtt kijelöltettek az összeférhetetlenségi ügyekben való eljárásnak a házszabályokba való beiktatására kiküldött bizottságba a párt kebeléből: *Fest* Lajos, *Gyurkovics* György, *Horánszky* Nándor, *Kabos* Ferenc, *Makfalvay* Géza, *Mohay* Sándor, *Pulszky* Ágost, *Ragályi* Lajos, *Rohonyi* Gyula, *Szilágyi* Dezső és gróf *Tisza* István. (A függetlenségi párt *Győry* Eleket és *Rátkay* Lászlót, a néppárt *Major* Ferencet, az Ugron-párt *Holló* Lajost jelölte ki a bizottságba.) Tárgyalás alá vette ezután az értekezlet s vita nélkül elfogadta a honvédelmi és belügyi minisztériumok részére szükséges póthitel engedélyezéséről (előadó Szerb György), a népfölkelés felfegyverzésének részbeni biztositásáról (előadó Münnich Aurél) és a konzuli illetékek szabályozásáról (előadó Sámuel Lázár) szóló törvényjavaslatokat.

Az elhagyott gyermekekért.

Budapest, junius 13.

Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be *a községélyre szoruló hét éven felüli gyermekek gondozásáról* szóló törvényjavaslatot. A javaslat rendelkezései a következők:

Az állami gyermekmenhelyekbe felvett gyermekek, amennyiben 7-ik életévük betöltésekor törvényhatósági vagy magánárvaházban, avagy valamely más jótékony intézetben vagy egyesületnél el nem helyezhetők, 15 éves korukig az állami gyermekmenhelyek kötelékében maradnak.

A 7 éves koruk betöltése után hatóságilag elhagyottaknak nyilvánitott ily gyermekek az állami gyermekmenhelyekre szintén felvehetők s *15 éves korukig* azok kötelékében maradnak.

Az állami gyermekmenhelyek kötelékébe tartozó 7—15 éves gyermekek a viszonyokhoz képest a gyermekmenhelyek falain belül tartatnak, vagy pedig megbizható gondviselőknél, gazdáknál és iparosoknál helyeztetnek el.

Kiváló tehetséget, szorgalmat és jó magaviseletet tanusitott gyermekek — továbbképeztetésük céljából — a különböző állami tanintézeteknél levő ingyenes ellátási helyekre igénynyel birnak.

Az állami gyermekmenhelyek kötelékébe tartozó 7—15 éves gyermekek gondozási (eltartási nevelési és kiképzési) költségei az illetőségi községet terhelik.

A 7 éven felüli elhagyott gyermekek gondozási költségei fejében 1902. évtől kezdve a belügyi tárca költségvetésébe legfeljebb *évi 400.000 korona* segélyösszeg állittatik be.

Ezt az összeget első sorban a vagyontalan községekbeli elhagyott gyermekek gondozási költségeire kell forditani.

Az állami segélyösszegnek legfeljebb negyedrészéből egyes, sikeres müködést kifejtő oly magánegyesületek és intézetek is segélyezhetők, melyek magukat — az általuk eddig különben is gondozottakon felül — megfelelő számu 7—15 éves elhagyott gyermek felvételére kötelezik.

A belügyminiszter által jóváhagyott gyámpénztári évi mérleg eredménye szerint mutatkozó gyámpénztári tartalékalapok jövedelmének (a tartalékalap saját kamatja, kezelési jutalék, őrzési dij és kezelési felesleg) azt a részét mely más célokra lekötve nincs, az 1901. kezelési évtől számitva az illető vármegye, város, községbeli hét évenfelüli elhagyott gyermekek gondozási költségeire kell forditani.

Az ezen törvény 3. §-a alapján felmerülő és a 4—5. §. alkalmazása, valamint az e célra fordithatóalapitványok és adományok felhasználása mellett nem fedezhető községi terhek egyenletes megosztása végett a vármegye a területén fekvő összes községek szövetkezését rendelheti el és e célra 1 százalékot meg nem haladó vármegyei külön pótadót vethet ki.

E pótadó: a földadó, házadó, keresetadó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója, bányaadó, végre a tőkekamat- és járadékadó után vettetik ki.

KÜLFÖLD.

A király Prágában.

Budapest, junius 13.

A hódoló küldöttségek egész sorát fogadta ma Prágában *Ferenc József* király. Az üdvözlő beszédek s a királyi válaszok egy részének szövegét is meghozta a távíró; feltünő bennük a szöveg, ami a királynak azt a tendenciáját árulja el, hogy Csehország hivatalosan is mindenképpen kétnyelvü országnak tartassék és fogadtassék el. A küldöttségek lojális beszédei láthatólag jól hatottak a királyra, akinek prágai utja igy bizonyára jelentékeny politikai következményekkel fog járni s erős alapokra fekteti a nemzetközi békét.

Prága, junius 13.

A mai délelőtt hivatalos fogadásokkal telt el. Reggel nyolc óra után a király *Mária Annunciata* főhercegnőt, a Thereziánum-zárda főnöknőjét fogadta. Kilenc órakor a klérus jelent meg az audienciás teremben *Skrbensky* biboros hercegérsek vezetése alatt. A hercegérsek üdvözlő beszédére ő felsége *cseh nyelven* ezt válaszolta:

— Köszönettel és megelégedéssel fogadom a hüségnek és ragaszkodásnak eminenciád által a csehországi klérus nevében való kifejezését. (*Németül folytatva*): Meg vagyok győződve dinasztikus és hazafias érzelmeik tisztaságáról. Biztositom önöket, hogy a katholikus egyház érdekei bennem mindenkor meleg párttogóra találnak.

Azután a nemesség küldöttségét fogadta a király ugyancsak *Skrbensky* biboros hercegérsek vezetésével, aki ezuttal német nyelven a következő beszédet intézte ő felségéhez:

Császári és apostoli királyi Felség! A legmélyebb tisztelet és rendületlen hüség érzelmeivel járul Csehország nemessége felséged trónjának zsámolyához. Engedje meg kegyelmesen felséged, hogy a nemesség nevében kifejezésre juttassam a hagyományos hüség és odaadás érzelmeit, amelyek azt áthatják. (*Csehül folytatva*): A nemesség mindenkor és végső lehelletéig meg fogja őrizni a legmélyebb tiszteletet felséged szent személye és a legfelső uralkodóház iránt, a hüséges odaadást *a közös haza* iránt.

A király erre *németül* a következő beszédet mondotta:

Legszivesebb köszönetemet fejezem ki Csehország nemességének ezért a lojális üdvözlésért. (*Csehül folytatva.*) Örömmel győződtem meg róla, hogy a nemesség erős támasza a trónnak és az is marad.

A nemesség küldöttségének fogadása után a tisztikar jelent meg a király előtt *Fabiny* Lajos táborszernagy hadtestparancsnok és parancsnokló tábornok vezetésével. Azután a tartományi bizottságot fogadta *Lobkowitz* herceg tartományi főmarsall vezetése alatt, utána a helytartóság tisztikarát grót *Coudenhove* helytartó vezetésével, azután a többi állami hatóság elnökeit, a birói kar és a beteg rendőrigazgató kivételével, majd a tartományi tanfelügyelőket és a német és és cseh áll ami középiskolák igazgatóit. Ezeket követte az igazságügyi hatóságok fejeinek és a tartományi főtörvényszék tagjainak fogadása, akiket *Wessely* tartományi főtörvényszéki elnök vezetett. Azután még több más küldöttség járult ő felsége elé.

A délelőtti fogadások ő felségénél délig tartottak. Ő felsége sokakat kegyes megszólitással tüntetett ki és behatóan tudakozódott a város és ország viszonyairól. A reggeli után, délután két órakor kezdődött az uralkodó mai körutja. Az idő, amely délelőtt nem volt kedvezőtlen, közben megváltozott. Két óra felé heves viharral záporeső volt. Ő felsége zárt kocsiban, amelyben a helytartó foglalt helyet az uralkodó mellett, Paar és Bolfras főhadsegédektől, Koerber miniszterelnöktől, Hartel és Rezek miniszterektől követve legelsőbb is *Bubents* község határáig ment, ahol a diadalkapunál *Kubit* polgármesterrel a községi képviselet, a hatóságok képviselői, az iskolai ifjuság, a papság és óriási közönség várta, amely az uralkodót örömujjongással fogadta. Miután ő felsége a polgármester beszédére szivélyes szavakkal mondott köszönetet, többeket bemutattatott magának és megszólitásokkal tüntette ki őket.

Zuhogó esőben, az uralkodót lelkesen üdvözlő közönség sorain keresztül folytatták az utat a Holleschovicz-féle villamos-központig, ott *Srb* polgármester üdvözlése és az igazgatótanács elnökének beszéde után ő felsége kegyesen válaszolt. Az uralkodó Peterlik kalauzolása mellett megszemlélte a gépcsarnokot. Aztán elhajtatott a csatornázási alagutho.z Az idő ezalatt kiderült. Az alagutnál *Srb* polgármester a felügyelőbizottság tagjaival várta ő felségét. A király bement az alagutba, ahol üblitési próbát végeztek előtte. Az akadémiában *Skrbensky* érsek és Windischgrätz herceg fogadták a királyt. Windischgrätz herceg cseh és német nyelven mondott beszédben köszönetet mondott ő felségének látogatásáért. *Ő felsége* azt válaszolta németül, hogy különös megelégedéssel töltötte el, hogy az akadémia épitése és megnyitása által nemes alapitójának, gróf Strakának nagylelkü szándékai most már megvalósultak és (cseh nyelven folytatva) azt mondotta, hogy meg van győződve, hogy az ifjaknak derék férfiakká való felnevelésénél mindig ápolni fogják a dinasztikus és hazafias érzelmeket és az egyetértés és a békés megférés szellemét. Biztositotta az akadémiát állandó császári oltalmáról és meleg gondoskodásáról. Végül ő felsége (németül folytatva) köszönetet mondott az üdvözlés meleg szavaiért. Ezután ő felsége megtekintette az intézet kápolnáját. A tantermek, ebédlők és hálószobák megtekintése után a király az aulába ment. Ott időközben egybegyültek a növendékek, kik a néphimnusz első és negyedik versszakát cseh és német nyelven elénekelték és végül lelkesült slava- és hoch-kiáltásokba törtek ki. Erre ő felsége a tornaterembe ment, ahol számos növendék vivő- és tornagyakorlatokat mutatott be, azután a játszóhelyekre, ahol a növendékek kerékpároztak és ifjusági játékokat mutattak be. Ő felsége rövid látogatásokat tett még a helytartó és a tartományi főmarsall nejeinél, aztán a közönség megujuló ovációi közt visszatért a királyi palotába. Este 6 órakor a palota spanyol termében udvari ebéd volt, amelyen a miniszereken kivül a prágai társaság legelőkelőbb tagjai vettek részt.

Prága, junius 13.

A deputációk közt, amelyek a királytól kihallgatást kértek, egy *német vidékről való cseh küldöttség* is volt. A kabinetiroda értésére adta a küldöttségnek, hogy az uralkodó nem fogadhatja, mert *politikai karakterü küldöttségek fogadása egyáltalában ki van zárva.*

Prága, junius 13.

Koerber miniszterelnök délelőtt több látogatást tett. *Hartel* és *Rezek* miniszterek délelőtt szállásukon majdnem az összes cseh főnemeseket fogadták. Az itt lévő reichsrathi és tartománygyülési képviselők is meglátogatták délelőtt a két minisztert. Délelőtt 11 órakor *Srb* polgármester és a két alpolgármester tisztelgett a miniszterekné l.

Prága. junius 13.

Az itteni szabadelvü *német diákok* tiltakozó gyülést készülnek tartani két társuk érdekében, akiket az egyetemi tanács kizárt, mert arcul ütöttek több antisemita egyetemi hallgatót, akik nem fogadtak el párbajra való kihivást.

Az angol-boer fegyverszünet.

Budapest, junius 13.

Bothánné tegnap este Brüsszelbe érkezett, ahol dr. *Leyds* transvaali ügyvivő fogadta. A boer fővezér felesége csak néhány napig marad Brüszszelben, s onnan Hágába utazik, ahol *Krüger* elnökkel találkozik. Azt mondják, hogy *Krüger* eleinte nem volt hajlandó *Bothánét* mint hivatalos személyt fogadni, mert, ugymond, az asszonyok ne ártsák magukat a katonák dolgába. Végre mégis rábirták az öreg elnököt az engedékenységre.

Brüsszelben, Hágában és Krüger környezetében tagadják, hogy a boerok béketárgyalásokat folytatnak az angolokkal. Ezzel szemben Londonból azt jelentik, hogy a standertoni hollandi konzul folytatja a tárgyalást a boer vezérekkel, és hogy *Botha és De Wet közvetetlen távirati összeköttetésben vannak Krügerrel.* Ugyane hir szerint a boerok kilátásai *még sohasem voltak oly kedvezők, mint most.* A *Standard*nak azt jelentik Brüsszelből, hogy a transvaali ügyvivőség nyilatkozatot tett közzé, hogy *Botha és Krüger között semmiféle tárgyalás nem folyik* és hogy *Krüger* egyetlen táviratot sem kapott *Bothától.*

Magáról a csatatérről az a hir érkezett, hogy az angolok Szvázföld határán elfogtak husz boert, köztük *Schalk-Burger* testvérét.

London, junins 13.

Pretóriából táviratozzák: *Botha* Lajos boerjei Blaauwbank közelében Ermelos alatt erősen elsáncolták magukat. Standerton mellett is sok boer van együtt. *Delarey elindult, hogy Bothával egyesüljön.* Piet-Retiefben *Schalk-Burger* elnöklésével nagy haditanácsot tartottak, amelyben *a háboru energikus folytatását határozták el.* A boer köröket a legnagyobb optimizmus tölti el. *De Wet ezer emberével igen erős hadállást foglalt el* a Gatsrand-dombokon a krügersdorp—potchef-stroomi vasutvonalon. *Kruitzinger* Jamestownban *harmincezer töltést és hetvenöt puskát vett el az angoloktól.* Ugy látszik, hogy az összes boerok általános katonai és diplomáciai erőkifejtésre vállalkoztak. A boer körök nyilvánvalóan azt remélik, hogy az angolokat ezzel engedékenységre birják. Az angoloknak már most be kell látniok, hogy eddigi harcrendszerükkel, amely közel *kétszázmillió fontjukba* került, nem fogják kierőszakolni a háboru befejezését. De másrészt a brit hadsereg jelentékeny szaporitása *lehetetlennek látszik.* Az angol nép és különösen az angol hadsereg már megelégelte a háborut és ezért nem látszik egészen lehetetlennek egy német ujságnak az a hágai hire, hogy a nagyhatalmak *Edvárd király kivánságára közbenjárásra vállalkoztak* az angolok és a boerok között.

London, junius 13.

Bothánné hir szerint azért utazik Hollandiába. hogy *Krügernek* hirül vigye, hogy *Botha le akarja tenni a fegyvert. Kitchener* és *Botha* abban állapodtak meg, hogy ujra fognak találkozni, de addig nem határoznak véglegesen, amig *Bothánné* nem beszélt *Krügerrel.* A gyarmatügyi hivatalt értesiteni fogják *Bothánné* látogatásának eredményéről s *Kitchener* s *Botha* közt már annyira rendben van minden, hogy mihelyt Angliából és Hollandiából a várt táviratok megérkeznek, *a boerok azonnal le fogják tenni a fegyvert. Bothánét* Németalföldön, hir szerint, *Vilma* királynő is fogadni fogja. *Botha* a fegyverletételt az angoloknak ama biztositására javasolta, hogy a *boeroknak nyelvben és vallásban az angolokkal egyenlő joguk lesz,* hogy helyi kormányzatot kapnak és hogy az összes fehéreknek szavazó joguk lesz.

Brüsszel, junius 13.

A transvaali követség megcáfolja a béketárgyalások megkezdéséről szóló hireket.

Bécs, junius 13.

Távirati jelentés szerint az *Elisabeth* és *Aspern* osztrák-magyar hadihajók Vuszungba érkeztek. A hajókon minden rendben van.

HIREK.

A jósziv a politikában.

A jóságnak igen nagy az ő ereje, hogy urrá tud lenni a szürke akták legszürkébbjei között is. Ahol toloncügyekről és csendőrségi számadásokról, megyei panamákról és egyéb közigazgatási ügyes-bajos dolgokról beszélnek a fogalmazó papirosra vetett hivatalos szarkalábak, a belügyminisztérium rideg büróiba is be tudott ime hatolni a jóságos emberszeretetnek fénye, melegsége, szines ragyogása. És istenáldás fakadt ennek a fénynek és melegnek a nyomában.

Megint egy nagyon szép törvény, nagyon jó törvény született meg abban a budavári csunya, ócska házban. Kis idő alatt a második, amely a *gyermekekről* szól. A legszegényebbekről, a legnyomorultabbakról, a legszánandóbbakról.

Szegény ember gyerekének szomoru a sorsa. Megvénül a pályában; el is pusztul gyakran kora vénségében. Hát még a *senki* gyermekéé? Aki árvább az árvánál, mert senkije sincs, még koldus szülője sincs, aki a nyomoruságát megoszsza vele, még holt szülője sincs, akit megsirasson. Irgalom a dajkája, idegen emberek keserü alamizsnája táplálja, ha jut neki belőle. De a legtöbbjének nem jutott eddig. Az elhagyott gyermekek sorsa rá volt bizva a társadalomra és a társadalom nem volt elég erős arra, hogy gondoskodjék valamennyiről.

Valamennyiről? A legkisebb része volt csak olyan szerencsés, hogy ölébe kapta a jótevő szeretet és megmentette a korai elpusztulástól, a későbbi elzülléstől. Az utszélen eltaposott dudvának sorsa volt a rendeltetése a legtöbb ilyen kicsi szerencsétlennek.

Ám egyszer csak megjelent a nagy, a hatalmas, a hóditó jóság és rohammal bevette az akták sivár birodalmát és elkergette a sötét végzetet, amely ezernyi ezer apró életet tiport el minden esztendőben. A jóságnak ereje és bölcsesége megalkotta azt a szépséges szép törvényt, amely az államot teszi meg az apjává az elhagyott gyermekeknek. Az állami gyermekmenedékházakról szóló törvény halhatatlan ékessége immár a magyar törvénytárnak. És ma előállott *Széll* Kálmán és bemutatta az országnak egy második törvény tervezetét, amely kiterjeszti az állam gondoskodását azokra az apátlan-anyátlan, rokontalan gyermekekre is, akik elmultak hét esztendősek és a törvény szerint kikerültek az állami menedékházakból. Gondoskodni fog most már ezekről is a törvény egészen tizenöt esztendős korukig. Gondoskodik róluk ugy, akárcsak a jóságos szülő, aki le nem veszi a magzatáról szerető tekintetét, istápoló karját egészen addig, mig elő nem készitette az élet küzdelmére, mig meg nem tanitotta dolgozni, kenyeret keresni, a maga lábán járni.

Ha törvény lesz ebből a javaslatból, akkor Magyarország egyszeribe ott terem az élén a civilizált államoknak; ott lesz a legelsők közt az emberszeretet törvényhozásának mezején. Sok évtizedig szinte semmit sem tettünk ezen a téren. Most egyszerre sietünk helyrehozni minden mulasztást. Sietünk, de nem elhamarkodva, hanem megfontolt rendszerességgel, erős elmével, erős szivvel, a jóság bölcseségével, amely erős és hatalmas. Erős és hatalmas, mert egy csapásra meghóditotta az akták birodalmát. És meg fogja hóditani a maga részére minden igaz ember, minden jó magyar ember háláját, Magyarország részére pedig az egész müvelt világ bámulatát és szimpátiáját.

(s.)

Itélet.

...Fiatal urak, akik pedig ugyancsak lovagiaskodnak, lábbal tapodnak minden lovagias érzületet, s durva módon megsértik a nő iránt tartozó tiszteletet...

Az igazságszolgáltatás házába vitte egy sajnálatos eset az *aszfaltbetyárság* kérdését, s a vád képviselője az általánosság szempontjára emelkedve adta meg ezekben a szavakban az annyit lábatlankodó fogalom jellemzését. A fogalom, s a benne kifejezett nyavalya azonban olyan ismeretes, hogy meghatározásának ezuttal főként az a *hely* adja meg a nagy jelentőségét, ahol elhangozhatott. A vádbeszédet pedig, amely a szinte gyógyithatatlannak tetsző betegség egész valóját bemutatta, teljes sulylyal megpecsételte a biróság itélete. Ez az itélet a tárgyalás körülményesebb leirásával a lap megfelelő rovatában olvasható, itt csak annyit, hogy a Népszinház-utca sarkán nemrégiben lezajlott botrányos inzultálásnak fővétkesére *négy hónapi szabadságvesztést* és jelentékeny *pénzbirságot* rótt ki a törvényszék.

Ez a döntés csak egy vékonyka hajszálon függött. Ha ezt a szóban lévő botrányt is a szokásos lovagias eljárás intézi el, akkor ez az itélet — nincs. Az eset elmerül az elodázások feneketlen tengerébe s tovább grasszál az utcán a nők bántása, gyötrése, egy csakugyan hathatósan visszariasztó példaadás hijján.

Az ügyész, a közös nagy érdeket tekintve, hangsulyozta a maga részéről a személyeskedés elvetését. Ez csak helyes megkülönböztetés volt, amihez minden komoly gondolkozás örömest hozzájárul. Az a szerencsétlen fiatal ember, aki a bajába annyi meggondolatlansággal rohant bele, megszenved némiképpen az egész tipusért, amelynek egyetlen képviselője sem kivánkozik most melléje a büntetés megosztására a titkos közösségben elkövetett csufságok fejében. Ennek a diszes társaságnak összes többi tagja egy kicsit talán meg is ijedve, de mindenesetre kéjjel dörzsölgeti ezalatt a tenyerét, amiért nem ő került a csávába. Nem a kézrekerült bünhődő sorsának mérlegelésében rejlik azért az igazi tartalom, hanem a várható hatásban, aminek váratlan és akaratlan eszköze lett.

Szinte ugy kellene lenni, hogy utcasarkokon nyomtatványok hirdessék ezt az itéletet, s akár állandó táblák intsék mindenkor a járókelő nők ellen gonoszban sántikáló járatlanokat a keserves következményekre. Ifju ficsurok, öreg léhütők, jól vigyázzatok, tisztes fiatal hölgyekkel szemben ne idétlenkedjetek, nehogy csunya kellemetlenségekbe keveredjetek! Valahogy ilyenképpen.

A sok prédikálás, irka-firka nem sokat használt idáig, magunkfajta tollforgatók, őszintén szólva, untuk is már a dolgot és sajnáltuk a téntapocsékolást. S most se jutott volna eszünkbe az aszfaltbetyárság korholása, ha nem esett volna meg ez a kemény, de minden bizonynyal igazságos itélet. Ettől sokat remélünk, ez csak jelent valamilyen határkőfélét, amelytől kezdve mégis megszünik majd lassan-lassan az azszonyok körül való nyilvános okvetetlenkedés. Mert hitünkre, nevetséges, ostoba és undoritó ez a hajsza. Egyszerüen képtelenség jobbfajta embertől. Tisztességes leány, asszony mellé szegődni, körülötte settenkedni, elébe kerülni, majd meg másfelől molesztálni és végül bárgyuságokat suttogni a fülébe, vagy pláne mosdatlan beszéddel zaklatni, — hát ez csak rettenetes.

Aztán még egyet!

Magános nő sértegetése gazság! De férfi karján járó nő ellen kisérelni meg bármit is, no, ez őrület.

Az ügyész vádolt, a biró itélt, az aszfaltbetyárság odakerült végre a fórum elé. Most már egyszer kimulik talán ez a csudaállat.

Omár.

Budapest, junius 13.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Junius 15-én uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** *Nikita* montenegrói fejedelem leányának, az olasz királynénak látogatására Cettinjéből Rómába utazott.

— **A cár Marienbadban.** Marienbadból táviratozzák, hogy *Miklós* cár az orosz templom felszentelésére odaérkezik. A cár hosszabb ideig marad ott, mert a fürdőkurát fogja használni.

— **Talliáni biboros.** *Rómá*ból jelentik, hogy vatikáni körökben arról beszélnek, hogy a Kuria *Talliáni* bécsi nunciust a bibornoki kalappal fogja kitüntetni. Talliáni nemsokára megválik bécsi állásától, amelyet a Kuria, hír szerint, egyelőre nem szándékozik betölteni.

— **Fehérkereszt.** *Klotild* főhercegnő, mint a Fehérkereszt Országos Lelencház-Egyesület tővédnöke három védnökhelyettest nevezett ki és pedig *Szombathelyre Szegedy* Györgynét szül. Gerliczy Mária bárónőt, *Temesvárra Molnár* Viktornét szül. Moritz Etelkát és *Békés-Gyulára Almássy* Dénes grófnőt szül. Károlyi Ella grófnőt. Az uj védnökhelyettesek ünnepélyes beiktatása vasárnap ment végbe *Tabódy* József központi elnök jelen létében.

— **Báró Beck Székelyudvarhelyen.** Báró *Beck* Frigyes táborszernagy, a vezérkar főnöke, mint nekünk jelentik, e hó 15-ikén Székelyudvarhelyre érkezik a vezérkarral, mintegy 47 tiszttel, 138 legénynyel és 122 lóval. A polgárság nagy lelkesedéssel készül fogadásukra. A katonákat bandérium fogadja az állomásnál, diszkaput is állítanak fel, mely már ma dnem teljesen készen áll. Megérkezésök estéjén a várost kivilágítják tiszteletükre.

— **Uj nyelv.** A sok nyelvcsinálónak megint zavaros az álma. Európaszerte beszélnek róla, hogy egy uj világnyelvre van szükség, mely kétségkivül ugyanazon sorsra fog jutni, mint néhai testvérei, a volapük s az esperantó. Igaz ugyan, hogy ezuttal komolyabbnak látszik a dolog, mert az uj nyelvre vonatkozó tervet kereskedő emberek, a nagy internacionalisták, dolgozták ki. A tervezők szerint az uj nyelvnek a következő kellékekkel kell bírnia:

1. Olyan legyen az uj nyelv, melyen a társadalmi élet minden viszonyát, a kereskedelmi forgalom minden jelenségét s a tudományos élet minden fogalmát ki lehessen fejezni.

2. Olyan legyen, melyet az elemi képzettségü ember is könnyen megérthet.

3. Ne legyen az európai nyelvek közül való.

A tervezők, e három föltétel szemmel tartásával az akadémiák nemzetközi társulata utján akarják megoldatni a dolgot.

— **Ifjabb Ábrányi Kornél betegsége.** Ifjabb *Ábrányi* Kornél országgyülési képviselő állapotában tartósan halad a javulás. A seb által okozott láz még nem szünt meg teljesen, mindazonáltal a beteg ereje már annyira gyarapodott, hogy ma rövid időre fölkelhetett az ágyból. *Ábrányi* Kornél állapota iránt a legnagyobb érdeklődés nyilatkozik meg mindenfelől; ma báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter és *Algya* Sándor ezredes tudakozódtak állapota felől, személyesen pedig *Vörösmarty* Béla igazságügyi államtitkár, *Szivák* Imre, *Végh* Arthur, *Werner* Gyula, dr. *Arányi* Miksa országgyülési képviselők, dr. *Krajtsik* Ferenc, *Kiss* József, dr. *Hertzka* Tivadar, *Surányi* József, dr. *Bamberger* Béla, *Székely* Nándor stb. látogatták meg Ábrányi Kornélt. *Vadnay* Károly, veterán irónk, ki Ábrányit az irodalomba bevezette meleghangu, kedves levéllel kereste fel a beteget, betegségéből való gyors és szerencsés felgyógyulást kivánva neki.

— **Összeesküvés egy köztársasági elnök ellen.** Az örökké forrongó délamerikai köztársaságokban most sincs béke. Egyre követik egymást a pronunciamentok, az összeesküvések. Ma egy buenos-ayresi távirat jelenti, hogy Montevideoban, Uruguay köztársaság fővárosában *nagy összeesküvést* fedeztek fel, mely *Cuestaz* elnök ellen irányult. Az összes cinkosokat letartóztatták. Egyéb hír nem érkezett.

— **Értekezlet a jogbölcsészetről.** A kultuszminisztériumban ma *Wlassics* Gyula elnöklete alatt bizalmas jellegü értekezlet volt, amelyen arról tanácskoztak, vajjon a jogbölcsészet megmaradjon-e az I. szigorlat tárgyának, s egyáltalán a jogi fakultáson, vagy áttétessék-e a bölcsészeti fakultáshoz. Az értekezleten csakis budapesti egyetemi tanárok vettek részt.

— **Max Regis párbaja.** *Párisb*ól táviratozzák: *Max Regis* és a *Petite République* főszerkesztője, *Gerault-Richard* között ma délután kardpárbaj volt. Regis a kézcsuklóján könnyen megsebesült.

— **A virágzó Duna.** A legendák acélosak, a haladó idők sem fognak ki rajtuk. Pakson vasárnap három áldozata volt a Dunának s ez a tömeges vizhalál egybe esik a Duna *virágzásának* idejével. A nép hiszi és terjeszti a legendát, hogy amikor a Dunát nyár elején az ezernyi rovar ellepi, szóval, mikor a nagy folyam *virágzik*, akkor, azon a héten kell neki a legtöbb halottat befogadni. Szombaton kezdődött a virágzás s másnapra már nyelték el a hullámok az embereket. Négyen vesztek oda Pakson a Dunába. Az egyik áldozat *Eiler* János tizenkét éves *Józsi* fia. Délelőtt tizenegy órakor a templomban hirtelen elterjedt a hire, hogy egy fiu a Dunába veszett. Az anyák rémülten rohantak haza. Köztük volt Eilerné is, akinek az ura Budapesten dolgozik. Amint megtudta a végzetes csapást, kétségbeesve panaszolta, hogy *megérezte* a fia halálát, amikor a templomból kirohant. Azt hitte, hogy a fiu öngyikos lett, amiért mestersége fogta, de csakhamar vigasztalni próbálták a jó emberek a valósággal, hogy fürdés közben történt a szerencsétlenség. Még le se csöndesedett az izgalom a nép között, amikor ugy délután három óra tájban egy rendőr ujabb szerencsétlenséget jelentett. *Ballier* Ferenc első polgári osztályu tanuló és *Supola* István, egy tizenöt esztendős napszámos ugyancsak fürdés közben pusztultak el. Összefogódzkodva bocsátkoztak a hullámok közzé, aztán mind beljebb merészkedve a Dunába, hirtelen elvesztették lábuk alól a talajt és egyetlen kiáltás nélkül eltüntek s többé fel sem merültek. Ballier tekintélyes szülei *Gajdoprán* laknak, s egy táviratból tudták meg gyermekük szomoru halálát. A negyedik áldozat *Pézer* Ádám, egyik leggazdagabb paksi polgár fia, aki az idén vált be katonának. Fürdeni ment s a legveszedelmesebb helyeket kereste fel a Dunában. Egy örvény elkapta és azzal nem tudott megküzdeni. Szülői kétségbeesetten keresték egész nap a fiuk holttestét, végre meg is találták. Ballier és Supola holttestét is megkerült, csak Eiler Józseféra nem akadtak még rá. Pakson óriási megdöbbenést keltett ez a sok katasztrófa, s hogy jövőre ilyen szerencsétlenségek ne eshessenek meg, a legsürgősebb intézkedések történtek. A szabadban való fürdés tilalmát erősen megszigoritották, azonkivül a város szerződést köt a dunai fürdőház tulajdonosával, hogy *kétszer hetenkint bárki ingyen fürödhetik*, s ezért a dijakat a városi pénztár fizeti. Végül intézkedés történik egy *ingyenes fürdőház felállitására*. Nagyon ajánlatos, hogy ezek az intézkedések szerte az országban követésre találjanak. Ilyenkor nyáron a hüs folyók másut is *virágozhatnak*, s mindenütt megkövetelik a maguk áldozatait. Ennek a legendának az erejét pedig mindenáron meg kell törni.

— **Bolgár Ferenc százados.** A hadsereg *Rendeleti Közlönye* jelenti, hogy a király *Bolgár* Ferenc országgyülési képviselőnek, aki a hadmérnöki karban teljesitett tényleges szolgálatból való kilépése után is megtartotta főhadnagyi rangját, a kapitányi rangot adományozta.

— **Tiz év multán.** *Nagyszeben*ből telegrafálják: Tiz éve ma, hogy Thalmann Gusztáv szebenmegyei alispánt a földmivelési miniszterré kinevezett gróf Bethlen András helyébe Szebenmegye főispánjává és a szászok ispán ává nevezték ki. Thalmann ez alatt a tiz év alatt ki tudta vivni az egész vármegye rokonszenvét és különösen tisztikarának szeretetét. Az évforduló alkalmából a főispánt sokan üdvözölték, de a hivatalos ünneplés elmaradt, mert a főispán ellensége minden ilyen ovációnak.

— **Menyasszony-halál.** Esküvőre készültek *Kis-Artándon*, a szép *Bátonyi* Juliskát öltöztették már fehérbe, fejére rátüzték a mirtuskoszorut, a násznépből se hiányzott senki. A menyasszony csöndes és szomoru volt s amikor pár pillanatra egyedül maradt a szobájában, fegyverdörrenésre riadtak a vendégek. A menyasszony már halott volt, amikor besiettek hozzá. A fájdalmas eset előzményének története rövid. Bátonyi Juliska mély szerelemmel egy daliás legényt szeretett. Az apja ugy találta azonban, hogy a legény nem hozzá való s egy negyvenéves, gazdag földmivest választott ki a számára. És a szép Juliska nem ellenkezett, némán tüte, hogy cselekedjenek vele. De a paphoz már nem akart menni, inkább a halálba kivánkozott. Apjára keservesen hatott a veszteség, beleőrült a fájdalmába.

— **Vizbefult munkások.** *Bécsb*ől telefonozza tudósitónk: Pólában ma egy bárka, amelyben munkások ültek, felfordult. A munkások a vizbe fultak. Hogy hányan ültek a bárkában, azt eddig nem sikerült megtudni.

— **Házasság.** *Mezei* Elek zentai gyógyszerész eljegyezte *Perlesz* Hankát, dr. *Perlesz* Ede palánkai orvos leányát.

Szüllő Árpád junius 15-ikén esküszik örök hűséget Kolozsvárott *Szász* Marici kisasszonynak.

Hölzl Mátyás, Bécsben lakó hazánkfia, eljegyezte *Ranzenhoffer* Paula kisasszonyt, *Ranzenhoffer* János oberhollabrunni kereskedő leányát.

— **Tanitók a miniszternél.** *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszternél ma tisztelgett az Állami Tanitók Országos egyesületének tiz tagu küldöttsége. A minisztert az egyesület nevében *Kozma* László egyesületi elnök üdvözölte, átnyujtotta neki az Egyesület emlékiratát az állami tanitóság fizetése ügyében s egyuttal azt kérte, hogy segélyezze az állami tanitók egyesületét. A küldöttség szóvoka nagy hálával emlékezett meg az uj állami iskolai gondnoksági utasitásról is és megköszönte a miniszternek azt a kegyességét, hogy e nagyszabásu munka elkészitésénél az egyesületet is meghallgatta. Végül arra kérte a minisztert, hasson oda, hogy az állami tisztviselők fizetés-ügyének rendezésénél az állami tanitók is a képességüknek megfelelő fizetésjavitásban részesüljenek. A miniszter nagyon szivesen fogadta a küldöttséget, megigérte, hogy mint eddig, ugy ezután is mindent megtesz az állami tanitóság érdekében s kijelentette, hogy az uj gondnoksági utasitás megvalósitásától sokat vár és számit a tanitóság lelkes és odaadó munkásságára. Azt pedig nagyon természetesnek tartja, hogy az állami tisztviselők javadalmának rendezésénél az állami tanitói kar javadalma is rendeztetni fog. A küldöttséget *Zsilinszky* Mihály államtitkár is nagyon szivesen fogadta.

— **Az öreg boltos.** Nagyváradon a minap fizetésképtelen lett egy kereskedő, akit Pauker Dánielnek hivnak s akinek hosszu évtizedeken keresztül nagyon jövedelmező könyvesboltja volt. Pauker Dániel másként megbukott s az ilyen alkalommal szokásos magyarázgatások is megindultak. Hivatottak és hivatlanok egyaránt törték a fejüket azon, hogy vajjon mi okozhatta a szerencsétlen ember vagyoni romlását. A találgatásoknak maga az öreg kereskedő vetett véget egy levéllel, mely igy szól:

Ez évi február hóban mult ötven éve, hogy üzletemmel a nagyváradi piacon a legnagyobb tisztességben élek. Pontosan fizettem mindig tartozásaimat és bátran állithatom, hogy becsületben öszültem meg, épp azért a személyem felől netán fennálló rossz véleményeket akarom jelen soraimmal ösmerőseim között szerencsétlen tönkrejutásom alkalmából szétoszlatni, és tudatni hogy ennek oka abban keresendő, hogy akik ösmertek, felhasználták jóságomat és *44 000 koronát vesztettem el kezesség által, 50 évi fennállásom alatt 80.000 korona behajthatatlan követelésem támadt vevőim körében*, a rengeteg nagy boltbér, továbbá valláskülönbség nélküli szegény gyermekeknek a felsegitésére folyton sokat áldoztam, ezenkivül két év óta tartó betegségem is sok áldozatba került és ily okoknál fogva kerültem ezen szerencsétlen helyzetbe. Különben aki ismeri személyemet és életmódomat, remélem egy percig sem fog tovább gondolni azon lehetőségre, hogy talán könnyelmüségem vagy rosszakarat idézte volna elő bukásomat.

Magamat becses jóindulatába ajánlva vagyok

kiváló tisztelettel

Pauker Dániel.

A szegény bukott kereskedő levele a közönségesnél jóval érdekesebb okmány. Hüséges képet nyujt a vidéki kereskedelem állapotáról, a vidéki törekvő kereskedő ember bajáról, hitelviszonyainak csodáiról. Pauker Dánielt igy messziről a legtipikusabb burzsoának látja az ember. Öszbe borult fejü, fáradt emberke, aki mindig mosolyog, mert megszokta, hogy a vevővel szépen kell bánni. Ötven évig mosolygott, ötven évig szolgált ki s ötven éven át segitett azokon a szomszéd boltosokon, kik reggelenkint, mikor kinyitották az üzletet, nagy titokban jöttek át az öreghez:

— Egy pár száz forintra volna szükségem, kedves Pauker szomszéd — mondták.

— Hozott váltót?

— Hoztam.

— Adja ide.

S Pauker szomszéd aláirta a váltót ennek is, annak is, mindenkinek, kezes lett, jótálló. Aztán adott hitelbe mindenkinek, de nem tudta behajtani senkin. Mindezeken felül még árva gyermekeket is neveltetett. Szóval ő volt az a kereskedő, akiről a nagy világjáró kereskedő igy beszél: szatócs. Ő volt az, akiről a modern boltos, akinek már apró huncutságokra van kifenve az esze, igy beszél: jó öreg. Pauker Dánielben egy tipus bukott meg s mikor bezárták a boltját, egy régi módi *ajtót csuktak be, melyen utoljára csendült meg az a kis csöngetyü, melynek szavára az öreg Pauker olyan sokszor siletett elő hajlongva a pult mögül.

— **Lefejezés.** *Heilbronn*ból táviratozza tudósitónk, hogy az ottani törvényszék udvarán ma hajnalban lefejezték *Engler* üvegessegédet, aki *Jung* kereskedőt meggyilkolta és kirabolta. A kivégzésre a vidékről sok ezer ember jött Heilbronnba, de a lefejezéshez senkit sem bocsátottak.

— **A bürokrácia.** A bajor-osztrák határ mellett kigyulladt egy kis osztrák községbeli házikó. A bajor tüzoltóság legott befogatott a főcskendőbe, egy legény fölült a bakra s a lovak közé vágott. Gondolták, hogy odaát is emberek laknak, ha osztrákok is, segiteni illik nekik. A vámsorompónál vágtattak már az izzadó, kövér bajor lovak, mikor hirtelen előállt a bürokrácia, egy osztrák finánc formájában. Fölemelte az ujját s kiáltott:

— Halt! Megállj!

A tüzoltólovak megálltak.

— Át akarnak menni a határon? — kérdezte a finánc.

— Át.

— Hát akkor tessék vámot fizetni a főcskendő után.

A nagyon nehézkes eszü bajor tüzoltók legott keresgélni kezdtek a zsebükben, de mert nem találtak vámra valót, szomoruan néztek egymásra. Az egyik igy szólt:

— Nincs pénzünk, de látja azt a falut. Ott ég. Ott nincs tüzoltó. Ha nem ereszt át, leég az egész község.

Az osztrák finánc, aki sokkal okosabb, mint a bajor tüzoltó, hamiskásan mosolygott:

— Hehe. Engem nem lehet becsapni. Aki a határon átvisz valamit, az fizessen vámot. Aki bajor, az maradjon otthon a maga hazájában, semmi köze az osztrák tüzhöz.

A tüzoltók szépen visszafordultak s mikőzben hátra nézegetve konstatálták, hogy az osztrák község már teljesen leégett, az egyik igy szólt:

— Igaza van ennek az osztráknak. Nagy bürokrata az az ember...

— **Lantay István megszökött.** Április 21. és 22-ike között lévő éjjelen gyujtogatással egybekapcsolt betörés történt *Lantay* Istvánnak a Városházutca 1. szám alatt levő csemegeüzletében és borozójában. A rendőrség vizsgálatot inditott ez ügyben s ez arra a meglepő eredményre vezetett, hogy a rendőrség az ismeretlen tettesek ellen megszüntette a nyomozást, ellenben *gyüjteni kezdte az adatokat Lantay István ellen.* A detektivek ugyanis sok olyan gyanus körülményre akadtak, amelyek azt bizonyitották, hogy a gyujtogatást és betörést maga Lantay követte el azért, hogy a biztositási összeget felvehesse. Lantay ellen a vizsgálat a legnagyobb titokban folyt. A detektivek kideritették, hogy a kritikus éjszakán Lantay bezárkózott üzletébe és senkit oda nem bocsátott. Kiderült az is, hogy a betörés előtt való napon Lantay több csomag kénes gyufát hozatott, azokat elhelyezte üzlete különböző helyein szalma és könnyen gyuló tárgyak közé s a tüz éppen azon a helyen keletkezett, ahol a gyufák el voltak helyezve. Megállapitották azt is, hogy a vaspénzszekrény hátsó részét nem kivülről, hanem belülről vágták föl s azután zárták be. A rendőrség *koholt lopás, betörés és gyujtogatás* cimén folytatta a vizsgálatot Lantay ellen, aki a biztositási összeget nem vehette fel, mert a rendőrség nem adta meg neki az ártatlansági bizonyitványt. Tegnap este Lantay a feleségével kiment a Városligetbe s ott a Wampetics-féle vendéglőben megvacsorázott. Vacsora után kifizette a számlát és odaszólt a feleségének:

— Várj meg édes, Ős-Budavárában találkoznom kell egy üzlettelemmel, mindjárt jövök.

A szegény asszony tizenegy óráig várta a férjét, de az nem jött. Azt hitte, hogy hazament s igy ő sem várakozott tovább. Otthon azután nagy meglepetés érte. Az asztalon levelet talált, amelyben többek között a következők voltak:

— Ha utoljára látni akarsz, jöjj ki holnap délelőtt 10 órakor Mária-Remetére.

Lantayné a főkapitányságra sietett, ahol az inspekciós rendőrtisztviselő, *Boda* kapitány azt a tanácsot adta, hogy reggelig várjon, hátha visszaérkezik Lantay. Lantayné hazament s otthon átkutatta a lakást amely közben megdöbbentő meglepetés érte. A házi családi pénztár, amelynek kulcsa az asszonynál van *jel volt törve*, s abból *a fiatal asszony 1000 koronája hiányzott.* Eltünt még a szobából Lantay revolvere is. Lantayné rokonai tanácsára kiment ma délelőtt Mária-Remetére, de ott nem találta férjét. Onnan egyenesen a rendőrségre sietett, ahol bejelentette a szökést. Lantay már régóta tervezi e szökést. Utlevelet is váltott. Egy izben öngyilkosságot is kisérelt meg, de ebben megakadályozták. Lantayt most körözi a rendőrség s a következő személyleirást adta ki róla:

Lantay István, pátkai születésü 34 éves római katholikus, nős fűszer- és csemege-kereskedő középmagas, karcsu termetü hosszas, sápadt arcu, feltünően magas homloku kissé ferde nagy, nyerges orru, barna haju és szemö dökü, kék szemü, barna, vastag bajuszu, borotvált állu, elől rossz fogazatu ember. Eltávozásakor szürke kockás nadrágot és mellényt, fekete rövid sacco-kabátot, fekete puha kalapot fekete bőrcipőt s fehér alsó ruhát viselt. Alsó ruhában *L. J.* monogramm van.

— **Rémeset a pusztán.** Kegyetlen rablógyilkosság hire érkezett a baranyamegyei Karád-pusztáról. A véres merénylet áldozatai *Borbély* Sándor, a puszta birtokosa és a felesége. A gonosztett tegnap reggel történt. A puszta cselédsége már a hajnali órákban kiment a mintegy negyedórányira fekvő földekre kukoricát kapálni. Borbély maga is velük ment, de ugy nyolcadfél óra tájban visszatért a szállásra. Éppen reggelinél ült a feleségével, mikor egy kocsi hajtatott be az udvarra, melyen négy idegen férfi ült. Három ember leszállt a kocsiról s magát tolnamegyei juhászoknak mondván, azt kérdezte Borbélytól, van-e eladó gyapjuja. Borbély igennel válaszolt s bevezette őket a kamrába, ahol a gyapju volt. Mialatt a gyapjut nézegették, a három idegen közül egyik a szüre alatt rejtegetett baltával hátulról oly erős csapást mért Borbély fejére, hogy az szó nélkül összeesett. Akkor bementek a szobába s ott Borbély feleségét is leütötték, majd feltörték a szekrényeket és ládákat s azokat kiüritették és kifosztották. Alighogy kiértek a szállásról, egy lovas csendőrőrjárat érkezett s amint ott az asszonyt véresen meglátta, rögtön az elhajtott kocsi után vágtatott, amelyet egy órai üldözés után sikerült is elérni. A letartóztatott gyilkosok *Hevér* József, *Csősz* Mihály, *Botos* András és *Buzi* Imre tolnamegyei ismert betörők. Az elrabolt tárgyak mind megkerültek, a többi között 345 forint készpénz is. Borbély és felesége még élt, mikor a gyilkosokat visszakisérték, de tegnap délután mind a kettő *meghalt.*

— **A csunya legény.** Nagyon fura arca lehet szegény Jacques Normiernek. Amikor néhány nap előtt Lyonban a katonai sorozó-bizottság elé állt, az ezredorvos kacagni kezdett. A derüs kedv átragadt a többi orvosokra, a tisztekre, mindenkire, aki csak a teremben volt. És csak nehezen tudták megmondani szegény Jacques Normiernek, hogy nem veszik be katonának, mert nem lehet ott fegyelemről szó, ahol ez az arc megjelenik.

Elmehetne komikusnak, szegény Jacques Normier.

— **Rendelet az ildomosságról.** A Közuti Vasut vezérigazgatója rendeletet adott ki a forgalmi személyzet számára az ildomosságról. Szerencsére igen kevés eset adott alkalmat erre a rendeletre, amely igy még inkább tanusitja, hogy Jellinek Henrik igazgató mennyire óvja a közönség érdekét. A kivánt hatása bizonnyára meglesz az érdekes rendeletnek, amely körülbelül igy hangzik:

A forgalmi személyzethez.

Több rendbeli panaszból sajnálattal értesültem, hogy a forgalmi alkalmazottak, nevezetesen egyes kalauzok — a közlekedő közönséggel szemben megfeledkeznek a köteles tiszteletről és sértő modort tanusitanak.

Minden alkalommal, különösen az oktatásnál, a forgalmi személyzet nyomatékosan figyelmeztetve lesz arra, *hogy a nagyközönséggel szemben előzékeny, szolgálatkész és udvarias legyen*, mert a szabályok legszigorubb betartása sem követeli meg a bárdolatlan hangot vagy modort.

A forgalmi személyzetnek ugy a saját, mint az intézet jó hirneve érdekében egy pillanatig sem szabad szem elől tévesztenie, hogy az utasok az érvényben levő szabályokat nem ismerhetik ugy, mint maga a személyzet, az idegenek pedig egyáltalán tájékozatlanok e részben. Ebből folyólag a kért felvilágositásokat, vagy szabálytalanság esetén a figyelmeztetést mindenkor *készségesen és előzékenyen kell megadni.* A szolgálati érintkezésnek ez a módja magának a személyzetnek is érdekében áll, mert az udvarias közegek a közönség részéről is szolgálatának ellátása körül jóakaratu támogatásban részesülnek.

A midőn bizvást elvárom, hogy a forgalmi személyzet ellen többé hasonló panaszok felmerülni nem fognak egyben ki kell jelentenem, hogy netán felmerülő esetekben kénytelen volnék a legszigorubb megtorlást alkalmazni, mert semmi esetre sem türhető az, hogy egyik-másik közegnek durvasága miatt az egész személyzet jó hirneve csorbát szenvedjen.

Budapesten, 1901. junius hó 12-én.

Jellinek, s. k.
vezérigazgató.

— **Nyilatkozó anarkhisták.** A berlini rendőrség egy idő óta erősen hajszolja az anarkhistákat s főleg egy Attilio *Pieri* és egy Enrico *Gigli* nevü anarkhistát szeretne kézre keriteni. A két ember tudomást szerzett a német rendőrség fáradozásáról s amint illik, nyilatkozatot tettek közzé egy olasz lapban, hogy ők a Prato melletti Calenzanoban laknak, onnan soha el nem mentek, eszük ágában sincs elmenni ezentul sem s igy teljesen fölösleges, ha őket olyan nagy erélylyel keressék.

— **Halálozás.** *Vuics* A. Miklós, Zombor egyik leggazdagabb szerb nemzetiségü polgára, városi bizottsági tag, junius 11-ikén 67 éves korában Zomborban elhunyt. Nagy rokonság gyászolja.

— **Leszakadt állvány.** A kassai javitó-intézet épitkezésénél ma délelőtt nagy szerencsétlenség történt. Az egyik állvány leszakadt és egy munkást agyonütött, többeket pedig sulyosan megsebesitett.

— **A resiczai sztrájk.** A resiczai sztrájknak immár emberáldozata is van, az olvasztóban halva találták az őrt. A gyilkosság bünténye kétségtelen, a tettest azonban eddig nem sikerült kinyomozni. Az osztrák vállalat egyébként valamelyest engedett már merev álláspontjából. A kereskedelemügyi miniszter erélyes intézkedésére ugyanis a telep főgondnokát figyelmeztették, hogy mutasson némi jóakaratot a sztrájkolók iránt.

A munkások, mint *resiczai* tudósitónk táviratozza, ma délelőtt gyülést tartottak, amelyen akként határoztak, hogy ragaszkodnak a tizórai munkaidő mellett a déli szünetnek fél órával való meghosszabbitásához és nem fogadják el a déli meghosszabbitás helyett a délutáni félórai uzsonna-szünetet. Ezzel a kiegyezés esélyei ismét kedvezőtlenek lettek. Miután a társaság felhivása értelmében mindazok, akik e hó 18-ig munkába nem állanak, elbocsátottaknak tekintetnek, a jövő keddi nap válságos lesz a munkásokra, mert a társaság már számolt az eshetőségekkel és elhatározta, hogy arra az esetre, ha a munkások az általa kitüzött feltételeket nem fogadják el, három hónapra bezárja a gyárat, s azt tisztittatni fogja.

Az olvasztóban, a korláttal ellátott magas fal alatt *ma halva találták az őrt.* A korlát alatt a szénpor le volt törölve, amiből azt következtetik, hogy az őrt agyonütötték és a korlát alatt bedobták a holttestét. A vizsgálatot meginditották.

Eberhardt főgondnok a kereskedelemügyi miniszter ismeretes intézkedése után a *bécsi* igazgatóságtól a következő távirati utasitást kapta:

Mostani magatartását függesszse föl. *Engedjen a végső határig* mert az idézett törvényszakasz alapján nemcsak az a veszély fenyeget bennünket, hogy az üzemet hivatalosan beszüntetik, hanem az is, hogy óriási pénzbüntetést mérnek ránk.

Eberhardt a központból érkezett távirat vétele után nyomban fölkereste a főszolgabirót és kérte, hogy járjon közbe a munkásoknál. Kérte, igérjen nekik tizórai munkaidőt kétórai szünettel, félórai részletekben. Kijelentette azonban, hogy irásbeli kötelezettséget nem vállalhat. A főszolgabiró elvállalta a közbenjárást és azonnal elküldött a munkásokhoz, akik azonban a ma délelőtti értekezleten ragaszkodtak a kivánságaikhoz. *Fialka* Károly alispán Resiczán van.

A munkások hangulatát érdekesen karakterizálja egy titokzatos ügy, amelyről a *Magyar Szó* ir. Resica közelében van a Domali völgy. Ebben a völgyben, a hideg forrás közvetlen közelében *két felásott sirt találtak.* Annak rendje és módja szerint ki volt vájva az üreg a két koporsó számára. A sirok előtt két otromba keresztalaku cölöp volt a földbe verve, rajtuk piros festékkel, iromba betükkel ez a két felirás:

Hier ruht die Arbeit!

Hier ruht Karl Eberhardt!

A hatóság szigoru vizsgálatot inditott, hogy kikutassa a veszedelmes tréfának szerzőit, de eddig eredménytelenül.

— **Harmino éves találkozó.** *Tamási* Péter királyi törvényszéki irodatiszt felkéri azokat, akik 1870—71-ben Székelyudvarhelyt a római katholikus főgimnáziumban érettségit tettek, jelenjenek meg julius 23-ikán délelőtt 8 órakor a nevezett intézet disztermében.

— **Ismeretlen életmentő.** Az eperjesi mélyvizü malomárok mentén két feketeruhás nő sétált a mult kedden délután. Egyszerre csak kétségbeesett kiáltozást hallanak az árokból: egy három éves kis fiu kapálózott a sebes folyásu vizben. Az egyik nő habozás nélkül a vizbe ugrott és nagy nehezen kimentette a fiucskát. A két nő azután megvigasztalta és megnyugtatta a siró gyereket. Azután tovább mentek, mintha semmi se történt volna. A megmentett gyermek a kórházi portás fia volt. Hogy ki volt a két nő, azt még ma sem tudják.

— **Szerencse a millió körül.** Székesfejérvár egyik leggazdagabb polgárának, *Szelke* Kristóbnak kellemetlen kalandja volt tegnap este. A hatórai szeszemélyvonattal Budapestre akart utazni; vele volt a leánya és a veje, *Biscara* Endre nyugalmazott főmérnök. Az öreg ur egy kis taskában, amelyben még két üveg bor és egy koppasztott csirke is volt, negyedmilliós koronányi értékpapirost tartott a kezében. A perronon jártak-keltek, majd leültek egy padra mielőtt még a vonat megérkezett volna. Majd fölszálltak a vonatra és este negyedkilenckor érkeztek meg a fővárosba. A déli vasut budai pályaudvarán remülve vették észre, hogy a negyedmilliós táska eltünt. Bejelentették az esetet a pályaudvar inspekciós vasuti tisztjének, *Magdics* Imrének, aki rögtön telefonozott a székesfejérvári állomásra. A válasz nem is késett soká, a táskára, mint a székesfejérvári állomásfőnök jelentette, a perron egyik padján akadt rá Cserny trafikosné s bevitte a főnöki irodába. *Biscara* Endréné ma reggel visszautazott Székesfejérvárra, hogy átvegye az elveszett és megkerült negyedmilliót.

— **A panganét.** *Eperjesről* irják, hogy Eperjes szomszédságában levő Sebes faluban a 67. gyalogezred egy közlegénye agyonszurta *Fenyics* János gazdaembert. Fenyics este hét óra felé feleségével és tüzér fiával egy korcsma előtt beszélgetett, mikor a korcsmából kilépett egy félig részeg káplár és egy közlegény. A káplár kérdőre vonta Fenyics fiát, hogy van-e kimaradási engedélye. Az öreg Fenyics azt felelte, hogy hét óra előtt ilyenre nincs szükség és a káplár urnak nincs joga fiát kérdőre vonni. A káplár erre feldühödve, a mellette álló közlegénynek megparancsolta, hogy szurja le az öreget és a közlegény engedelmeskedett. A katonák ellen az eljárást megindították.

— **A kopenhágai korosmároslány regénye.** Szerény viszonyok közt élt még néhány év előtt Kopenhágában egy csinos fiatal leányka. Apja korcsmáros, de a leányka sehogysem érezte jól magát a kis kurta korcsmában s vágyakozott ki a világba. Egy dusgazdag kereskedő, akit a leány nem igen szivelt, csakhamar alkalmat adott erre és megkérte a leány kezét. A leány nőül is ment hozzá, de a házasság nagyon szerencsétlen volt. Két év mulva már váltak is. Az asszony ekkor Dél-Afrikába ment feleduí, ahol egyelőre buffethölgy lett egy előkelő vendéglőben. Itt őrült szerelemre gyuladt iránta egy hollandi bankár s nemsokára másodszor fogadott örök hüséget a szép asszony. A hollandus elvitte feleségét Londonba, ahol pompás hotelje volt s nagy boldogságban éltek itt egy ideig. A boldogság közepette váratlanul meghalt a dusgazdag hollandi. Hatalmas vagyonából szép pár milliót örökölt a felesége, aki otthagyta Angliát s visszatért Kopenhágába, ahonnan karriérje kiindult. Pompás birtokot vásárolt s kastélyát fényesen berendezte. És nemsokára harmadszor is elrebegi a holtomiglant a szép menyecske s férje ezuttal egy valóságos gróf lesz s a *Sponneck* grófok kilencágu koronája nemsokára ott ragyog a néhai korcsmárosleány szépséges fején.

— **A csemegekereskedők munkasztünete.** Az alább felsorolt fővárosi csemegekereskedők közösen elhatározták, hogy üzleteiket junius 15-étől augusztus végéig, minden vasár- és ünnepnapon délelőtt 10, illetve 12 órától másnap reggelig zárva tartják. Bessenyei Géza, Kádár Lajos, Wolf Vilmos, Varga Sándor, Reisenleitner J. utóda, Czuczor József, Nikászy Géza, ifj. Herczer Konrád és testvére, Benzsay Károly, Popper József, Rohonczy J., Gömöry Géza, Hacker Ferenc, Herz Jakab, Krause János, Folkmann Milán, Schwarc Lipót, Pollermann László, Hirsch Bertalan, Tóth József, Jung Péter, Bien Mihály, Tömöri Samu.

— **Zivatar.** *Berlinből* táviratozzák, hogy ott ma délután rendkivül erős zivatar dühöngött. Az irtóztató szélvész sok kárt tett az épületekben. Többek között lehordta a nemzetközi tüzoltó kongresszus alkalmából rendezett kiállitás tetejét is.

— **A kalábriáspárti.** Ez a rendkivül mulattató bohózat, amely már sok százezer embert nevettetett meg, ma pénteken este 9 órakor *Ós-Budavára* mecsetteri nyilt színpadán belépődij nélkül kerül szinre a *Folies Caprice* kitünő társulatának előadásában. A vállalat igazgatósága vasárnap nagy népünnepet rendez; ugyanakkor lesz a bemutatója az uj varieté-müsornak is.

— **Gyilkosság Szófiában.** Bolgár földön gyilkosságnak esett áldozatul egy magyar származásu nő. A meggyilkolt nő, mint *Szófiából* jelentik, *Filipov* Mária, ki tizenöt esztendővel ezelőtt költözködött oda s egy Damianov nevü gazdag kereskedőnek lett a felesége. Daminov nemrég meghalt azonban s az összes vagyonát feleségének hagyományozta. A gazdag özvegy asszony másodszor is férjhez ment, de ura, *Krisztov* György, olyan brutálisan bánt vele, hogy el akart tőle válni és a Szerajevóban hivatalnokoskodó egyik bátyjához akart elutazni. Krisztov nem nyugodott bele felesége szándékába, és nehogy a tekintélyes vagyontól elessék, egy éjjel berontott felesége hálószobájába és késével mellbe szurta. A gyilkost, aki elmenekült, a bolgár rendőrség körözi.

— **Safe deposit.** A nyári idény közeledtével, midőn a közönség fürdőkbe és nyári lakásokba készül, felhivjuk olvasóink figyelmét a lakásaikban levő értéktárgyakat távollétükben fenyegető veszélyre. Tüzvész pusztithatja az ékszereket és értékpapirokat, vagy tolvajkezek garázdálkodhatnak azokban. Ez ellen csak ugy védekezhetünk, ha a Safe deposit intézményhez folyamodunk, mely nálunk néhány év előtt még ismeretlen volt, rövid idő alatt azonban annyira népszerűvé lett, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank (Dorottya-utca és Gizella-tér sarkán levő banképületben) néhány év óta fennálló hatalmas Safe deposit-osztályát a nagyközönség tokozott kereslete folytán ismét kibővíteni volt kénytelen. Amint halljuk, ezen a kényelem és biztonság követelményének minden tekintetben megfelelő kibővitett osztály már átadatott a nagy közönség használatának. A közönség tudvalevőleg a Safe depositban saját, mástól hozzá nem férhető zár alatt, mérsékelt díj mellett maga kezeli értéktárgyait.

———

(x) **Uj! Crême sans grasse. Uj!** Pár nap alatt minden arcot fehérré és gyengéddé varázsol. Ára 1 kor. 20 fillér. Főraktár: dr. Kovács Ernő gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17.

———

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

Az európai vasutak gyülése.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, junius 13.

Az európai vasuti menetrend értekezlet tagjai ma befejezték tanácskozásukat és a M. Á. V. igazgatóságának meghivására ma délután a Margitszigetre és onnan a Svábhegyre rándultak ki. A földalatti vasut Vörösmarty-utcai megállóhelye volt a gyülekező-hely, hol 1 órakor a vendégek közül mintegy 150-en jelentek meg. Egy óra után a földalatti vallamos vasut és a városi villamos különvonatai a Duna-gőhajózási társulat Petőfi-téri állomásáig vitték a kirándulókat. Itt a Dunagőzhajózási társulat külön e célra kirendelt *Veszta* nevü gőzhajója horgonyzott, nemzetközi zászlódiszben, a különféle államok lobogóit lengetve. A tisztviselői kar és a díszbeöltözött legénység sorfala között vonult a társaság a gőzhajóra, hol *Thaly* Emil miniszteri tanácsos, a társaság budapesti vezérigazgatója és *Radványi* főfelügyelő üdvözöle őket. A hajót Gloss kapitány vezette, előbb az összekötő vasuti hidhoz, onnan a Margitszigetre. A hatalmas folyó két oldalán elterülő változatos vidék, valamint a Margitsziget szépségei elragadták a vendégeket. Röviddel négy óra előtt a Bomba-téri villamos vasuti állomáson kötött ki a gőzhajó, ott a közuti vasut-társaság részéről Steller felügyelő és Rőthy titkár fogadták és helyezték el a vendégeket az e célra kirendelt különvonatokon. A Svábhegy felső állomásán szállott ki a vendégsereg, hol időközben *Ludwigh* Gyula elnök-igazgató és *Kotányi* igazgató-helyettes kisérték a társaságot a Svábhegy-szálló helyiségeibe, hol esti hat órakor ebéd várt a kirándulókra. Asztalbontás előtt Ludwigh Gyula elnök-igazgató felállott és körülbelől a következőket mondotta:

Régen bevett magyar szokás, hogy amikor fehér asztalnál összejövünk, elsősorban is a legelső magyar emberről emlékezzünk meg. Ez reám nézve annál is inkább kedves kötelesség, mert Magyarország vasutügyének fejlődése ő felségének diesteljes uralkodása alatt érte el azt a magas fokot, amely egész Európa elismerésével találkozott. Poharát emeli I. Ferenc József királyra, dicsőséges uralkodónkra, akit az Isten alattvalóinak üdvére még igen sokáig éltessen.

E felköszöntőt az egész társaság állva hallgatta végig és annak befejezése után szünni nem akaró Eljen! Hoch! Vive! Evviva! Hip, hip hurrah! és még más ily felkiáltások zugtak föl.

A második pohárköszöntőt *Fassingier* titkos kormány- és főépitkezési tanácsos mondotta, köszönetét fejezte ki a magyar vendégszeretetért és hangsulyozta, hogy szivesen jöttek Budapestre, melyről aeddig olyan sok szépet hallottak. Köszönettel tartozik a M. A. V. igazgatóságának a vendégszeretet ily meleg megnyilvánulásáért és élteti a magyar államvasut elnökét és egész tisztikarát.

Ezután *Ludwig* elnökigazgató, aki első felköszöntőjét magyar nyelven mondotta el, ezuttal francia nyelven a következő felköszöntőt mondotta:

Hölgyeim és uraim! Engedjék meg, hogy őszinte köszönetemet fejezhessem ki önöknek azokért a szeretetreméltó szavakért, amelyek rám vonatkozólag épp most elhangzottak és azért a fogadtatásért, amelyben önök azokat részesiteni szivesek voltak. Végigtekintvén ezen a nagyszámu és előkelő gyülekezeten, a legélénkebb örömmel konstatálhatom, hogy ezen a lakomán az összes európai államok képviselve vannak. Igaz öröm tölt el, hogy üdvözölhetem önöket és üdvözölhetem önökben egész Európát és kérem önöket tekintsék ezt az üdvözlést nagy tiszteletünk és rokonszenvünk jelének, melyeket önök iránt és az önök honfitársai iránt táplálunk. Az a tény, hogy az összes európai vasutak részt vesznek az önök tanácskozásaiban, kétségbevonhatlan bizonyitéka ama munkálatok fontosságának, amelyek önöket foglalkoztatják. Az önök célja és az önök fáradozásai állandóan arra irányulnak, hogy könnyitsék és gyorsitsák a nemzetközi utazásokat. Önök e szerint a népek közeledésén dolgoznak, önök megkönnyitik az eszközöket arra, hogy egymást megismerjék és ebből folyólag egymást becsüljék és szeressék. Önök tehát a béke és az egyetértés sampionjai és a civilizáció müve az, amelyet önök propagálnak. Ezért uraim, az önök munkálatainak sikerére, az összes nemzetek boldogságára és haladására és az önök egészségére, hölgyeim és uraim, üritem poharamat.

Dr. *Wehrmann*, a bajor vasutak főkormánytanácsosa, Ludwigh Gyula elnökigazgatót és Marx János igazgatót köszöntötte fel, amelyre *Marx* igazgató nagyhatásu felköszöntővel válaszolt.

Önök, ugymond, irántunk való jó indulatukban elismerőleg nyilatkoztak azokról, amiket nálunk láttak és tapasztaltak, ami mindenesetre nagy örömünkre szolgál, de állapotunk elbirálásánál méltóztassanak figyelembe venni, hogy amit felmutatni tudunk, az aránylag rövid időnek vivmánya és hogy mi évszázadokon át képeztük azon sáncot, amely mögött a nyugat biztonságban fejlődhetett és emelkedhetett a mai magas szinvonalra. Jogosultnak fogják tehát tekinteni tisztelt uraim azt a várakozást, hogy jövőben is barátságosan fogják nekünk kezüket nyujtani anyagi és kulturális érdekeink emelésére irányuló törekvéseinkben. Élteti a külföldi vendégeket.

A felköszöntők sorát *Deyer*, a pfalzi vasutak igazgató-tanácsosa zárta be s a vasutasok nejeire ürítette poharát. Kilenc órakor a társaság a legjobb hangulatban oszlott szét és a Fogaskerekü vasuttársaság és a Közuti vasuttársaság külön vonatain visszatértek a városba.

FŐVÁROS.

(*) **A röpirat vándorlása.** Egyszer egy brosura, mit gondol magában . . . Elindult a főváros hivatalába. Dr. *Schermann* Adolf, a főváros érdemes tiszti főorvosa irta. A csecsemők gondozásáról és ápolásáról szól a kis füzet, amelyet kinyomatásra és a szegényebb nép között való terjesztésre ajánlott a tanácsnak. Ez természetesen üdvösnek jelentette ki a brosurát, de a terjesztés — az a belügyminiszter dolga. Szóval, elindiották vándorutjára a kis röpiratot. Ha nem feneklik meg valahol a főváros aktáinak sötét labirintusában, valószinüleg akkor jut csak majd a rendeltetési helyére, amikor a mai csecsemők már tisztes aggok lesznek, akiket szintén ápolni kell már. Ami csak a tanács előtt egészen azonos ápolás. De a főváros polgárai előtt nem.

(*) **Megbüntetett vásárcsarnoki alkalmazottak.** *Ádám* Béla vásárcsarnoki tiszt és *Kruppay* Lajos altiszt a vásárcsarnoki elárusitóktól kisebb-nagyobb kölcsönöket kértek, amelyeket azonban következetesen elfelejtettek visszafizetni. A fegyelmi választmány mai ülésén *Ádám* Bélát kétszáz korona pénzbüntetésre, *Kruppay* Lajost pedig, aki a kölcsönzést nagyobb arányokban üzte és büntetésből már négyszer áthelyezték, hivatalvesztésre itélte.

SZINHÁZ. ZENE.

** **Kisfaludy Szinház.** A Kisfaludy Szinházban ma este nem gyultak ki a lámpák és siri csöndességben ölelkezett a nézőtér a szinpaddal. Nem volt előadás, pedig a piros szinlap egész nap hirdette, hogy Berák Pál szinmüve, *Az áldozatok* kerül szinre. Képletes vala ez a jelentés. Az áldozatok ugyanis busan járnak-kelnek most az ó-budai szinház tájékán, az igazgató — nemrég még tisztes iparos — legelől, utána a szinészek, szinésznők . . . Külön bolyong a ruhatáros, aki töpreng, hogy a ruhatárba miért nem tettek soha ruhát és a jegyszedő, aki jegyet csak a pénztáros ablakában látott. Végezetül az áldozatok közé számitandó egy vállalkozó szellemü budapesti lakos, aki szörnyü fölindulással panaszolja nekünk éjnek-éjszakáján, hogy ma kiment az ó-budai szinházba, de zárva találta a néhai festőgyár ajtajait. A szomoru est borus előmenyeképp a főváros tanácsa szerepel, amely ma Bokros József igazgató szubvencióért rimánkodó kérvényét elutasitotta. Nincs immár müvészi hitele ennek a kis szinháznak, amelynek az aranjuezi napjait Szulamit fényessége ragyogta be. A ragyogás *Kövesi* Albert igazgató ambiciózus működésének volt a végső szaka. Az epigon-rezsim, amely Szulamit uralmát felváltotta, hiába keresztelte a szinházat szabad szinpadnak, a közönség nem jelentkezett. Jöttek azonban ifju tehetségek a dráma minden válfajaival, de ők csak a gyászos véget siettették. A vég im, ma elérkezett. Ne zugolódjunk . . . A végzet utjai . . . Requiscat in pace!

** **Küry Klára utolsó föllépte.** Holnap, pénteken lép fel utoljára nyári szabadsága előtt *Küry* Klára a Népszinházban. A müvésznő a *Lili* hármas szerepében (Lili-Amélie-Antonine) bucsuzik közönségétől, mely őt e szerepében oly sokszor tüntette ki elismerő tapsaival. A hét többi napjain a Népszinház nagysikerü ujdonsága, a *Milliók a hó alatt* cimü látványos, regényes szinmü kerül szinre. Vasárnap délután *Solymosi* Elek nyilvánossági joggal felruházott szinésziskolája tartja vizsgálati előadását a Népszinház szinpadán. A növendékek az *Egy kis vihar* cimü egyfelvonásos vigjátékot, továbbá a *Becstelenek* második és az *Otthon* 2, 3. és 4-ik felvonását fogják játszani.

** **Bródy Sándor drámái.** A jövő szinházi szezón érdekességéhez *Bródy* Sándor két darabbal járul hozzá. A kitünő iró, aki a *Hófehérke* cimü darabjával a télen szép sikert aratott, *Nagyságos asszony* cimen négy fölvonásos szinmüvet irt a *Nemzeti Szinház* számára. Bródy második darabja, *A dada*, a Vigszinháznak lesz egyik nagyérdekü ujdonsága. A szerző ezt a darabot tegnap olvasta föl a Vigszinház igazgatóságának, amely nagyon bizik az érdekes darab sikerében.

** **Szendrey Kassán.** Szendrey szinigazgató kassai társulatával legközelebb S.-A.-Ujhelyre megy, ahol hat előadást fognak tartani. A társulat bemutatja *Ocskay brigadéros*-t és a legujabb darabokat.

** **A zombori szinház.** *Zombor* szab. kir. város mai közgyülése egyhangulag elhatározta, hogy a városi szinházat ebben az évben *Deák* Péter szinigazgatónak adja át.

** **Városligeti Szinkör.** A Városligeti Szinkörben holnap, pénteken kerül először szinre a *Gipszszobor vagy a vén szoknyahős* cimü énekes bohózata. A főszerepeket Latabárné, Sziklay Szeréna, Makó Erzsi, Szepesy Paula, Almási Iza, Somló Margit, Tallián Ida, Mezei Irma, Feld Mátyás, Csöregh, Szentes, Gömöry, Szentmiklósy és Bihary játszsza. A bohózat zenéjét *Donáth* Ede karmester állitotta össze.

** **Utolsó hangverseny a Telefon Hirmondóban.** Ez idényben utolsó nagy hangversenyét ma este rendezi a Telefon Hirmondó. Az estélyre, amely fél 9 órakor veszi kezdetét, a következő müvészek igérték meg szives közremüködésüket: *Bárdossi* Irén, *Fedák* Sári, D. *Handel* Berta, *Haraszti* Hermin, *Kiss* Ilonka, *Lichtenstein* Dóra, *Mészáros* Gizella, *Meszlényi* Adrienne. *Maleczki* Vilmosné, *Polgár* Ilona és *Vidor* Laura urnők, *Déri* Jenő, *Kertész* Ödön, *Kornay* Richard, *Makai* Emil, *Mihályi* Ferenc, *Maleczki* Vilmos, *Pálffy* György, *Rózsahegyi* Kálmán, *Takács* Mihály és D. *Váradi* Antal urak. — A hangverseny után a rendes esti felolvasás következik, majd még 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke- és az Elite-kávéházból közvetit a Telefon Hirmondó.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Az Egyetemi Kör irodalmi és rhetorikai szakosztálya** a záróülés egy részéhez füzött megjegyzéseinkre ma egy hozzánk intézett levélben válaszol. A szakosztály elnöksége a tervezett vidéki propaganda eszméit az eddigi eredmények alapján hazafias célnak, nemzeti érdeknek tünteti föl. A nemzeti küzdelmeinkben igy szól egyebek közt a levél, a magyar társadalmat föl akarjuk kelteni annak tudatára, hogy a legtényesebb nevü arisztokratától — le a napszámosig — mindnyájunknak dolgoznunk kell, hogy beláthassuk azon óriási hátramaradást, hol most vagyunk a többi nemzeti es müvelt államokkal szemben s a fölkeltett magyar társadalom minden munkáját hasznositani akarjuk a magyar nemzeti allam alapos és teljes kiépitéséhez, e küzdelemben, mely most csak eszmék hirdetésével s terjesztésével jár — még elől vagyunk. Lényeges és fontos eredményeket még el nem érhetünk, nem is várunk. Fiatalok vagyunk s mi nemzeti eszméinkkel telteni akarjuk az ország ifjuságát, hogy majd ha apák leszünk — ez eszmék vezessenek tetteinkben. És hogy a vidék fölkeltésére van első sorban szükség, éppen mert elmaradt fővárosa mögött, éppen mert a magyar nemzet vidéken van s nem itt, s mert e magyar társadalmat kell ébresztve munkába állitani, azt bizonyitanom fölösleges. Meg vagyok győződve, hogy mélyen tisztelt szerkesztő ur csak eszméink félreismerése alapján itélte el munkálkodásunkat.

VIDÉK.

— (**A borsodi alispán ügye.**) A *Hazánk* ismét a tényállás teljes eltorzitásával tárgyalja *Tarnay* Gyula alispán ügyét és a Borsodmegye közgyülésén történteket. Most midőn a belügyminiszter itélete a kellő értékére szállitotta alá a nagyhangu vádaskodást; midőn konstatálódott, hogy csupán kisebb jelentőségü kezelési szabálytalanságokról és nem a világgá kürtölt visszaélésekről van szó: a rosszhiszemü cikkiró már a fegyelmi itélet tartalma felett csak keresztül fut, s inkább azon igyekszik, hogy leszállitsa ama bizalmi manifesztáció értékét, melyet a megye megbecsülte alispánjának elégtételül adott, s megfoszsza jelentőségétől ujabb vádaskodásával a közgyülés megnyilatkozását, melylyel *Melczer* Gyulának eljárását megbélyegezte. Tény az, hogy a megyei közgyülés határozatát 146 szavazattal 19 szavazat ellenében hozta. Az elfogadott határozati javaslat a megye igazi vezérférfiainak megállapodása volt, akiket a megye közönsége osztatlanul támogatott. Ezt a határozatot nem fosztja meg jelentőségétől és értékétől egyeseknek az az igyekezete sem, mely tábor és követők nélkül való bukott politikai existenciákat erőnekerejével irányadó vezéregyéniségeknek akar megtenni, az egész közvélemény ellenére. A bizalmi szavazat provokálásához, vagy előkészitéséhez a pártatlan főispánnak nem volt köze. Az sem igaz, hogy a szavazás elrendelése után a jelen volt intelligencia nagy része, *Kun* Bertalan püspökkel élén kivonult volna; mert köztudomásu dolog az, hogy Kun Bertalan püspök nem a szavazás elől tért ki, hanem eltávozott azért, mert mint egyházfő nem hallgathatta megbotránkozás nélkül azt a hangot és általános megütközést keltő modort, melyet egynémely bizottsági tag a 19 közül magának megengedett s mely jogos elnöki rendreutasitást is vont maga után.

Hogy az intelligencia nagy része mennyire tért ki a szavazás elől, azt legjobban bizonyitja a szavazás eredménye; de különösen az az adat, hogy *Melczer* Gyula erős agitációja sem tudta hiveinek számát tizenkilencnél többre emelni. Ebben a kis számban is többen voltak olyanok, akik ehhez a csoporthoz ad hoc, az inditvány állitólagos opportunitásának okából csatlakoztak, mert egyébként ez a kis tábor csak a rokonság összeállásából alakult, mely ezuttal is kivétel nélkül megjelent. Egy ilyen kis csoportnak nincsen arra igénye, hogy szavát irányadóul fogadják el.

A szavazók között természetesen voltak birák, jegyzők, tisztviselők is, de a legnagyobb részük az alispánnal semminemü összeköttetésben sem áll.

Egyébként nem az a kérdés, hogy kik voltak a szavazók, hanem, hogy jogositottak voltak-e a szavazásra? Már pedig ebből a szempontból sem a szavazatok érvényességéhez, sem számához és sulyához kétség nem fér.

A főispán pártatlan eljárása pedig közmegelégedést keltett s ez eljárás miatt csak az az egyén és kis köre panaszkodhatik, akinek eljárását a közgyülés határozata elitélte.

— (**Patika-adományozás.**) Pestvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen *Fazekas* Gusztáv főjegyző előterjesztette az alispáni jelentéseket. E jelentések során megesett az a ritka eset, hogy a közigazgatási bizottságnak jutott egy patika adományozásának feladata. *Fajsz* községben ugyanis meghalt a gyógyszerész, s minthogy annak idején a miniszter adományozta a gyógyszertárat, a patika-jog folytatólagos adományozása most a közigazgatási bizottságot illeti. A pályázatot kiirták s 23 folyamodás érkezett. Ezek közül nyolc nincs kellően felszerelve, tehát nem is jöhet számba. A fennmaradó 15 pályázó közül Fajsz község képviselőtestülete, mely a kérdésre nézve meghallgatandó, *Ósapai* Lajost ajánlotta, aki egészben 24 éves és négy év óta gyógyszerészsegéd. A közigazgatási bizottság azonban *Beniczky* Lajos alispán javaslatára a község jelöltjét nem fogadta el, hanem a patikát *Kulin* Gézának adományozta, aki 25 év óta gyógyszerészsegéd s jelenleg Budapesten müködik.

— (**Nagyvárad város**) törvényhatósági bizottsága ma tartotta közgyülését Beőthy László főispán elnöklete alatt. A közgyülés az iskolák államositásának ügyével foglalkozott; mire nézve a tanács azt a javaslatot tette, hogy az összes iskolákat adják át állami kezelésbe. Ritoók Zsigmond táblai elnök a városok autonom jogainak megvédése mellett beszélt, kit e felszólalásában Hlatky Endre is támogatott. Az államositás mellett Rimler Károly és Gábel Jakab szólaltak fel. Végül elhatározták, hogy az ügyet a tanács javaslatának mellőzésével az iskolaszéknek adják ki.

SPORT.

⁂ **A Magyar Automobil-Club** ma este hat órakor Münnich Aurél országgyülési képviselő elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az e hónap 17-én a Tattersalban tartandó automobil-kiállitás rendezésének részleteivel foglalkoztak. A kiállitás megnyitása nagy ünnepségek között junius 17-én, hétfőn délelőtt 11 órakor lesz. 20-án virág- és lampion-korzót rendeznek, melynek előkészületei miatt az emlitett napon a kiállitás délelőtt zárva marad. A kiállitásra eddig is már mintegy 70 automobilt jelentettek be, köztük gőz-, villam- és benzin-motorokat, de ez a szám még jóval növekedni fog, mert 16-ikán érkeznek még meg Bécsből és Grácból is automobilok. Dacára annak, hogy Grácban is kiállitás van jelenleg, a budapesti kiállitás iránt rendkivüli az érdeklődés. A virág- és lampion-korzót legalkalmasabb lesz a kiindulási pontból, a Tattersalból végignézni, mely alkalomra tribünjegyeket adnak. Már most is nagy a kiláras arra, hogy a kiállitás tartama meg lesz hosszabbitva. A rendező-bizottság holnaptól fogva permanenciában lesz s minden a kiállitásra vonatkozó dologban szivesen szolgál felvilágositással Reimann Gyula főtitkár, Ferenciek-tere 2. sz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Taaffe Ilona grófnő válópöre.** A *Taaffe* Ilona grófnő által báró *Mattencloit* Richard ellen inditott válópörben a budapesti törvényszék előtt ma tartott tárgyaláson a felperes grófnő visszavonta a férje ellen keresetében felhozott bontó okokat és keresetét csak a férje között és közte támadt egyenetlenkedések alapján tartotta fenn. Ennek ellenében báró *Mattencloit* dr. *Nagy* Dezső ügyvéd által viszonkeresetet támasztott a házastársi kötelességnek elhagyás általi megsértése alapján. A törvényszék már legközelebb fog ez ügyben dönteni.

§§ **A marosvásárhelyi választás.** A marosvásárhelyi királyi itélőtábla — mint levelezőnk táviratozza — ma foglalkozott a *Bernády* főkapitány és *Csiky* Károly választási elnök ellen a marosvásárhelyi választás alkalmából inditott perrel. A tábla helybenhagyta a kir. törvényszék végzését, mely a további eljárást megszüntette. E határozat végérvényes.

§§ **Éjjeli támadás.** A budapesti büntető törvényszék ma hozott itéletet annak a négy fiatal embernek a bünpörében, akik tavaly őszszel *Szerdahelyi* Ferenc, a Népszinház tagja ellen éjjel a Népszinház-utcában véres támadást intéztek. *Hodászy* Ferenc királyi ügyész csak *Berzeviczy* Jenő joghallgató ellen tartotta fönn a vádat sulyos testi sértés vétsége s két rendbeli becsületsértés vétsége miatt. A védelem meghallgatása után a törvényszék *Berzeviczy* Jenőt sulyos testi sértés vétségében mondotta ki bünösnek s ezért *négy havi fogházra* itélte. A Szerdahelyiné ellen elkövetett becsületsértésért kétszáz, a Szerdahelyin elkövetett becsületsértésért pedig ötven korona pénzbüntetést rótt ki a biróság Berzeviczyre. Társai ellen az eljárást vád hiányában a törvényszék megszüntette. A királyi ügyész megnyugodott az itéletben, Berzeviczy föllebbezett.

Takács Zoltán és társai.

(*Negyedik nap.*)

Budapest, junius 13.

A fülledt levegőjü tárgyalási teremben az unalom bontogatja ólomszárnyait. A bankóhamisitási bünpör minden ujabb alakja a legrégibb sablonok szerint tagad. Őszinte szót jóformán csak Oravecztől hallani, aki, ugylátszik, feladta a játszmát.

Ma a két fotográfus, *Alexi* és *Gruber* adott számot szerepléséről. Az előbbi kijelentette, hogy ő pusztán arra szoritkozott, hogy Takácsot tiz forint napidij ellenében a fotografálás titkaiba beavassa, a másik kénytelen volt bevallani, hogy készitett fényképeket a százasokról. Sue Jenő modorában vázolt egy jelenetet a sárospataki magános pusztai házból, ahová lecsalták. Ugy érezte magát, mintha rablóbarlangba került volna. Egyfelől Takács Zoltán revolverét villogtatta, másfelől ott állott az ijesztő szakálu nagy melák ember, Oravecz. Grubert, ma tett vallomása szerint, ijedtség lepte meg. Ennek a hatása alatt engedelmeskedett a felszólitásnak és csinálta a lemezeket. Oravecz szerint a festéket is ő keverte.

Bálint Ferenc, a nyalka fuvaros, a gazdag Kordáné fia szintén tagadta a bünrészességét, de kénytelen volt bevallani, hogy a nyomógépet az ő nevére rendelték meg. Hogy a komikum ebből a dologból se hiányozzék, megemlitjük, hogy Bálint Ferencet a nyomógépért meg is ekzeválták. Mert a banda nem volt fizetésképes, a hamis százasok nagyon lassan és nagyon költségesen készültek.

Kihallgatták az öreg *Szabó Juhászt* és két fiát. Ők adtak a sárospataki pusztán szállást a banda vezető embereinek. Ki, oda vitették a nagy prést, mikor, hogy az ő szavukon mondjuk, Mezőturon nem volt tiszta a levegő, mikor a detektivek szimatolni kezdtek Takács Zoltán után.

Az őszhaju paraszt Szabó Juhász siralmasan küzdött a vád ellen. Együgyü esze nincs arra berendendezve, hogy ügyesen védekezzék az elnök faggatásaival szemben.

A tárgyalást ma későbben, tiz óra tájt kezdték. Elsőnek *Bálint* Ferencet hallgatták ki.

(A fuvaros.)

— Mért rendelték a maga nevére a gépet? kérdi az elnök.

— En arról nem tudtam semmit. Csak mikor a gép megjött, akkor tudtam meg, hogy az én nevemre rendelték. Azt sem tudtam, hogy Nagy István mérnök Takács Zoltánnal egy.

— Hová vitték a gépet?

— Mezőturra az édesanyámhoz, onnét pedig az én kocsimon éjjel Sárospatakra.

— Hány napig tartott az ut?

— Négy napig.

— Kik voltak a kocsin?

— Takács és Oravecz.

— Látta maga, hogy százast hamisitottak?

— Nem láttam.

— Majd megmondják a tanuk, hogy látta.

— Ha százan mondják is, akkor sem igaz.

— Arra is vannak tanuk, akik látták, hogy maga válogatta ki a bankókból azokat, melyeket jóknak tartott.

— Nem válogattam.

Az *elnök* (Takácshoz): Tudta Bálint Ferenc Mezőturon, hogy ön Takács Zoltán?

Takács: Mezőturon engem doktor urnak szólitott.

Bálint: Tagadom.

Az elnök: Látta Bálint, hogy ön hamisitott?

Takács: Egy alkalommal bejött a szobámba s akkor látta.

Bálint: Nem láttam.

Az elnök (Takácshoz): Igaz az, hogy Bálint a százasokat rendezgette?

Takács: Erre, kérem, már határozottan nem emlékszem.

— Hogy van az, hogy most nem emlékszik rá, holott négy nappal ezelőtt egész határozottan vallott?

— Bocsánatot kérek, egy kissé zavart vagyok. Majd rendezem a gondolataimat.

— Hát rendezze.

Takács (gondolkozás után): Nézte és rakosgatta.

Az elnök: Ugyanezekkel a szavakkal mondta a minap is. No, mit szól ehhez, Bálint?

Bálint: Határozottan tagadom.

(Fotografus-leckék.)

Alexi Traján talpig feketében jelenik meg a biróság előtt. Ő az első vádlott, aki kategorikus hangon vall. Artatlannak mondja magát.

— Hogy ismerkedett ön meg Takácsosal?

— Takács levelet irt, melyben fölkért, hogy

tanitsam meg fotografálni s a kőnyomás mesterségét is meg akarta tanulni. Én a fénynyomást nem értettem és Gruber fényképészt ajánlottam neki.

— Mit fizetett Takács tanitási dij fejében?

— Tiz forintot naponta.

— Szép kereset.

— Kérte önt Takács, hogy százast fotografáljon?

— Nem Takács, hanem Vay Alajos, de én megirtam neki, hogy ilyen dologba én nem megyek bele, mert a családomat nem teszem szerencsétlenné.

— Takács azt mondja, hogy ön negativ lemezeket készitett számára hamis százasokról.

— Ez valótlan.

(A revolver hatása.)

Gruber István fényképész beösmeri, hogy készitett *egyoldalu* bankót, de a félelem hatása alatt. Takács kérte fel, hogy oktassa ki a fénynyomásra. Ő erre szivesen vállalkozott, mert nem sejtette, hogy hamis pénzgyártásról van szó.

A dolgot igy adja elő:

— Takács elhivott Sárospatakra. Amikor a szobájába léptem, láttam a hamispénz gyártásához szükséges készüléket. Tisztában voltam mindjárt, hogy hol vagyok. Takács fenyegetett, kivette a zsebéből a revolvert s igy a kényszer hatása alatt csináltam egyoldalu bankót, de egyet sem készitettem el egészen. Ott volt Oravecz János, Halász Szabó Sándor és a fia, Szabó Ferenc. Megijedtem.

Az *elnök*: Takács! Igaz-e, hogy maga a revolvert kivette s az asztalra tette s fenyegette Grubert?

— Igaz, hogy a revolvert kivettem, de nem fenyegettem egy szóval sem. Az lehet, hogy megijedt a revolvertől.

(Aki a vizet hordta.)

Öreg, törődött földmivesember lép a terembe, idősb *Halász-Szabó* Sándor. Ő az, aki Sárospatakon magához fogadta a cinkosokat, s akinek a házában a hamis százasok készültek. Bünösnek csak annyiban érzi magát, hogy lakást adott a rossz embereknek, no meg hogy *vizet hordott* a borkőkészitéshez. Először nem akarta őket befogadni, de később hajlott kérésükre.

— Nem kérdezte tőlük, hogy mi járatban vannak? — kérdi az elnök.

— Azt mondták, hogy fényképészek. Be sem akartam őket a házamba ereszteni.

— Hát hogy van az, hogy mégis beeresztette őket?

— Hát kérem szeretettel, a tizenöt forint heti bérért.

— Hát maga rá van arra szorulva, hiszen maga gazdag ember?

— Nincs nekem a rajtamvalónál egyebem. Tizennégy esztendeje, hogy mindenem elveszett.

— Hát a tanya kié?

— Az a kiskoru fiamé, aki a nagybátyjától kapta a földet.

— Maga adott a Takácséknak kétszáz forintot, miért adta?

— Kölcsönkérték. Azt mondták, hogy majd megadják.

— Hiszen az előbb azt mondta, hogy maga szegény ember.

— Volt egypár garasom.

— Hát aztán el kell fecsérelni?

— Azt mondták, hogy majd megadják.

— Grubernek is adott maga pénzt?

— Igenis adtam.

— Hát aztán látta-e maga, hogy Takácsék hamis pénzt csináltak?

— Én csak tavaly Péter-Pálkor tudtam meg a dolgot.

— No öreg, valljа meg, miért adta maga a pénzt Takácséknak?

— Csak kölcsönbe adtam nekik.

— Ne hazudozzék itt, hiszen már beismerte a vizsgálóbirónál, hogy azért adta nekik, hogy hamis bankót csinálhassanak.

Oravecz az elnök kérdésére elmondja, hogy igaz, hogy az öreg *Halász-Szabó* Sándor nem szivesen látta őket, mire ő azt mondta, hogyha nem akar helyet adni, akkor visszamennek, de az öreg azt felelte, hogy ha már ide fáradtatok, maradjatok itt.

— Segitett-e az öreg pénzt csinálni?

— Csak a vizet hordta.

— Látja, öreg, azért adta a pénzt Takácséknak, mert maga is benne volt a lakodalomban.

— Nem adtam én egy hatost sem.

— Micsoda beszéd ez! Az előbb azt mondta, hogy Oraveczn ek kétszáz, Takácsnak száz forintot és Grubernek tiz pengőt adott.

— Azt mondták nekem, hogy ugy valljak, ahogy a biró előtt vallottam.

— Ki mondta?

— Valaki mondta.

— Ez nem felelet. Hol mondták?

— A börtönben.

— No, öreg, maga rossz uton jár, ne hazudozzék.

— Hát, kérem, csak ugy mintának adtam a pénzt.

— No, már most meg mintának. Látja, öreg, magának minden szava hazugság. Maga huzta a gépet, ugy-e?

— Nem huztam én.

— Hát akkor huzta is, tolta is.

— Huzta az ördög!

Ennél többet nem lehetett belőle kivenni, de azt ismételten hangoztatta, hogy vizet hordott, de inni való vizet.

— Arról nem tehetek, hogy bankót csináltak belőle.

Az öreg két meglett fiának jelentéktelen vallomása után az elnök a tárgyalás folytatását holnap reggel 9 órára tüzi ki.

Nyilttér.

Luhi Erzsébet
gyógyviz.
gyomorbetegségek minden neme ellen, ugyszintén a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában kiváló sikerrel alkalmaztatik.
Megrendelhető a forrásbérlőségnél, Szolyván, (Beregmegye).
Budapesti főraktár: VIII., Kerepesi-ut II., I. em.

Utolsóelőtti Hét
Concordia Sorsjegyek á 1 kor.
Fönyeremény 30.000 korona ajánl
Kern Gyula az osztálysorsj. föár. VI. Teréz-körut 36.

TROPON a gyomorbajosok legjobb tápláléka.
A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésüeknél, a táplálék tökéletlen főlemésztődése következtében föllép, a **Tropon** hamar megszünteti.
Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngébb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Rohitsi
TEMPEL FORRÁS
FŐRAKTÁR Budapesten Hoffmann József-nál Bathory-utcza 8. szám.
A Rohitsi savanyuviz mint gyógyszer felülmulhatatlan hatásu gyomor- és bélhurutnál, az ivarszervek hurutjainál máj- és lépbajoknál, de különösen váltólláznál.
A Tempel forrás borral vegyitve kitünő üditő ital.
A Styria forrás ellenben kizárólag ivókurára használtatik.
Valódi tartományi
STYRIA FORRÁS
Savanyuviz

KÁPOSZTAREPCÉT
és bánáti repcét idei termésüt, **már most** veszünk **termelőktől** minden állomáson a legjobb árakon és előnyös feltételek mellett a bevetett terület szerint és mennyiség szavatosság nélkül. Szives ajánlatokat kérnek:
Reich Jenő és társa, gabonakereskedők,
Budapest, Károly-körut 3. szám.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

A király Prágában.

Prága, junius 13.

Este ½8-kor kezdődött a diszelőadás a cseh nemzeti szinházban. A páholyokban az egész főnemesség, az udvari és állami méltóságok foglaltak helyet, a földszinten a tábornoki és tisztikar, a városi és autonóm hatóságok fejei, a német és cseh tartományi bizottsági tagok, sok reichsrathi és tartománygyülési képviselő és nagyszámu előkelő közönség ült. A király megjelenésekor az igazgató páholyából háromszoros slavát kiáltott ő felségére, amit az egész ház ismételt, mire a zenekar a néphimnuszt játszotta. Ezután megkezdődött az előadás. Előadták Vrchlicky *Egy éj a Karlsteinen* cimü vigjátékának második felvonását és 10 perces szünet után Dvorzák *Rusalka* cimü operájának utolsó felvonását. A király 10 óra felé a közönség megujuló ovációi között hagyta el a szinházat. Az utcák, amelyeken az udvari kocsi átment, gyönyörüen ki voltak világitva.

TÁVIRATOK.

Gmunden, junius 13. *Thurn-Taxis* Albert herceg nejével a Cumberland hercegi család látogatására ma ide érkezett.

Brüsszel, junius 13. A szenátus 50 szavazattal 17 ellenében elfogadta egészében a játéktörvényt. 29 szenátor nem szavazott. A törvény legközelebb visszamegy a kamarához.

Havanna, junius 13. A kubai alkotmányhozó gyülés 16 szavazattal 8 ellenében elfogadta *Platt* inditványát, amely *az amerikai ellenőrzés fönntartását* javasolta.

Milán utolsó hive.

Belgrád, junius 13. *Mosztics* Bazil tábornok, Milán király leghivebb embere, aki hevesen ellenezte volt Sándor király házasságát s e miatt kénytelen volt nyugdijba menni, ma Nisben maghalt.

A khinai bonyodalom.

Washington, junius 13. *Rockhillnak* az az inditványa, hogy az egész kártéritési ügyet *a hágai választott biróság döntésére* bizzák, magában foglalja az egész kérdés rendezését. Általában azt hitték, hogy az összes hatalmak megegyeztek a kártérités összegének 450 millió taelben való megállapitásában. Tényleg azonban nincs olyan jelentés, amelyből kitünnék, hogy a hatalmak erre vonatkozólag már megegyezésre jutottak volna. Igaz ugyan, hogy Khina 450 millió tael fizetésére kötelezte magát, de ezt csak abban a föltevésben tette, hogy a követek e tekintetben teljes egyetértésre jutottak.

London, junius 13. A *Standard*nak jelentik Sanghaiból: *Cuan* herceg, akit Németországba küldenek, hogy a khinai császár nevében sajnálkozását fejezze ki báró *Ketteler* német követ meggyilkolása miatt, valószinüleg julius végén indul el Pekingből.

Páris, junius 13. *Voyron* tábornok táviratozza tegnapi kelettel: A francia csapatok kivonultak Honaluból és Telszentingből. A francia zászló előtt khinai csapatok tisztelegtek az összes mandarinok jelenlétében. A lakosság magaviselete példás. A hatóságok köszönetet mondtak a francia csapatoknak a rend és nyugalom fenntartásáért.

A kongregációk a szenátusban.

Páris, junius 13. A szenátus folytatja az egyesületi törvény tárgyalását. *Cuverville* tengernagy a törvényjavaslat ellen szólal fel, amely a kongregációkat összes szabadságaiktól megfosztja és elveszi a családapáknak azt a jogát, hogy gyermekeiket tetszésük szerint neveljék.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök kifejti, hogy azok az okok, amelyek a kormányt az egyesületi törvény benyujtására inditották, nem változtak meg és a törvényjavaslat benyujtása óta nem is vesztettek alaposságukból. A miniszterelnök kimutatja a törvény liberális jellegét.

Ezután a tárgyalást holnapra halasztották.

A krétai kérdés.

Páris, junius 13. A Havas-ügynökség jelenti Caneából: A muzulmán képviselők György herceg elé tiltakozást terjesztettek a szigetnek Görögországhoz való csatolása ellen. Hasonló tiltakozást küldtek a hatalmak kormányaihoz is, amelyek azonban azt visszautasitották, utalván arra, hogy a keresztény képviselők határozatát is visszautasitották.

Könyvkiadók kongresszusa.

Lipcse, junius 13. A könyvkiadók kongresszusa ma bezárult. A legközelebbi kongresszus 1904-ben *Bern*ben lesz.

Francia munkások az olaszok ellen.

Grenoble, junius 13. Lamotte d'Aveillansban komoly rendzavarások voltak, mert a bányatársaság vonakodott az olasz munkásokat elbocsátani. Állitólag egyes házakat is kifosztottak. Hét ember megsebesült.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, junius 13. Illetékes helyről megcáfolják egy newyorki kereskedelmi szaklapnak azt a hiresztelését, hogy az atkinson—topeka—santaféi vasut és a hamburg—amerikai vonal között megakadtak a tárgyalások.

New York, junius 13. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8.⅜ (8.⅜). juliusra 8.21 (8.25). Októberre 7.19 (7.20). New-Orleansban helyben 8.—. (8.—). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphiában 6.85 (6.85). Rafined in Cases 7.90 (7.90). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — *Zsir:* Western steam 8.85 (8.85). Rohe és Brothers 9.— (9.—). — *Tengeri* irányzat tartott. — Juliusra 46.¼ (47.½). Auguszt. —.— (—.—). — Szeptemberre 47⅝. (47.¾.) *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi helyben 79.½ (80.⅛). Juliusra 77.⅝ (77.—). Szeptemberre 74.⅞ (74.⅝). Októberre 75.⅝. (74.—). Dec.-re 76.½ (76.⅛) Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.¼ (1.¼). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 6.— (6.—). Juniusra 5.05 (5.05). Szeptemberre 5.20 (5.20). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 3.⅝ (3.⅝). — *Ón:* 28.62 (28.77). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, junius 13. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. — Juniusra 70.½ (70.—). Jul.-ra 71.— (70.½). *Tengeri* irányzata tartott. — Juniusra 41.— (41.⅛). — *Zsir:* Juliusra 8.50 (8.52.). — Szeptemberre 8.60 (8.60). — *Szalonna* short clear 8.32 (8.22). — *Sertéshus:* Juliusra 14.75 (14.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Végrendelet.

— *Szabó Endre fordítása.* —

Négyszem között hadd beszéljek
Véled, jó barátom,
Mert azt mondják, hogy nem élek
Soká a világon.
Ha haza mégy ... ej, de hiszen
Sok szót mire szöjjek!
Én velem ott alig hiszem,
Hogy sokan törődnek.

Ha valaki mégis kérdez —
Nos, tegyük fel: hátha? —
Mondd: a mellem holtra véres,
Egy golyó találta.
Mondd: szivesen áldozám fel
Életem a czárnak,
Hogy doktorunk buta ember,
S tisztelem hazámat.

Szüleimet már aligha
Életükben éred,
Hanem hiszen, jobb is, mintha
Ezt tudnák, szegények,
De ha élnek, mondd: irásra
Nagy a restség bennem,
Hogy ezredünk jár csatákra
S ne várjanak engem.

Szomszédunkban van egy lányka,
— Most is látom innet —
Az nem kérdez engem, ám ha
Nem is, azért mindegy,
Neki mindent mondj el, aztán
Öntse híg szivét ki,
Sirjon egyet.... úgy se használ,
Se nem árt a' néki.

Lermontov.

+ **Liliomünnep Velencében.** A velencei virágpiacnak junius elején a liliom a királynéja. Szegény és gazdag egyaránt felékesiti magát ezzel a virággal. A legsötétebb zugutcák is illatosak ilyenkor ettől a szép virágtól. De a liliomnak ünnepnapja is van Velencében. Junius 13-án tartják meg minden esztendőben ezt az ünnepet. Páduai szent Antal névnapja ünnepje egyuttal a liliomnak is. Egy szent ereklyéhez zarándokolnak a hivők ezrei. Szent Antal csontja porlik Velence egyik templomában s a nép hite szerint páduai szent Antal csodatévő keze mentette meg Velencét a dögvésztől. S évről-évre megindul a zarándoklás junius 13-ikán szent Antal oltárához, amelyhez hogy e napra mindenki könnyen hozzáférhessen, ideiglenes hidat vernek a *Canale grandén* át egy napra. És ott pompáznak a liliomok az oltár előtt s hirdetik egy költői hagyomány évszázados tiszteletét.

*

+ **Csodás emlékezőtehetség.** Rendkivül mulatságos jelenet folyt le a legutóbbi napok egyik reggelén Párisban az Avenue de l'Opérán. Egy kereskedelmi utazót megszólitott egy ismert kereskedő. Ezt kérdezte:

— Nem ösmer meg engem?

Az utazó nem emlékezett a kereskedőre.

— No, majd felfrissitem az emlékezőtehetségét. Ön tiz év előtt Bordeaux pályaudvarán volt. Egy elsőosztályu szakaszba szállt és kinézett az ablakon. Abban a pillanatban, amikor a vonat elindult, ön nagyszerü tréfát követett el: egy utazót, aki a kocsi mellett állt, pofonütött.

— Igaz, igaz! Emlékszem rá! kiáltotta nevetve az utazó.

— Ez az utazó én voltam! — szólt a kereskedő és a következő pillanatban hatalmasan arcul ütötte az utazót. Ez vissza akarta ütni a kereskedőt, de a járókelők közül két férfi közbelépett. Nagy botrány támadt és a rendőr bekisérte a kereskedőt és az utazót is. A rendőrbiztosnak aztán sikerült a két veszekedő embert kibékiteni.

Amikor az utazó a rendőrség kapuján kifordult az utcára, azt mormogta a fogai között:

— Tiz év! Hiszen már régen elévült az egész história!

*

+ **Régi váza.** A stambuli császári muzeumba nemrég egy nagyon értékes leletet szállitottak. A muzeum ásatásokat rendezett Lampsaki mellett, a Dardanellák közelében és ez alkalommal egy gyönyörü vázát találtak. A magassága ötvennégy centiméter. Égetett földből készült és kivül-belül ujnyi vastag aranyfal van rajta. Három aranyfüle van és ezek alatt dombormüvek diszitik az értékes régiséget. A reliefek vadász-jeleneteket ábrázolnak és feltünő a müvészi szépségük. Ezek a vadászjelenetek hasonlók azokhoz, amelyek Nagy Sándor sirján vannak, amiből azt következtetik, hogy a váza a diadochok idejéből (Krisztus születése előtt 300 esztendő) való.

*

+ **A primadonna sulya.** Érdekes pörben hozott itéletet a közelmultban a luisianai (Amerika) törvényszék. Egy énekesnő, aki San-Franciscoban lakott, fölajánlotta szolgálatait a New-Orleansban müködő operai társulat igazgatójának. Leveléhez számos bizonyitvány és ajánlott leveleket mellékelt, melyek a direktort annyira megnyerték, hogy az énekesnőt nyomban szerződtette. A bizonyitványok dicsérték a primadonna gyönyörü hangját és müvészi kvalitásait, s mindezt teljes joggal. Egy fontos részletkérdést azonban elhallgattak: a müvésznő ugyanis bátran beléphetett volna a száz kilót nyomó emberek klubjába. Képzelhető az igazgató kinos meglepődése, mikor uj starját a vonatból kiszállni látta. Azonnal vissza akart lépni a szerződéstől s a dolog végre is pörre került. A szerencsétlen müvésznő a biróság előtt azzal argumentált, hogy már ő előtte is számos énekesnő volt, aki tullépte a végzetes kétszáz fontot; különösen Németországban voltak ilyenek, sőt mi több: még Bayreuthban is. A törvényszék a kért kétezer dollárnyi kártéritést nem itélte meg a müvésznőnek.

*

+ **A Kyklops — gorilla volt.** *Polyphém*, a Kyklops, akivel Odysseus bolyongásai közben találkozott, egy — gorilla volt. Igy böngészte ezt ki egy német természetbuvár, aki a homéri képzeletet visszavezeti az ősermészet ölébe. Végighalad az egész klasszikus jeleneten és pontról pontra kimutatja, hogy mindaz, amit Homér Polyphémről ir, tökéletesen ráillik a gorillára is. Óriási ereje, szőrös teste, a bor szeretete, — mindezek gorillára mutatnak. S a szó eredete sem annyit jelent, hogy világhirü, hanem azt teszi, hogy *ordító*. De még inkább jellemző a *Kyklops* elnevezés. Ez annyit jelent, hogy kerekszemü. S ez az, ami főképp megkülönbözteti a gorillát az embertől.

Statisztikai morzsák.

Az ember vérében tiz grammnál valamivel több a cukortartalom.

*

Az élő osztriga hőmérséklete huszonnyolc fok; az emberi testé harminchét fok.

*

Az olasz gyüjteményekben lévő mütárgyak értékét kétszáz millió forintra becsülik, ide nem értve a nagy müemlékeket.

*

Az egész világ gazdái évenkint körülbelül száz milliárd korona áru nyersterményt produkálnak.

*

Tavaly nyáron junius 6-ika és szeptember 23-ika közt mindössze száznegyvenegy turistának sikerült a Mont-Blanc csucsára fölkapaszkodnia.

*

Báselben fordul meg aránylag a legtöbb idegen; száztizenkétezer lakosára negyvenháromezer idegen esik.

*

Csak három állam termel több gabonát, mint amennyire szüksége van: az Egyesült Államok, Oroszország és Magyarország.

*

A Vezuv leghosszabb kitörése 1895. juliusától 1899. szeptemberéig tartott. E kitörés alkalmával a Yezuv gázai a többi közt egy harmincezer kilogrammos sziklatömeget hajitott négyszáz méter magasra.

*

Egy közönséges közuti villamos kocsi átlag 17.000 koronába kerül.

*

Észak-Amerikában tavaly 5527 házat rombolt össze a villámcsapás.

*

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Irta: **DÓZSA ENDRE.**

(82)

Pár pillanat mulva utólérte és az éppen akkor felgyujtott ujabb rőzsehalom lángjánál megismerte Bergert. A rémület a gonosz tett láttára átjárta egész lényét.

Parasztszeével homályosan ugyan, de látta az összefüggést. Ösztöne megsugta, hogy ez a gyujtogatás a magyar urak ellen előre kitervezett ocsmány támadás. Valami becsületérzésféle került benne felül. Összeszedte lovait és ment segitséget hozni Galambodi parancsa szerint.

Berger gyujtogatása közben egy halomra kapaszkodott fel. Alatta, körülötte, mindenfelé égett már az erdő. Mintegy a lángoktól üzve rohant el Berger mellett két apró székely ló tölgyfából vájt kis hajtó szánnal. A Bacó Ferenc fogata volt. Berger visszanézett a csapáson, honnan a lovak vágtattak — Jehova uristen! — orditott fel. — Zoet látta, amint zokogva ráborult egy alakra a hóban. Az csak Bacó lehet. Most már futott eszeveszetten Berger haza *** falva felé.

A mesterségesen szitott tüz a vastag hóréteg miatt nem terjedt olyan gyorsan, mint Berger remélte. Nagyon érezhető volt, hogy az előre összehordott rőzse- és szalmakötegek legnagyobb része meggyujtatlan maradt, mégis a leégett terület egyre nagyobbodott. A lovak nagyobb része az égő erdőből az utra vagy a folyó felé szaladt vissza. *** faluból az erdőégés láttára kijött román nép segitséggel volt az uri társaságnak ugy a megsérültek lehető ápolásában, mint a lovak összefogdosásában. E foglalkozásban azonban váratlanul megzavarta ugy a népet, mint a társaságot a radnai csendőrörs megérkezése. Két szánon jöttek és még két üres szánt hoztak magukkal. Ahelyett azonban, hogy a szemmel látható szerencsétlenség enyhitéséhez fogtak volna, bilincseket vettek elé és mint gyujtogatókat akarták összefogdosni a társaságot. Megállapitották, hogy eldobált fáklyáikkal felgyujtották az erdőt s miután személyazonosságukat igazolni nem tudták, valamennyit letartóztatottaknak jelentették ki. Mikor a magyar urak felmutatták vadászjegyüket, hogy azzal magukat igazolják, legnagyobb bámulatukra értesültek, hogy a hivatalos pecsét jó ugyan, de az aláirás nem Djerbulesku aláirása s igy ez csak sulyositó körülmény, amennyiben okmányhamisitás esete is fennforogni látszik. Követelték a csendőrök, hogy engedjék magukat összefüzni. Az urak, akik még fegyverüket összszeszedték a hóból, ellenállásra készültek, de a fegyverek csöve hóval meg volt telve s igy azokban bizni nem lehetett. Mégis dulakodás fejlődött ki. A csendőrök el akarták szedni a fegyvereket. E dulakodás hevében mind durvábbak lettek. Erős ökleikkel ütlegelni kezdték az urakat, mikor aztán ezek visszaütöttek s a férfiaknak a szánokból előszedett ostorokkal a hölgyek is segélyül siettek, a csendőrök teljesen elvesztették önuralmukat. Rendelkeztek a népnek, hogy félbenhagyva a mentés munkáját, segitsenek az uri társaság lefogásában. Nem igen ment. A csendőrség többször ismételte afelhivást. A császár nevére való hivatkozás és jutalomdij igérete mellett nagynehezen a nép is segitségére sietett a csendőröknek és e többszáz-karu óriás egyszerre lefogta az urakat, hölgyeket egyaránt. Most már a csendőrök alkalmazni kezdték a békókat. Előbb csak az urakra, majd a hölgyekre is. Szörnyü jelenet következett, amint a hölgyek karjait durva kézzel összefogták, hogy négyesével összeláncolják; egyik csendőr Galambodiné karját ragadta meg.

— Hozzá ne nyulj, — orditott Galambodi s megfeszitett erővel lerázva magáról a parasztnépet, rárohant a szuronyos csendőrökre. A csendőr nem eresztette el Galambodinét, két csendőrtársa előlépett és felhuzva fegyverét, célzott Galambodira. E percben az erdőből egy szép magas, kékszemü, barna nő rohant elő; Zoe volt. A felhuzott csendőrfegyverek elé vetette magát.

— Takarodjanak vissza, — kiáltotta, — ezek az urak és hölgyek ismerőseim, irják fel neveiket, én igazolom őket.

— Ereszszétek az urakat és hölgyeket szabadon, — szólt azután a nép felé és nézzétek, hogy segitségükre legyetek.

A nép azonnal és szivesen engedelmeskedett, a csendőrök azonban tanakodni látszottak egymás közt.

Végre az őrmester előlépett:

— Utasitásunk van — szóllott Zoe felé — hogy mindazokat, kik az erdőt felgyujtották, fogjuk el...

— Az erdőt én gyujtottam fel, ön jól tudja kivel — fogjon el engem és vigyen birám elé.

A magyar urak most már egymást megelőzve siettek kimenteni Zoet. Előadva, hogy az erdő egyszerre több helyt vetett lobot, ez csak ugy lehetett, hogy a megvadult lovaktól az erdőkbe vontatott szánkákról lehullott égő fáklyák nyomán csapott fel a láng itt is, ott is.

A csendőrség is ragaszkodott ahhoz, hogy a gyujtogatásnak a magyar urak voltak közvetlen vagy közvetett okozói.

Zoe türelmetlen lett. Szigoruan szóllott a csendőrökre.

— Ereszszék rögtön szabadon a magyar urakat és fogják el büntársamat, a *** falvi zsidót. Az helyezte el a fa csutkókat, felboritott szekereket, rossz ruhadarabokat, az vezette rá az uri fogatokra a bivaly csordát, az hivatta ide a magyar urakat vadászatra hamis meghivóval, az becsültette fel hamis becsüsökkel itt az erdőt és együtt gyujtottuk fel... És fogják el a többi büntársakat... Neveket mondok mindjárt, ha nem fogat el.

Azzal a csendőrök szánja felé lépett. Könnyü ugrással beült. Galambodiné feléje ment:

Németországban ötvennyolc ember él, akinek évi jövedelme meghaladja az ötnegyed millió frankot, Angolországban háromszáz ilyen szerencsés ember van.

*

Csak négy pápa volt, aki hosszabb ideig ült a pápai székben XIII. Leonál, s csak hárman értek el eddig az övénél nagyobb kort.

*

Az 1896-ik esztendőben Franciaország fél millió frank ára automobilt szállitott tul a határon, a mult esztendőben már tizenötször annyit.

KÖZGAZDASÁG.

Bányaünnep Nagy-Báródon.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Nagy-Báród, junius 13.

A biharmegyei Nagy-Báród határán levő bányatelep jelentékeny módon fogja már legközelebb gazdagitani Magyarország szénprodukcióját. A bánya az ugynevezett szurokszenet rejti tárnáiban, amely a legjobb minőségü a Magyarországon bányászott kőszenek közt. A telepet, amely Biharmegye gazdasági haladásának hatalmas faktora, kedden avatták föl fényes ünnepségek keretében. *Rosenfeld* Bernát a telep tulajdonosa. Ez a bécsi magyar ember, aki olyan sokszor adta már fényes tanujelét az idegenben megőrzött magyarságának és hazaszeretetének, a legujabb vállalkozásával ismét a közügyek terén szerzett érdemeit gyarapitja. Tömérdek munkásembernek ad most kenyeret és tevékenységével sikerrel munkál gazdasági haladásunk érdekében.

A keddi bányaadományozási ünnepre előkelő társaság jött Nagy-Báródra. A vendégeket a nagybáródi határnál *Mauthner* József az ünnepség rendezője és az eddigi sikeres bányamunkálatok vezetője üdvözölte. Azután behajtattak a községbe, ahol *Száhlender* Károly uri házában tartottak rövid pihenőt. A vendégek sorában jelen volt többek közt dr. *Beöthy* László, Biharmegye főispánja, *Szunyogh* Péter alispán s *Telegdy* József országgyülési képviselő.

A bányaadományozási ünnep és az ezt megelőző hivatalos aktus már a vendégek megérkezése előtt megtörtént. Délutan a meghivott vendégek és szakértők tekintették meg a bányát. A nagy-báródi hegyekben már a hatvanas években fedezték fel a kőszénrétegeket és akkor egy ideig folytattak is ott bányászatot, de a kellő szakértelem és tőke hiányában siker nem koronázhatta a kezdetet. A nagybáródi kőszénnek kitünő hire két év előtt jutott *Rosenfeld* Bernát, egy Bécsben élő, de magát ott is magyarnak való hazánkfia tudomására, aki, miután eddig is több hazai bányavállalatot létesitett és segitett a prosperációhoz, elhatározta, hogy hozzájog a nagybáródi hegyekben parlagon heverő természeti kincsek kiaknázásához. Egy év előtt kezdte meg Nagy-Báródra küldött intezője, *Mauthner* József utján a munkálatokat és ma már impozáns formában rajzolódik elénk a minden várakozást felülmuló nagyszerü eredmény. Az I. sz. már üzemben levő Bernát-tárnában hatalmas kőszénereket munkálnak és a szakértők vélekedése szerint a kiaknázott ugynevezett szurokszén, a legjobb minőségü a Magyarországon eddig bányászott összesek kőszenek között, amelyik tehát diadalmasan fogja kiállani a versenyt ugy a petrozsényi, mint a lupényi vagy a salgótarjáni kőszenekkel. Ez az eléggé nem méltányolható eredménye a Rosenfeld Bernát által eddig 160,000 korona befektetéssel járó munkálatoknak. Most négy helyen folytatják a turási munkálatokat és legközelebb hozzáfognak az egy millió forintnál is több alaptőkét igénylő vállalat finanszirozásához és üzembe hozatalához. Amennyiben a vállalat részvénytársasági alapon létesül, Rosenfeld Bernát a részvények kétharmadrészét maga jegyzi, illetve azoknak elhelyezéséről gondoskodik és csak egyharmadot bocsájt ki a piacra.

A vendégek közül dr. *Beöthy* László főispán és *Szunyogh* Péter alispánnal élükön többen tekintették meg a kőszénbánya első tárnájának labirinthusát *Mauthner* József kalauzolása mellett. A tapasztaltak után lelkesen gratuláltak a bányatulajdonosnak, sok szerencsét kivánva vállalkozásához.

Este a tárnák megtekintése után visszakocsizott a társaság Nagy-Báródra, ahol *Pallády* Sámuel birtokos vendégszerető házában várt gazdag lakoma a meghivottakra. Az első lelkes felköszöntőt *Telegdy* József országgyülési képviselő mondotta, a hazafiságáról, szabadelvüségéről ismert és tisztelt dr. Beöthy László főispánt éltetve.

Dr. *Beöthy* László főispán gyönyörü beszédben magasztalta Rosenfeld Bernátot, aki 30 évig tartózkodott Bécsben és ennek dacára is megmaradt jó magyarnak, amiről legszebb tanuságot tett akkor, midőn e bányavállalat felélesztése által javára igyekszik hazájának és első sorban a báródi vidék népének. (Lelkes éljenzés.)

Ezután nagy lelkesedés mellett *Rosenfeld* Bernát emelkedett szólásra és a következő gyönyörü beszédet mondotta:

Uraim! Őszinte örömmel és hálás szivvel üdvözlöm önöket a mai bányaadományozási ünnepélyen. A munka ünnepe ez, uraim, a magyar munka ünnepe és ez az a kettős jelszó, mely alatt vállalatomat megnyitom: *Munka és magyarság!* Komolyan és céltudatosan, önzetlenül és erélyesen fog ez a bányavállalat szolgálni a magyar iparnak, első sorban annak felvirágoztatását tartva szem előtt. Én uraim, nem vagyok a szavak embere, s ha most szót emeltem, csak azért teszem, hogy köszönetet mondjak önöknek megjelenésükért, melylyel engemet és vállalatomat megtiszteltek és kérjem támogatásukat a jövőre, hogy áldás és eredmény koszoruzza azt a müvet, melyet ma rendeltetésének átadtunk. És gondolataink a magyar munkásság ez ünnepén odafordulnak, a magyar munka legfelső védőjéhez, a magyar királyhoz, kinek nevével, kinek dicsőséges uralkodásával egybeforrott a haladás, az előretörés és a munka méltánylása. Isten áldja meg ő felségét a királyt, Isten áldása legyen szeretett hazánkon!

Bitzy főerdész ezután *Szunyogh* Péter alispánt köszöntötte fel, *Fehér* Dezső a báródi bölgyeket éltette, *Bérczy* főszolgabiró a bányavállalat lelkét s az ünnepély rendezőjét: *Mauthner* Józsefet éltette. *Hollósy* Gyula *Telegdy* képviselőt, *Verner* Kálmán szolgabiró a sajtó munkásait. *Kerekes* Elek a vendégszerető Pallády-családot, *Mauthner* József pedig a bányakapitányt és a bányabiztosokat éltette. Pohárköszöntőt mondott még *Jakabfy* Lipót *Bérczy* főszolgabiróra, *Loránt* Dezső a Budapesti Ujságirók Egyesületének egyik nagylelkü alapitójaként üdvözölte Rosenfeld Bernátot az egylet megbizásából. Pohárköszöntőket mondottak még *Gálfy* főbányabiztos, dr. *Weisz* Jakab és *Retezár* István, azután az éjféli vonat indulásáig maradt együtt a legvidámabb hangulatban a társaság.

Az ünnepély emlékéül a szives házigazdától mindenki kedves bronzérmet kapott, azonkivül *Rosenfeld* Bernát 100 koronát a báródi szegények, 100 koronát a báródi templom-alap javára adott át a főispánnak.

Ipar és kereskedelem.

Az Angol Bank kamatlába. Londonból táviratozzák, hogy az Angol Bank ma a kamatlábat 3½ százalékról 3 százalékra szállitotta le,

Textilárutüzleti szaktanfolyam. A Kereskedelmi Szakmüveltséget Terjesztő Egyesület a textilipari üzletek alkalmazottai részére szaktanfolyamot nyit. A tanfolyamnak az a célja, hogy az alkalmazottak az áruk készitési módját, anyagtartalmát megismertessék, aminek első sorban az áruk helyes értékmeghatározása lesz a következménye. A tanfolyamon az anyagismét, a szövéstant, a fonás és szövés teknologiáját, a könyvviteltant, a kereskedelmi számtant, levelezést és irodai munkálatokat tanitják. Ezenkivül gyakorlati uton is bővitik az alkalmazottak ismereteit, amennyiben a mikroszkopizálást, a finomság megállapitását, a fonalak és szövetek meghatározását, a kézi szövést, a szövetek elemzését a hallgatókkal gyakoroltatják. A tanfolyamon esténkint tartják az előadásokat heti 11 órában. A szaktanfolyam különösen a textilipari üzletek alkalmazottaira nézve rendkivül értékes, de mindenképpen dicséretes akciója a Kereskedelmi Szakmüveltséget Terjesztő Egyesületnek.

Iparkiállitás Kassán. A *kassai iparosok* elhatározták, hogy augusztusban nagyszabásu iparkiállitást rendeznek, hogy visszaállitsák a kassai piac régi jó hirnevét.

A Magyar Kerámiai Gyár Részvénytársaság tegnap tartotta évi rendes közgyülését *Tolnay* Lajos elnöklésével. Az igazgatósági jelentés szerint az elmult évnek üzleti eredménye ismét a kedvezőtlen gazdasági és ipari viszonyok jellegét viseli, amely különösen a tégla-osztályokban jutott kifejezésre, amelyeknek veszteségei a keramit-osztály jövedelmeinek egy részét fölemésztették. Az évi mérleg az értékcsökkenési alapnak 20.000 koronával való gyarapitása után 187.486 korona 47 fillér tiszta nyereséggel zárul, amelyből a tartalék-alap dotálása és a jutalékok levonása után osztalékra 150.000 koronát forditanak, részvényenként 10 koronát, mig a fönnmaradó 5978 koronát uj számlára viszik át. A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, a fölmentvényt minden irányban megadta és elhatározta, hogy a szelvények junius 15-ikétől váltatnak be.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Pauker* Dániel könyv- és papirkereskedő *Nagyvárad*, Schlesinger Jakab kereskedő Zwittau, Canger Ágost vaskereskedő Bodenbach, Kreis Kálmán kereskedő Sniatyn, Tefel Wachtel József kereskedő Lemberg, Rakower Joachim kereskedő Krakkó, Schandl Ferenc Bécs, Bracke Mária szatócsnő Niklasdorf.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. *Bécsben* 40.60 korona pénzben, illetve 40.80 korona áruban.

Heti lóvásár. A Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 526 darab I. osztályu és 403 darab II. osztályu, összesen 929 darab lóvat, melyek közül 442 ló kelt el.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósitása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 838 darab, magyar tehén: 508 darab, szerbiai ökör 779 darab, szerbiai tehén 61 db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 91 drb, bika 176 darab, összesen 2453 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalni való ökör 116 darab, fejős tehén 186 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üszö — darab. Eladási árak ezen tudósitás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségü 60.— K.-tól 64.— K-ig, kivételesen 60.— K., 100 kilónként élő sulyban, középminőség 52.— K-tól 58.— K-ig, silányabb minőség 46 K-tól 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségü 50 K-tól 58.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Silányabb minőségü 40 K-tól 48 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségü 62 K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőség 54 K-tól 60.— K-ig, silányabb minőség 48 K-tól 52 K.-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőség 50 K-tól 61.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 42.— K-tól 48.— — K.-ig. Bika jobb minőségü 52 K-tól 64.— K-ig, kivételesen —.— K-ig, silányabb minőségü 46.— K-tól 50.— K-ig. Bivaly 34 K-tól 44 K-ig, kivételesen —.— K-ig. Magyar tehén 42.— K-tól 54.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Tarka tehén 44.— K-tól 62.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendü —.— K-tól —.— K-ig, kivételesen —.— K-ig métermázsánkint, 700—. K-tól 760.— K-ig páronkint, közép minőségü —.— K-tól —.— K-ig 100 kilóként — K-tól — K-ig páronkint, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól —— K-ig páronkint. Hizlalni való ökör fehér 100 kg.-kint —.— K-tól —.— K-ig. Fejőstehén keresztezett szines 160 K-tól 220 K-ig darabonkint, bonyhádi faj 230 K-tól 320 K-ig darabonkint, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly —.— K-tól —.— K-ig páronkint.

Vágómarhából a felhajtás a mult hetihez képest nem változott. Jó minőségekre a kereslet valamivel élénkebb volt s ezeknek ára 100 kgkint 1 koronával emelkedett. A többi minőségeknél változatlan árakat jegyeztek, de a forgalom élénkebb volt, mint a mult héten. Jármos ökrökre volt kereslet, fejős tehenekre a vásár lanyha.

Borjuvásár. 1901. évi junius hó 13-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 1361 drb, leölt borju —— db, bécsi borju —— db, —— db., növendékmarha 71 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 78—88 f.-ig, kivételes 90 f., II. rendü 60—76 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. ——— f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónkint levonás nélkül. Bécsi leölt borju —— f.-ig. Növendék marha 51 f.-tól 57 f.-ig, I. r. ——— f.-ig, középminőségü 47—50 f.-ig, alárendelt 43—46 f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő —— k., leölt bárány —.——.— K. kivételesen ár —— k.-ig páronkint. — Elsőrendü borjuk árai változatlanok, silányabb minőségüeké pedig 2—3 fillérrel kgkint csökkentek; az irányzat általában lanyha volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál levő székes-lóvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi junius 13. Készlet 639 darab. Érkezett 676 darab. Összesen 1315 darab. Eladatott 856 darab. Maradt 459 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 78—84 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 80—85 koronáig, 320—380 klgr. sulyban 80—84 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 72—78 koronáig. — Malac 60—64 korona. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 1059 darab juh volt. Irányzat lanyha. Árak kilogrammonkint: kiviteli juh 48—50 fillér, kiv. —— fillér, selejtes juh 39—44 fillér.

Bécsi szurómarhavásár, junius 13. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 3838 drb borjut, 1759 drb élő sertést, 1030 darab levágott sertést, 135 levágott juhot, 361 darab bárányt.

Eladási árak: Levágott borju 88—130 fillér, elsőrendü 76——88 fillér, legeleje 90——110 fillér, élő borju ——— fillér, elsőrendü — fillér, legelsőrendü ——— fillér, fiatal sertés ——— fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 64—84 fillér, kivételesen — fillér, husra hizlalt sertés ——— fillér,

---

— Köszönjük kisasszony szivességét, tudni óhajtjuk, kinek háláljuk meg, ha az élet valaha összehoz.

— Meghálálni akarják? Nincs ugyan rá okuk. De meg leszek jutalmazva, ha megmondják Bacó Ferencnek, hogy érte adtam magam oda a bosszu eszközeül és a hálót, amit önök ellen szőttek, miatta tépem szét. Ne keresse Zoet! Most, hogy ő feltámadott, én haltam meg neki. Ott fekszik a hóban a patak kanyarulatánál három nagy tölgy alatt, homlokán az én selyemkendőm, hagyják azt rajta, mig felébred!

Az őrmester csakugyan megdöbbent Zoe fenyegetésétől, felirta a magyar urak neveit, feloldoztatta békóikat, rendelkezett a szakaszvezetőnek, hogy Zoe kisasszonyt kisérje be a megyefőnök elé.

Sugott még valamit a szakaszvezetőnek, mire az intett, hogy megértette.

Mielőtt azonban a szán elindulhatott volna, az öreg Csernádi kapaszkodott fel az ülésbe és bemutatva magát Zoenak, kisérőnek ajánlkozott.

A csendőr-szakaszvezető maga akart Zoe mellé ülni, leszállásra szóllitotta fel Csernádit.

— Nem... — szólt az öreg rendithetlen nyugalommal — a hugomat egyedül éjszaka időben csendőrök, fogházőrök, nyomozó birák közé nem hagyom. Vele megyek... Iksum, fiksum, punctum...

A szakaszvezető darabig még vitatkozott, később már veszekedett Csernádival. Ezzel is telt az idő. Végre mikor gondolta, hogy az őrmester már messze jár, valahogy elindittatta a szánt Besztercze felé... Galambodi utánuk kiáltott:

— Jelentse a megyefőnöknek, vagy a kit illet, hogy még reggelig mi is Besztercén leszünk s ha kihallgatásunkra szükség lesz, a városi vendéglőben megtalálnak.

(Folytatása következik.)

zsirra hizlalt sertés fillér, könnyü sertés 76—86 fillér, elsőrendü süldö 80——108 f., élő juh ——— f., levágott juh 64—84 fillér, bosnyák silányabb sertések ——— fillér, kilogrammonként. Bárány —10—26— korona, páronként.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, junius 13.

Nagyobb árkövetelések ellenére élénk volt a vételkedv, a hangulat kedvezőbbre fordult és az árak 5 fillérrel emelkedtek. A forgalom összesen 50.000 métermázsát tett. Rozs 5 fillérrel, zab és tengeri 10 fillérrel emelkedett.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 2000 mm. 77·8 k. 8 K. 55 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 27½ f., 100 mm. 79 k. 8 K. 60 f., 2700 mm. 76·6 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 74 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 77 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 75 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 75·5 k. 8 K. 07 f.

Pestvidéki: 2900 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 76·5 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 74·5 k. 7 K. 80 fillér.

B.-Csabai: 1000 mm. 78 k. 8 K. 30 f.

Bácskai: 3000 mm. 74·8 k. 8 K. 12½ f., 900 mm. 74·8 k. 8 K. 14½ f., 2670 mm. 74·5 k. 7 K. 82½ fillér.

Mezőhegyesi: 2600 mm. 78·2 k. 8 K. 45 f.

Csabai: 2·50 mm. 75·5 k. 7 K. 87½ f.

Marosi: 4600 mm. 76 k. 7 K. 95 f.

Dunai: 2000 mm. 76 k. 7 K. 95 f.

Fehérmegyei: 1200 mm. 79 k. 8 K. 40 f., 800 mm. 80·4 k. 8 K. 05 f., 800 mm. 79·5 k. 8 K. 05 f., 500 mm. 78·5 k. 8 K. 07 f., 800 mm. 76 k. 8 K. 05 f., 700 mm. 77 k. 8 K. 05 f., 4400 mm. 78 k. 8 K. 10 fillér.

Temesvári: 350 mm. 74·5 k. 8 K. 70 f.

Mind három honapra.

Rozs: 100 mm. 7 k. 40 f., 100 mm. 7 K. 40 f., 150 mm. 7 K. 45 f.

Tengeri: 250 mm. 5 K. 55 f.

Árpa: 400 mm. 6 K. 40 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árutőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilős	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig	Kilős	50 Kilogramm ára K.-tól	50 Kilogramm ára K.-ig
Tiszavidéki	ó	76	7.90	8.—	80	8.35	8.40
•	•	77	8.—	8.10	81	0.—	0.—
•	•	78	8.15	8.25	82	—.—	—.—
•	•	79	8.25	8.35	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	•	76	7.90	8.—	80	8.25	8.35
•	•	77	7.95	8.05	81	0.—	0.—
•	•	78	8.05	8.05	82	—.—	—.—
•	•	79	8.15	8.15	—	—.—	—.—
Pestvidéki	•	76	7.90	8.—	80	8.25	8.35
•	•	77	7.95	8.05	81	0.—	0.—
•	•	78	8.05	8.15	82	—.—	—.—
•	•	79	8.15	8.25	—	—.—	—.—
Bánsági	•	76	7.70	7.80	80	0.—	0.—
•	•	77	7.75	7.85	81	0.—	0.—
•	•	78	7.85	7.95	82	—.—	—.—
•	•	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—
Bácskai	•	76	7.95	8.10	80	0.—	0.—
•	•	77	0.—	0.—	81	—.—	—.—
•	•	78	0.—	0.—	82	—.—	—.—
•	•	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kilős	50 kilogramm ára K.-tól	50 kilogramm ára K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	7.30	7.40
•	•	másodrendü	—	7.20	7.30
Árpa	•	takarmány	60—62	6.40	6.70
•	•	égetni való	62—64	6.10	6.20
•	•	sörfőzésre való	64—66	—.—	—.—
Zab	•	—	39—41	7.20	7.40
Tengeri	ó	bánsági	—	—.—	—.—
•	•	másnemü	—	5.35	5.40
Repce	uj	káposztás	—	—.—	—.—
•	•	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	•	—	—	5.10	5.30

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza October . . .	8.20—8.21—8.23—8.24—8.26
Rozs October . . .	7.01—7.02—7.03—7.04
Zab October . . .	6.24—6.29—6.31—6.32—6.50
Tengeri juliusra . .	5.48—5.50—5.51—5.52
Augusztusi repce . .	0.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza October	8.25	„	8.26 „
Rozs October	7.07	„	7.08 „
Zab October	6.32	„	6.33 „
Tengeri juliusra	5.51	„	5.52 „
Repce augusztusra	13.—	„	13.10 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza 1901. October	8.25	—	8.26
Rozs October	7.06	—	7.07
Zab October	6.29	—	6.30
Tengeri juliusra	5.53	—	5.54
Repce augusztusra	13.—	—	13.10

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde irányzata lanyha volt, az összes vezető értékek ellanyhultak s lanyhán zárultak.

A helyi piac el volt hanyagolva.

A déli tőzsdén némi váltakozás után kissé megjavult az irányzat s zárlat felé azon hirre, hogy Berlinben kamatlábleszállitás áll küszöbön, a javulás megállandósult. A zárlati hangulat igen szilád volt.

A helyi piac tartott, de üzlettelen.

Valuták és érováltók gyengébbek.

Az előtőzsde lanyha.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 679.—. Osztrák hitelrészvény 673.25.—676.50. Államvasuti részvény 668.25—669.75 Jelzálogbank 442.——445.— korona.

A déli tőzsde kezdetben gyenge, végül javult.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 676.——678.—. Osztrák hitelrészvény 671.50—675.25. Államvasuti részvény 667.——669.—. Koronajáradék 92.90—92.95. Jelzálogbank 442.50—444.50. Közuti vasut 571.50—574.— korona.

Forgalomba került továbbá: Kereskedelmi bank 2445.—.2450.—. Kőszénbánya és téglagyár részvény 330.—340.—. Adria tengerhajózás 403.—407 korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 675.—. Magyar hitelrészvény 678.—. Leszámitoló 427—. Rimamurányi vasmü részvény 485.—. Osztrák-Magyar államvasut 670.25. Közuti vasut 573.—. Villamos vasut 299.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezőnzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.——.— korona, vörös aprószemü —.——.— korona, vörös erdélyi —.——— korona. vörös bánsági —.——.— korona, középszemü —.——.— korona, nagyszemü —.——.— korona. Disznózsir: budapesti: 49.50—50.— korona, vidéki —.——.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— korona, városi 4 darabos 40.50—41.—. korona, 3 darabos 42.50—43.— korona. füstölt —.——.—. korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.——12.25 korona 120 darabos —.——.—. korona. 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.——15.50 korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona. 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, junius 13. *(A Budapesti Napló telefonjelentése.)* Magyarország sok vidékéről erős esőt jelentettek s erre az itteni piacon takarmányárukban szilárd lett az irányzat; tengeri ára 4 fillérrel elaprózódott, zab megtartotta tegnapi állását; buza és rozs eleinte hanyatlott, később vásárlási kedv állott be s az irányzat megszilárdult, mire az árak 3—4 fillérrel javultak.

Buza őszre 8.49—8.50—8.46—8.51, rozs május—juniusra 8.14—8.19, őszre 7.43—7.40—7.45, zab őszre 6.68—6.63—6.65, tengeri julius—augusztusra 5.75—5.74, szeptember—októberre 6.02—5.95—5.96, buza május—juniusra 8.25—8.30, zab május—juniusra 8.15—8.20, tengeri május—juniusra 5.70—5.73 repce augusztus—szeptemberre 13.55—13.65 korona. Felmondottak 500 mm. zabot.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 8.52—8.49, rozs őszre 7.50—7.45, zab őszre 6.67—6.62, tengeri julius—augusztusra 5.76—5.74, szeptember—októberre 5.95 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Tegnapi gyenge esti tőzsdék a mai előtőzsdére is hatottak.

Déli tőzde szintén gyenge.

Zárlat valamivel javult. Angol bank a diskontót három százalékra mérsékelte.

Bécs, junius 13 *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 118.—. Tisza- és szegedi kölcsön sorsjegy 144.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.60. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.50. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 484.—. Magyar koronajáradék 92.95, 4%-os Magyar földtelherm. kötvény 92.20. Magyar hitelbank részvény 676.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 174.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 354.— Magyar kereskedelmi bank 2445.—. Magyar cukoripar 1755.—.

Bécs, junius 13. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 98.55. 4%-os osztr. aranyjáradék 118.—, 1860-os sorsjegy 139.50. Osztrák hitelsorsjegy 399.50. Angol-osztrák bank 278.—. Bécsi bankegyesület 476.—. Osztrák-magyar bank 1672. Déli vasut 105.50. Dunagőzhajózási részvény 821.—. Dohányrészvény 293.— Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.50. 4·2%-os ezüst járadék 98.25. Osztrák koronajáradék 95.95. 1864-iki sorsjegy 207.75. Osztrák hitelintézeti részvény 674.25. Unionbank 557.—. Osztrák Länderbank 412.—. Osztrák-magyar államvasut 670.25. Elbavölgyi vasut 498.—. Alpesi bányarészvény 464.50. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.15. Bécsi Tramway Litt B. 247.—. Bécsi Tramway Litt A. 249.50. Lipót kobó —.—. Az irányzat szilárdabb.

Bécs, junius 13. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675.50. Magyar hitelrészvény 677.—. Angol-Osztrák bank 279.—. Bécsi bankegyesület 476.50 Union bank 557.50. Länderbank 412.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 670.50. Lombard 105.75. Elbavölgyi vasut 499.50. Északnyugati vasut részvény 480.50. Dohányrészvény 293.55. Rimamurányi vasmü 485.—. Alpesi bányarészvény 466.—. Májusi járadék 98.55. Magyar koronajáradék 92.95. Török sorsjegyek 106.25. Német birodalmi márka 117.53—55. Napoleon d'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, junius 13. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.50. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 93.50. Osztrák-magyar államvasut 143.40. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 84.95. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 179.60. Általános villamossági Edison 195.75. Gelsenkircheni 171.10. Laura-kohó 197.60. 4·2%-os ezüstjáradék 98.25. 4%-os magyar aranyjáradék 99.30. Osztrák hitelrészvény 211.—. Déli vasut 25.25. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.05. 4%-os uj orosz kölcsön 96.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 96.60. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 157.25. Harpeni 173.25. Az irányzat ingadozó.

Berlin, junius 13. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 99.40. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák hitelrészvény 211.75. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Déli vasut 25.10. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.05. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, junius 13. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 98.—. 1860. sorsjegy —.—. Déli vasut 24.75. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.40. Osztrák hitelrészvény 211.50. Osztrák-magyar államvasut 143.15. Olasz járadék 96.40. 4%-os Magyar aranyjáradék 99.10. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, junius 13. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 98.60. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.35. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák-magyar bank 120.10. Déli vasut 25.25. Elbavölgyi vasut 127.—. Londoni váltóár 204.15 Bécsi bankegyesület 121.20. Villamos részvény 126.25. 3%-os magyar aranykölcsön 83.40. 4·2%-os ezüstjáradék —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 99.30 Osztrák hitelrészvény 211.40. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Északnyugati vasut 119.—. Bécsi váltóár 850.—. Párisi váltóár 810.25. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 234.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, junius 13. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 211.90. Német bank 195.30. Discont 180.70. Berlini kereskedelmi bank 142.50. Gelsenkircheni 173.—. Harpeni 173.—. Laura-kohó 199.—. Olasz járadék —.—.

Páris, junius 13. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut 125.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 91.40. Osztrák Länderbank —.—. 3%-os francia járadék 101.07. Ottomanbank 552.—. 3½%-os francia járadék 101.55. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut 125.—. 4%-os magyar aranyjáradék 100.10. Párisi bankrészvény 1095. Olasz járadék 97.50. Francia törleszth. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 1275.—. Török dohányrészvény 320.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Junius 13. A sertésüzlet irányzata lanyha.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 76—78 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 82—84— fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 83—85— fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Románia: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Románia eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkiut 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbia: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 80——82 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 78——80 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 80——82 fillérig.

Sertéslétszám 1901. junius 11. napján volt készlet 53.633 darab. — 1901. junius 12. napján felhajtatott 434 darab. 1901. junius 12. napján elszállittatott 243 darab. 1901. junius 13. napjára maradt készletben 53.824 darab.

Vizállás.

		Jun. 13. méter	Jun. 12. méter
Inn	Schärding	2.15	2.18
Duna	Passau	2.80	2.79
•	Linz	0.24	0.24
•	Bécs	0.04	0.06
•	Pozsony	2.09	2.12
•	Komárom	2.62	2.73
•	Budapest	2.34	2.52
•	Paks	2.07	2.26
•	Mohács	3.35	3.45
•	Gombos	4.07	4.07
•	Ujvidék	3.27	3.20
•	Pancsova	2.34	2.35
•	Orsova	2.82	2.82
Morva	Magyarfalva	0.45	0.75
Vág	Zsolna	0.80	0.64
•	Trencsén	0.47	0.75
•	Szered	0.80	0.78
Rába	Sz.-Gotthárd	0.20	0.20
•	Sárvár	0.19	0.42
•	Győr	2.17	2.21
Dráva	Pettau	0.—	1.90
•	Zákány	0.74	0.—
•	Barcs	1.72	1.77
•	Eszék	0.—	0.—
Mura	M.-Szerdah.	0.85	0.80
Száva	Zágráb	0.64	0.62
•	Szisszek	0.27	0.27
•	Mitrovica	2.28	2.31
Szamos	Deés	0.41	0.30
•	Szatmár	1.42	1.42
Kraszna	N.-Majtény	1.12	1.20
Latorca	Munkács	0.18	0.17
Laborca	Homonna	0.35	0.32
Ung	Ungvár	0.62	0.60
Tisza	M.-Sziget	0.80	0.85
•	Tekeháza	0.64	0.53
•	V.-Namény	1.44	1.37
•	Tokaj	1.35	1.17
•	Tisza-Füred	1.30	1.06
•	Szolnok	0.85	0.72
•	Csongrád	0.89	0.87
•	Szeged	1.76	1.66
•	Török-Becse	1.40	1.25
•	Titel	2.88	2.79
Ondova	Bártfa	0.45	0.50
Topolya	Hodr	0.93	0.90
Bodrog	Zemplén	1.88	1.67
Sajó	Szolca	1.76	1.74
Hernád	H.-Németi	0.49	0.38
Berettyó	Margita	0.—	0.40
•	B.-Ujfalu	0.12	0.03
Körös	Csucsa	0.—	0.—
•	N.-Várad	0.32	0.32
•	Belényes	0.80	0.74
•	Tenke	0.60	0.55
•	Gurahonc	0.36	0.38
•	Borosjenő	0.46	0.38
•	Békés	1.26	1.40
•	Gyoma	2.16	1.90
Maros	Gy.-Fehérvár	1.16	0.88
•	Branyiczka	1.66	1.80
•	Soborsin	0.—	0.—
•	Arad	0.16	0.15
•	Makó	1.40	1.34
Temes	K.-Kostély	1.16	1.24
Béga	Kiszetó	1.05	1.03
•	Temesvár	0.—	0.08
•	Becskerek	0.65	0.64

Napirend.

Naptár. Péntek, junius 14. — Római katholikus: Jézus sz. szive †. — Protestáns: Vazul. — Görög-orosz: (junius 1.) Jusztin.. — Zsidó: Sivan 27. — Nap kél: 3 óra 47 perckor. — Nyugszik 7 óra 42 perckor. — Hold kél reggel 1 óra 58 perckor. — Nyugszik délután 5 óra 22 perckor. Földközelben délután 0 óra 2 p.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Muzeum. Régiségtár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Tavaszi nemzetközi kiállitás a Mücsarnokban délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődij 1 korona.

A Nemzeti Szalon kiállitása d. e. 9 órától este 7-ig. Belépődij 50 fillér.

Mezőgazdasági kiállitás (Párisból hazahozott tárgyak) az Iparcsarnokban. Délelőtt 10 órától este 7 óráig. Belépődij nincs.

A magyar nők képzőmüvészeti és iparkiállitása az Iparcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától este 6-ig. Belépődij 60 fillér.

Országos Képtár és metszetkiállitás az Akadémiában délelőtt 9 órától 1-ig.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig

Mezőgazdasági muzeum délelőtt 9—1-ig.

A földtani intézet muzeuma zárva.

Közlekedési Muzeum a Városligetben nyitva 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, junius 13.

A norvégiai depresszió délfelé is terjeszkedve, egész Európában erősen sülyeszti a légnyomást és kiszoritotta a maximumot Spanyolország fölé.

Az idő ennek folytán északnyugatról terjeszkedő felhőzettel európaszerte csapadékosabbra, zivataros és sok helyütt viharosra fordult.

A hőmérséklet északról sülyedt.

Nálunk az ország keleti felében mindenütt és elvétve a nyugati határokon zivataros és esős, mig az ország többi részében derült és száraz volt.

A hőmérséklet csak jelentéktelenül változott.

Küldtás: Meleg idő várható zivataros esőkkel.

Árlejtési hirdetmény.

Belügyminiszter ur ő nagyméltósága a folyó évi 49910/V. b. számu rendelete folytán, a m. kir. VI. számu csendőr kerületi parancsnokság

nyilvános ajánlati tárgyalást

hirdet a zalaegerszegi csendőr szárny, szakasz és őrparancsnokság, továbbá az ottan állomásozó tisztek és legénység elszállásolása céljából szükséges és **87153 korona 80 fillér** erejéig engedélyezett

laktanyaépitési munkák végrehajtására.

Az épitési munkálatok csak a legelőnyösebb ajánlatnak belügyminiszter ur ő nagyméltósága által történt felülbirálása és jóváhagyása után kezdhetők meg.

A zalaegerszegi m. kir. államépitészeti hivatal által megszerkesztett laktanyaterv, férhelyeinek kimutatása és előméret költségvetés, Zalaegerszegen a csendőr szárnyparancsnokság irodájában, a hivatalos órák alatt megtekinthető. A szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek és munkák végrehajtásához kötött feltételekre vonatkozólag az épületek létesitésénél érvényben lévő általános feltételek kötelezők.

A bánatpénz az ajánlati összegnek 5%-ban van megállapitva, mely összeg készpénzben, vagy az állami letétekre alkalmas, — a legutóbb jegyzett árfolyam szerint, de névértékükön felül nem számitható — értékpapirokban, a zalaegerszegi vagy más m. kir. adóhivatalnál (állampénztárnál) teendő le és az erről szóló letéjjegy a lezárt ajánlathoz csatolandó, ezen bánatpénz a vállalati szerződés megkötése alkalmával 10% biztositékra lesz kiegészitendő.

A csak **az összes munkálatokra** tett, s ivenként 1 koronás bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatok lepecsételve, **legkésőbben**

julius hó 11-én délelőtt 9 óráig

— a mikor **a nyilvános árlejtés is meg fog tartatni** Zalaegerszegen a m. kir. csendőrszárny parancsnokságnak adandók át, vagy oda postán — bérmentve beküldendők.

A feltételektől eltérő, az elkésetten benyujtott, a távirati uton tett, a pót, vagy az olyan ajánlatok, melyekhez a letett bánatpénzről szóló letéjjegy csatolva nincsen, vagy a melyekhez bánatpénz fejében készpénz lett csatolva, nem fognak figyelembe vétetni.

Székesfejérváron, 1901. május 30-án.

A csendőrkerületi parancsnokság.

A hét szinházi műsora.

	Nemzeti szinház	M. Kir. Operaház	Vigszinház	Népszinház	Magyar Szinház
Szombat	A bor	Siegfrid	Coralie és Tsa.	Milliók a hó alatt	New-York szépe
d. u. Vasárnap este	Nyári szünet	Carmen	Csak párosan	Vizsgálati-előadás Milliók a hó alatt	Az ikrek

Gyógyfürdőkbe készülő betegek figyelmébe!

Kataphorese.

Uj gyógymód!

Fölülmulhatatlan gyógyhatásu

Ideg-, Nemi-, Bőr-, Vérbetegségek és Gyengeségi-állapotok, Impotencia gyökeres gyógyitására.

Tapasztalt radikális és **gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógysiker után fizethető.**

Páratlan sikerü eredményei folytán

általánosan kitünőnek elismert

hydro-elektrotherapiai intézet

a modern Hygiena és legujabb orvosi technika elsőrendü vivmányai szerint berendezett gyógytermekkel

Budapest, Teréz-körut 44. I. em.

Dr. Mitzger Tivadar

személyes vezetése alatt, nyitva egész nap.

Levelekre dijmentesen válaszoltatik.

Prospectus ingyen.

(Férfiak ingyen kapnak)

olyan uj találmányu orvosságot, mely az elveszitett erőt ujra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik erte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliseben, valamint elveszitett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a háziorvossággal a baj otthon gyógyitható s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyithatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges, csodálatos eredménynyel gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institutnak az alant jelzett cimre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyithatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érette bárhonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell cimezni:

State Medical Institute,
9 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika.

Titkos betegségek

gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyaghajlokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következménye t. makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt ideghetegségeket.

Meglepő az redmény férfiul gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek*

Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6—8-ig.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

Safe Deposit-osztálya

a nyári idény küszöbén figyelmezteti a t. c. közönséget

tüz- és betörésmentes páncélteremben berendezett magán-letét pénztáraira (Safe-Deposits).

Ezen pénztárak **csakis a bérlő kulcsával és csakis a bérlő által nyithatók ki.**

Kiváló szakférfiak nézete szerint ezen pénztárak kitünő berendezésüknél fogva **tüz és betörés ellen feltétlenül védve vannak. Ezenfelül a páncél-terem folytonos őrizet alatt áll.**

Külföldi bankoknál évtizedek óta sok **ezer magánletétpénztár** áll fenn, annélkül, hogy eddig **támadásnak még csak kisérlete történt volna safe-depositokra,** mert az ezen berendezés által nyujtott védelem **legyőzhetetlennek** tekintetik.

A safe-depositok

a legbiztosabb védelmet nyujtják pénztár-betörések és lopás ellen értékpapirok, ékszerek, okmányok és mindennemü értéktárgyakra nézve.

A páncélterem a délelőtti órákban a közönség által megtekinthető és a látogatóknak kimeritő leirásokkal és felvilágositásokkal ingyen szolgál v

Pesti magyar kereskedelmi bank safe-deposit osztálya
V. ker., Dorottya-utca 1. szám.

„The Gresham"

életbiztositó-társaság Londonban

Magyarországi fiók:

Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.

a társaság házában.

A társaság vagyona 1899. december 31-én	kor. 177,060.451.—
Évi bevétel biztositások és kamatból 1899. évi december 31-én	„ 30,835.871.—
Kifizetések, biztositási és járadéki szerződések, valamint visszvásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848)	„ 383,793.872.—
Az 1899. évben a társaság 5838 kötvényt állitott ki	„ 56,097.103.—

összeg értékekben. — Prospektusokkal és dijtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállit, továbbá ajánlatokkal, dijmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet fiókja Budapesten, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városában.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönőiratok folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.

az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a megtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. osz. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Dijszott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek észszerű gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

Rosenkranz és Güldenstern.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Klapp Mihály. Forditotta Csiky Gergely.

Személyek:

Liebenstein	Gyenes	Vilma	Vizvári M.
Ernő	Náday B.	Shallenberg	Mészáros
Rosenkranz	Náday	Schmählich	Zilahi
Kienbornné	Lendvayné	Sanftleben	Ujházi
Clarisse	Nagy Ib.	Ernő	Paulay
Düring	Hetényi	Egy angol	Körösmezei

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

Az ikrek.

Operett 3 felvonásban, előjátékkal. Irta M. Ordenneau. Forditotta Molnár Ferenc. Zenéjét szerz. E. Audran.

Személyek:

Boniface	Sziklay	Dechamps birt.	Mátrai
Gaudichard	Boross	Tourette	Odry
Gaudichardné	Sziklayné	Theodule	Palásthy
Gontran	Ráthonyi	Filiéres	Giréth
Dechamps adj.	Dalnoki	Clara) iker-	Szoyer
Beauvisage	Füredi	Cécile) testvérek	

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHÁZ.

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

Pénzt vagy életet!

Vigjáték 4 felvonásban (6 képben). Irta Alfred Capus. Forditotta Bálint Dezső.

Személyek:

Herbault	Góth	Pervenche	Varsányi
Helén	Csillag	Pigoche	Vendrei
Le Houssel	Fenyvesi	A grófnő	Haraszthi
Brassac	Hegedüs	Oszkár	Győző
Molineuf	Bihari	Eglantine	Pécsi
Plesnois	Balassa	Rendőrbiztos	Tapolczai

Kezdete 7½ órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

Először:

A gipsz-szobor

vagy: **a vén szoknyahős.**

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Taube Theodor. Magyarositotta Komor Gyula. Zenéjét összeállitotta Donáth Ede.

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

Lili.

Énekes szinmü 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Millaud. Forditották Fái J. Béla és Evva Lajos Zenéjét szerzette Hervé.

Személyek:

Plinchard	Szirmai	Bouzincourt	Szabó
Bateliére	Szerdahelyi	Bouzincourtné	Siposné
Hypothese	Kovács	Amelie)	Küry
Bompan	Horváth	Antonine)	
René	Raskó	Victorine	Vidorné

Kezdete 7½ órakor.

URÁNIA SZINHAZ

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

A tánc.

Irta: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.

Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI NYARI SZINHÁZ.

Péntek, 1901. junius hó 14-én.

Orpheus a pokolban.

Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerzé Offenbach.

Kezdete 7 órakor.

Dreyfus Alfréd

Öt év

életemből

(Szenvedéseim az Ördögszigeten töltött rabságom alatt). Dreyfus kapitány sajátkezű rajz- és kézirásaival.

Második teljes kiadás.

Képekkel 229 oldalnyi tartalommal 60 kr.

Beküldése ellenébe bérmentve, ha azonban utánvéttel kivántatik 20 kr.-ral drágább.

Megrendelhető a

Budapesti Napló kiadóhivatalában

VIII., József-körut 18.

ŐS-BUDAVÁRA

A székesfőváros legnagyobb és legszebb nyári mulatóhelye.

Ma, pénteken este 6 órától kezdve:

ELITE-ESTÉLY.

A Korvin-téri nagy szinpadon nagyszerü

uj Varieté-müsor.

Mr. Batty világhirü medvecsoportja, Bianca de Roches.

BEN-ALI-BEY varázsszinháza.

Pont 9 órakor! Pont 9 órakor!

A mecsettéri nyilt szinpadon belépődij nélkül

A kalábriásparthie

Előadja a **Folies Caprice** személyzete.

A m. kir. budapesti honvédkerületi zenekar hangversenye.

Amerikai scating rink. — Kerékpár-körhinta. Belépődij 1 korona. Gyermekeknek 12 éven alól 20 fillér. A tőzsdékben váltott kedvezm. jegyek 40 f. felülfizetéssel érvényesek. A földalatti villamos éjjel 1 óráig közlekedik. Társaskocsik egész éjjel.

WULFF EDE CIRKUSZA.

Ma pénteken, junius 14-én, este 1/28 órakor:

nagy külön előadás.

Utolsó fellépte

a fenomenalis embernek C. H. Unthan-nak

az ő nagyszerü uszó- és buvármutatványaival, egy ujonnan épült 5 méter mély hidraulikusan elsüllyeszthető szabadalmazott manège-ban.

Utoljára kerül szinre

a minden este nagy tetszéssel fogadott

Transvaali epizódok a boer háboruból.

Valamint fellép az egész müvész-személyzet.

A fővárosi hirlapkiadóhivatali tisztviselők segitő-egyesülete

1901. évi junius hó 22-én, szombaton, este 8-kor tartja

XII. évi rendes közgyülését

az Otthon irók és hirlapirók körének helyiségeiben VII., Dohány-utca 76. szám.

Tárgya:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az évi jelentés és mérleg megvizsgálása és jóváhagyása.
3. A jegyző tiszteletdijának megállapitása.
4. Inditványok.

Budapest, 1901. junius hó 11-én.

Sümegi Vilmos, titkár. *Rákosi Jenő,* elnök.

Kevés gond! Kevés aggodalom!

nyugtalanitja az embert, ha a

Budapesti Naplóra

előfizet, mert

nagy megnyugvást

szerez az a tudat, hogy

2000 koronára

van biztositva baleset ellen mindaddig, mig előfizetése érvényben van.

A Budapesti Napló minden előfizetőjét

ingyen biztositja

baleset ellen

halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig. A biztositás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.

Mindenki annyi időre van ingyen biztositva, amennyi időre előfizet. A biztositást a mannheimi biztositó társaság magyarországi vezérképviselősége végzi. Minden előfizető, régi és uj egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztositási kötvényt kap:

Mannheimi biztositó-társaság Mannheimben.

Magyarországi vezérképviselőség Budapesten, VI., Kemnitzer-utca 10.

Alaptőke: Nyolc millió márka. Erre befizetve: Két millió márka. Tartalékalap: Két millió márka. A részvényesek váltóiban a még be nem fizetett részvényőke fejében.

Balesetbiztositási kötvény.

A **Mannheimi biztositó-társaság** biztosit jelen kötvény által, a tuloldali általános feltételek mellett,

T. ..... urnak / urnőnek

(lakóhely) .....

(a név sajátkezüleg beirandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az elhalálozás esetére: Kétezer korona összeget, a munkaképességnek életfogytiglani elvesztése (teljes rokkantság) esetére: Kétezer korona összeget, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget. A biztositás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetési dij lefizettetett. — A biztositás kezdődik az előfizetési dij postára adását, vagy kifizetését követő déli 12 órakor és végződik az előfizetés lejárta után való napon déli 12 órakor.

Mannheimi biztositó-társaság magyarországi vezérképviselőség Budapesten.

Fényes, igazgató.

Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kr.). Az előfizetési összegek a

„Budapesti Napló“ kiadóhivatalábajózsef-körut 18. küldendők.

REMEKIRÓK KÉPES KÖNYVTÁRA

A magyar és világirodalom kincsesháza. ❦ Szerkeszti: RADÓ ANTAL.

Nemzetünk müveltsége immár hála istennek annyira megerősödött, hogy alig van e hazában család, a mely **butorzata mellőzhetetlen részének ne tartaná a könyvesszekrényt** vagy legalább a szerény könyvespolczot. De azzal sok helyütt nincsenek meg tisztában, **milyen könyvek valók e helyre?** Nos hát, e kérdésre csak egy válasz lehet: a családi könyvtárba első sorban azok a **könyvek** valók, melyek az emberi szellem termékeinek **szinét-javát teszik,** a melyeket évezredek, évszázadok, vagy legalább nemzedékek magasztalása hirdetett szépnek, melyeket így a mult már ugyszólván szentesitett, melyeknek ismerete nélkül iskolázott embert képzelni sem lehet.

Azokat az irókat, kik ilyen könyveket tudtak teremteni, klassz-kusoknak, magyar szóval **remekiróknak** hivják. Ezek az irók azok, kiknek munkái nem hiányozhatnak **egyetlen müvelt házból sem.** E remekirók legjobb alkotásaiból fog állani az a **Remekirók Képes Könyvtára,** melyet az alulirott czég megindított, s melynek külső disze is méltó lesz azokhoz a szellemi kincsekhez, melyeket tartalmazni fog.

Természetes, hogy mindenek előtt **a magyar irodalom nagy mesvei** fogják ékesiteni e gyüjteményt. Zrinyi Miklóstól Petőfi Sándorig a hány dicső irója volt nemzetünknek: valamennyi ott lesz e sorozatban. Ott lesz könyveink élén **arczképük,** ott lesz **életük rajza,** a legkiválóbb szakemberek tollából, ott lesz **jegyzetek és magyarázatok** formájában minden, a mi teljes megértésükhöz szükséges.

De be lehet-e érni ennyivel, pusztán nemzetünk irodalmának ismeretével? Azok a nagy nevek, melyek idegen országok költészetének büszkesegei, hiányozhatnak-e a müvelt magyar család könyvtárából? — Nem! Homer, Shakspere, Göthe s még sokan mások nem pusztán **egyetlen nemzetéi;** a **világirodalom** hősei ők, kiket minden nemzet magáévá tett, átültetve őket nyelvébe. Ezeket is adnia kell **Képes Könyvtárunknak:** meglevő fordításban, a hol van ilyen jó, uj fordításban, a hol a meglevők elavultak vagy más okokból nem megfelelők. S itt sem fog hiányozni minden iró elől az arczkép, a magyas bevezetés életéről és munkásságáról, valamint nem fognak hiányozni a bőséges jegyzetek, melyek azt a müvet **könnyen megérthetővé** tegyék mindenkire nézve.

Mindkét részét vállalatunknak, a magyar remekirókat épugy, mint az ideigeneket, **képekkel** diszitjük. Ez illusztrációk nemcsak az olvasó képzelőtehetségének lesznek segitségére, elebe varázsolva a költői munkák legszebb részeit: hanem mint elsőrangu magyar müvészek rajzai, önmagukban is értékesek lesznek. A könyvek, természetesen, mind egyforma alakban, egyforma szép és ízlta nyomással és egyforma diszes bekötési táblában jelennek meg, rajta az illető iró **arany-domborművü medallon-arczképével.** Igy a könyvszekrénynek nemcsak tartalmuknál, hanem külsejüknél fogva is feltűnő ékességei lesznek.

Noha a vállalat föntebbi programmja szerint a **Remekirók Képes Könyvtára** egységes, szerves gyüjtemény lesz: mindazonáltal az egyes remekirók **külön is,** mint **teljes, befejezett** munkák kerülnek könyvpiaczra. Senkisem lesz kénytelen minden kötetet megvásárolni, ellenben mindenki megvehet egy-egy remekirót **magában is.**

A kötetek ára a lehető legolcsóbb lesz. **Ára egy-egy illusztrált kötetnek füzve legfélebb 3 kor., diszkötésben 5 korona,** de ezt a csekély árt is szabadságában lesz a vevőnek részletekben törleszteni. Minden évben **négy kötet** megjelenése van tervbe véve, de remélhetőleg ennél többet is fogunk közrebocsáthatni.

Az eddig megjelent két első kötet, **Petőfi összes Költeményei,** kapható minden hazai könyvkereskedésben.

A vállalat úgy a maga teljességében, valamint **kötetenként külön-külön is,** megrendelhető minden könyvkereskedésben.

Az első két kötet már megjelent. Czimök:

I. II. Petőfi Sándor Összes Költeményei. Életrajzi bevezetéssel ellátta Dr. Ferenczi Zoltán. 52 egész oldalas illusztrációval ellátta Neogrády, Tuli, Telepy, Akantisz. Ára a két diszkötetnek 10 kor.

A következő kötetek lesznek:

III. IV. Kisfaludy Sándor Összes Költeményei. Életrajzi bevezetéssel ellátta Zilahi Kiss Béla. (Sajtó alatt.)

V. Tóth Kálmán Költeményei.

VI. Göthe. Faust. Ford. b. Döczy Lajos.

VII. Moliére Remekei. I. rész. A fösvény. — Dandin György. — A kényszeredek. — A botcsinálta doktor. Ford. az első hármat Hevesi Sandor, az utolsót Gubányi Árpád.

VIII. Mikes Kelemen Törökországi Levelei. Kiadja Bánóczi József.

IX. Tóth Ede Összes müvei.

X. Musset Alfréd Válogatott Remekei: Költemények, Elbeszélések, Szindarabok. Ford. Radó Antal.

XI. Zrinyi Miklós Összes Munkái.

Azután tervbe vannak véve: **Kazinczy, Berzsenyi, Csokonai, Kisfaludy Károly, Kölcsey** remekei; az idegen irodalmakból: **Homeros** Iliása és Odysseája, Kempf József forditásában; **Shakspere** remekei, **Leopardi** válogatott verses és prózai munkái, **Byron** válogatott költeményei, **Ibsen** legjobb drámái stb. — egytől egyig a világirodalom legnagyobb nevei, a nemzetek müveltségének legfényesebb szövétnekei. Abban a tudatban, hogy ez ujabb vállalatunk megindításával a **nemzeti kulturának** nagy és fontos szolgálatot teszünk, ajánljuk azt a magyar haza pártfogásába!

LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSE, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 21.

Minden **szó egyszeri beiktatása** nonpareille betükből 4 fill. **Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen **adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges** bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál **a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.**

Apró hirdetéseket
központi irodánkban és egyéb nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje,
Teréz-körut 54. szám alatt.

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda,
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése,
IV., Gróf Cziráky-féle palota.
(Kossuth Lajos-utca, Kigyó-tér, Koronaherceg-utca sarkán.)

Jambrikovits
dohánytőzsdéje,
Kerepesi-ut 50. (Takarékp. épül.)

Eckstein Bernát
hirdetési iroda,
V. ker., Fürdő-utca 4. szám.

Fischer J. D.
hirdetési iroda,
IV., Zsibárus-utca 7. szám.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda,
IV., ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda,
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula
hirdetési irodája,
VII., Erzsébet-körut 34.

Mosse Rudolf
hirdetési iroda,
VII. ker., Károly-körut 9. sz.

Mezei Antal
hirdetési irodája
V., Gizella-tér (Haas-palota).

Schwarcz József
hirdetési iroda,
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda,
IV. ker., Szervitatér 8. szám.

Sikray Samu
hirdetési irodája
Budapest, Váci-körut 33.

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje,
VIII. ker., Muzeum-körut 18. sz.

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő,
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Nemetsek A. J.
ujság-árudája,
Petőfi-tér 3. szám.

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje,
Andrássy-ut 48. szám.

Szántó Mór
dohánytőzsdéje,
IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Sopronyi V.
dohánynagyárus,
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Toldi Lajos
könyvkereskedése,
II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.

Zipser és König
zeneműkereskedése,
Andrássy-ut 4. szám alatt.

Benda Józsefné,
Andrássy-ut 59.

Deutsch Miksáné,
Andrássy-ut 35.

Weitzenfeld Jakab,
Király-utca 1.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
Buda II., Fő-utca 17. szám.

Minden apró hirdetés, **melyet itt este 6 óráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.**

???????
Édesem! Végre hazaérkezvén, a legnagyobb nyugtalanságba telnek óráim. Könyörgök hosszu, nagyon hosszu levélért. Legalább ez szerez némi megnyugvást. Mikor van kilátás találkozásunkra? Kegyeskedjen közölni, legalább olvashassam a perceket. Evvel is telik az idő. Mit hall a szomszédaimról? Nem jönnek át? Jó volna. Mi lesz a fürdőbe menetellel? Tegnap beszereztem valamit, amit éjjel-nappal viselek és találkozásunknál magának fogok adni. Szerdai számban közölt értesités tévedésből nem a megállapitott jel, hanem hét kérdőjel alatt lett közölve. Észrevette. Ha esetleg alkalmasabb jeligét talál, ugy közölje és azt használom. Mindenesetre jó lesz időnként változtatni. Sok, sok csókot küld busuló Barnája 9227

Nagyon
szenvedek. Leveleim nem vetted; mert akkor felelnél. Fájdalmam megöl. Sándor.

Egy 54 éves
vasuti tisztviselő, kinek 2200 korona fizetése és egy pár ezer forint készpénze van, ohajtana egy katholikus vallásu 45—50 éves hajadonnal vagy özvegygyel, melynek 4—5000 frt hozománya van, házassági szándékból levelezésbe lépni, arckép csatolása kivántatik, mely meg nem felelő esetben a legnagyobb diskreció mellett visszaszármaztatik. Cim „Gyula" alatt e lap kiadóhivatalához. 9210

Csinos,
intelligens fiatalember, Amerikába való utazásához, szép és kellemes hölgyet keres utitársul. Pénz nem szükségeltetik. Komoly szándék nincs kizárva. Ajánlatok Budapest, főposta restante „L. M." jel alatt kéretnek.

Egy fess
intelligens, csinos leány, szabónő, ki megunta az életet **egyhanguságát**, tud főzni és a háztartás minden ágában teljesen jártas, férjhez óhajt menni. Férjül kivántatik egy biztos állásban levő középkoru, lehetőleg budapesti ur, a ki nem nagyon sok hozományra reflektál. Aláirással ellátott leveleket kér „Rokonélet" cimen a kiadóhivatalba.

Intelligens
uriember, szalmaözvegy hasonminőségü ideális uri nő ismeretsége után vágyódik, minden érdek kizárásával „postatiszt" jeligére levelet kér a kiadóhivatalba.

Intelligens
szolid izraelita leány, kinek a fővárosban jó forgalmu dohánytőzsdéje van, férjhez óhajt menni, lehetőleg nyugdijképes urhoz. Csakis teljes cimmel ellátott levelekre válaszolok. „Jó gazdasszony" jelige alatt a kiadóhivatalba.

Szegény, de becsületes. Kellemes és szórakoztatni tudó fiatalember, a nyári idényre egy előkelő családhoz vagy urhoz utitársul ajánlkozik fürdőhelyre vagy utazásokra. Leveleket kérek „Humoros fiatalember" jelige alatt a kiadóhivatalba.

Árva
leány nemesszivü urnő támogatásáért esedezik. „Jöttevő" cimre a kiadóhivatalba. 9179

KERESLET.

Bupapesti
füszernagykereskedésben egy megfelelő áruismerettel biró **kalkulans** kerestetik. Csakis oly pályázók, kik szakmabeli irodában már alkalmazva voltak, küldjék be ajánlataikat a fizetési igények megadásával „szakképzett" jelige alatt a kiadóhivatalba. Ugyanitt egy **utazói** állás is üresedésben van. Ajánlatok fenti jeligo alatt kéretnek. 9226

Utazók

kerestetnek **kedvelt cikknek** magánfeleknél való eladására. Intelligens és jó megjelenésü urak, kik ügyes eladók, küldjék ajánlataikat az eddigi foglalkozás felemlitésével és referenciákkal „Hálás szakma" jelige alatt e lap kiadóhivatalába.

Házmesteri
állást keres vizsgázott gépész, ki vizvezeték, villanyszerelést és gőzfütéshez ért, mindenféle házi dolgokra ajánlkozik. Cim Vörösmarty-utca 77. földszint 1.

Mely
Felvidéken lakó izr. család volna hajlandó egy 11 éves fiut a szünidőn át **fizetés mellett** elfogadni, ajánlatot kérek Lampel Lipót, Budapest, **Akácfa-utca** 39. szám.

Elveszett
szerdán este a Károly-körúton egy kis fekete félrattler kutya. Száma 2616. neve Picula. A megtaláló vigye a kutyát Dohány-utca 76. szám alá, ahol 5 forint jutalmat kap. 9229

Utazó
ügynökök 100 százalékot kereshetnek egy amerikai ujdonsági cikkel: „Labyrintrejtvény" mely cikk a vidéken és fürdőkben, sőt még Bécsben is ismeretlen. Feigl Richard Soroksári-utca 56. 9175

Csapost keresek
500 frt óvadékkal egy kitünő korcsma-üzlethez. Cim: Miletz György, a Budapesti Napló expeditora. található d. u. 4-től 6-ig József-körut 18. sz. 3837

Az állatorvosi
akadémia közelében, egy hivatalnok intelligens lakótársat keres kényelmes lakáshoz, olcsó bér mellett. Cim a kiadóban. 3830

Fehérvarrónő
keres gépvarró leányokat. Magdolna-u. 42. földszint 9. 3817

Csinos
butorozott szobát keresek teljes ellátással a Városliget közelében kertre nyilót. Ajánlatokat „G. G." jeligével e lap kiadóhivatalába kérek.

Francia
nő, ki németül is beszél, kerestetik a délutáni órákra egy 6 éves leánykához. Ajánlatot kérek „F. J." jeligével e lap kiadóhivatalába. 3826

Használt
de jó karban levő rövid zongorát keresek megvételre. Ajánlkozók irják meg az árát. Hegedüs Jánosnak József-körut 18. 3889

KINÁLAT.

Tanárjelölt
nevelőnek, correpetitornak ajánlkozik intelligens családhoz. Beszél franciául, németül. Cim S. C. Damjanich-utca 35. III. 18. 3840

Árnyas
nyaraló nagy gyümölcsössel, 80 forintért kiadó. Cim a kiadóban. 9230

Egy
nagyon jó karban lévő Singer varrógép 14 frtért és Wehler Wilson 10 frtért azonnal eladó. VI., Podmanicky-utca 4. I. em. 6.

Hölgyek figyelmébe
gyakorolt szülésznő titoktartás mellett tanácsot, segélyt nyujt Baross-utca 83. II. em. 15. 9228

Jelesen érett
izr. joghallgató a szünidőben nevelői vagy bármely irodai állást elfoglal. Levelek „Jógász" cimen a kiadóba kéretnek. 9225

Egy szépirásu
hivatalnok elvállal bármilyen irásbeli munkát, másolatokat, boriték cimek megirását vagy hasonló más irásokat olcsó dijazás mellett. Cim a kiadóhivatalban. 3831

Balaton-Lellén
a fürdő-idényre 2 nagy szobából álló lakás, szép udvarral és lugassal kiadó. Cim özv. Simon Ignácné, Lelle. 9214

Pénz
kölcsönt kizárólag **katona tisztek állami hivatalnoknak** és honoratióroknak 100-tól 1000 koronáig rövid lejáratra **5% dijjal közvetitek** a pénzt **nyomban** folyósithatom. Értekezés egész nap Guttmann ügynöki iroda Kerepesi-ut 16. 3835

Jegyesek és
butorvevők, kik előnyösen akarnak vásárolni, ne mulaszszák el, egy jelentékeny szinésznő által csak kevéssé használt **3 elegáns szobaberendezés**, valamint egy fehérre fényezett gyermek pólyaszekrény Budapest, **VII. Erzsébet-körut 12.** I. em. alatti megtekintését, a hol a berendezés csodálatos olcsó áron kapható.

Kerékpár
női, keveset használt, eladó. Megtekinthető délutáni 2—5-ig. Ferenc-körut 28. I. em. 9. ajtó. 9220

Jó főzőnő
gazdasszonynak ajánlkozik szerény feltételek mellett, esetleg magányos urhoz vagy hölgyhöz. Csak azt köti ki, hogy kis leánykája is vele maradhasson. Cime: **„Ügyes és becsületes"** jelige alatt a kiadóhivatalban megtudható.

Akácmézet
frissen pergetve 5 kilónként 6 kor. 50 fillérért bérmentesen küld Weisz József Nadap, Fejér **megye.** 9164

Kiadó szoba.
A Kerepesi-uton, a Népszinház szomszédságában két tágas, tiszta, világos, teljesen féregmentes, csinosan butorozott szoba külön vagy együtt jutányosan kiadó. Az egyik utcai, kétablakos, a másik udvari. mindakettő külön bejárattal a lépcsőházból, tágas és világos előszobával. Kerepesi-ut **34.** III. em. 20.

Füszerüzlet enbloc
nagyon csinosan berendezve **élénk helyen,** melynek értéke **1200 frt** vezetés hiánya miatt **700 frtért** eladó. Frisch Mór irodája Röckszillárd-utca 5. 9212

Bősendorfer
zongora, butorok, függőlámpák, órák, ruhaláb, lószőr, ruhák stb. eladók. Megtekinthetők délután 1/24—6 között: V., Nádor-utca 6. III. em. 11. sz.

Liszt,
hüvelyes- és **füszerüzlet,** a Körut legélénkebb helyén, csinosan berendezve, napi bevétel **120 korona**, sürgősen eladó. **Frisch Mór** irodája, Röck Szilárd-utca 5. 9211

Cigarettázók
„Uránia" szivarkahüvelyek legjobbak. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: Uránia szivarkahüvely-raktár, Kertész-utca 33. 9208

Kiadó villa.
Rév-Fülöpön. (u. p. Kővágó-Örs) a Balaton zalai partján, gyönyörü fekvésü szép villa, mely három szobából és konyhából áll, kuttal, tágas verandával és árnyas diófákkal, a nyárra **150 frtért** kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 3840

Butor
jó minőségü hálószoba, kredenz, szőnyeg-divān, asztal, szék, iróasztal, könyv-szekrény, uri fottel, ottoman, szalongarnitura, nagyon olcsón, sürgősen eladó. Gyár-utca 25., kárpitosmesternél. 9205

Elegánsan
butorozott tiszta, világos, féregmentes szoba különbejárattal egy vagy két személynek e hó 15-re olcsón kiadó. VIII. Sándor-utca 30/B. I. 18.

Leghiresebb
jósnő Romániából visszatért. Bethlen-utca 9. főlépcsőház a. 1. 9146

Ruha-varrónő
kitünően jártas, olcsón elvállal munkát, melyet a saját lakásán készit el. Renoválásokat is végez kitünő izléssel. Szentkirályi-utca 22. II. 25.

Különbejáratu
2 ablakos, szépen butorozott udvari szoba előszobával, esetleg butor nélkül is 1 vagy két urnak azonnal kiadó. Klauzál-utca 6. fsz. 1. 3838

Kitünő fehérvarrónő
ajánlkozik. Cime: Magdolna-utca 42. fdsz. 9. 3790

Vizsgázók-
nak ajánlkozik, szerény fiatalember I—V. gymn. és polg. iskolai tanulók mellé, biztos siker és szerény feltételek mellett. Cim: B. M. VII. Ovoda-utca 28. II. em. 25. 3672

Csinosan
butorozott szoba, szemben az állatorvosi akadémiával, esetleg teljes ellátással, azonnal kiadó. Dembinszky-utcza 4., II. em. 23.

Csinosan
butorozott, különbejáratu utcai szoba, fürdőszoba használattal junius 15-re igen olcsón kiadó. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Jó házból
való leány óhajt nagyobb gyermekek mellé bonne-nak elmenni. Szives ajánlatokat „Bonne" jeligével kér e laphoz. 3828

Zongora,
rövid, keresztburos, kevéssé használt, sürgősen eladó. VII., Kerepesi-ut 64. I. emelet, ajtó 11. Megtekinthető délelőtt 11—12 óráig, délután 2—5 óráig.

Valódi Echo-Phonograph, teljes felszereléssel együtt 20 frt, gyönyörü megzenésitett hengerek, drbja frt 1.50, üres hengerek drbja 80 kr. Sternberg Ármin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosok Phonograph-osztályában, Károly-körut 2. (Kossuth Lajos-utca sarok.) Zenepalota.

A ki hegedüt,
cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni, kérjen árjegyzéket Sternberg Ármin és testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosoktól Kerepesi-ut 36. mely cég minden cikkről külön illusztrált árjegyzéket küld teljesen dijtalanul.

Villalakást,

télen, nyáron lakhatót, három—négy szobásat kerttel keresek augusztusra. Legszivesebben a budai hegyek valamelyikén épült ház bérletére reflektálok, ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek **Th. Z.** cimre. 3812

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A kézbesithetetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teherárraktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Kecskemét áll. 1901. évi junius hó 17.

Nagy-Várad	17.
Békés-Csaba	17.
Nagy-Becskerek	19.
Kolozsvár	19.
Fiume	19.
Budapest dparti p. u.	20.
Szabadka	20.
Debrecen	20.
Veszprém	21.
Szeged	21.
Kassa	21.
Budapest Józsefv. p. u.	24.
Pozsony	24.
Zágráb	24.
Eszék	25.
Arad	25.
Temesvár Józsefv.	25.
Győr	26.
Ujvidék	26.
Budapest ny. p. u.	26.
Pécs	27.
Brassó	27.
Miskolc göm. p. u.	27.
Nagy-Szeben	28
Szatmár-Németi	28.

Budapest, 1901. május hó 23-án.

Az igazgatóság.

Zongora
Kramer-féle, kitünő hangu, jutányosan eladó. Megtekinthető délután 2—5-ig. Nefelejts-utca 15. I. 11.

Zongora
fekete, keresztburos, kevéssé használt, diszes kiállitásu 250 frtért eladó. Fodor, Dohány-utca 90. sz. III. em. ajtó 12. Megtekinthető csak reggel 8—9-ig.

Cimbalmozni
és hangolni minden anya maga megtanithatja gyermekét az öntanitásra rendezett cimbalom-iskolából, hangjegy-ismeret nélkül, melyet 4 korona beküldése után bérmentve küld Varga Pál cimbalomgyártó, Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 3. szám. Cimbalmokról képes nagy árjegyzék ingyen.

Iskolaszékek, gondnokságok és tanférfiak b. figyelmébe ajánlom a záróvizsgálatok alkalmával kiosztandó jutalomkönyvekül:
1. **„A HAZÁÉRT és SZABADSÁGÉRT,** — kuruc-labanc történetek, finom **velin-papiroson,** illusztrálva diszes aranyközéssel 1 K. 20 fillér.
2. **„A SZABADSÁGHARC HŐSREGÉI",** finom **velin-papiroson,** illusztrálva, diszes kötésben 1 K. 20 fillér.

Ezen ifjusági könyvek fenti árban csak nálam vagy a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában rendelhetők, bolti áruk jóval nagyobb.

Barna Jónás
székesfőv. tanár 3807
Kerepesi-út 61.

Légszesz- és villamos csillárokat

raktárunk teljes feloszlatása miatt
tetemesenleszállitott árakon
adunk el
DÉNES és TARSA
magyar csillárgyár
Budapesten, VI., Andrássy-ut 13.

Legjobb
Szegedi Szakácskönyv.

—

Megjelent a
Szegedi Uj Szakácskönyv.

Irta:
Szekula Teréz.

—

Ötödik bővitett és javitott kiadás.

—

Ára kemény kötésben 4 korona. Az összeg előzetes beküldése után bérmentes szállitás.

Kapható a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalában.

A nyári idény alatt nyaraló vagy fürdőkbe utazó t. c. vevőközönség fölkéretik, hogy

Kertész Tódor-nál

az idényszerü cikkek, u. m. **hintaágyak, turistakellékek, tornaszerek, croquet-, polo-, football- és lawntennis-játékok, világhirü Wright és Ditson-féle amerikai tennis-raketek, hitelesitett atletikai sport-cikkek, Lignum Sanctum-golyók, kugli bábok, Flaubert-fegyverek, revolverek, léggömbök, lampionok, legyezők, gyermek-velocipédek, nyári gyermekjátékok, doboz-sárkányok, szódaviz-, fagylalt- és kávégépek, ébresztő-órák, uti bőröndök, kulacsok, plaidszijak halászó szerek lóhálok stb,** bevásárlását hétköznapokon sziveskedjenek eszközölni, mint-hogy Kertész-nél

vasárnap zárva van.

Nagy képes sport és nyári árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

FONTOS
cukorbetegeknek!

„MUSOL"
(törv. védve).

Egy alaposan kipróbált és kitünően bevált készitmény cukorbetegségnél (Diabetes melitus), a cukrot **5 nap alatt** eltávolitja, hogy alig marad nyoma. **1 doboz 20 porral 3 frt. (6 korona).** Kapható minden jobb gyógyszertárban. Nagyban **Dr. Egger J. L.** gyógyszertárában, Budapest Váci-körut.

Várkonyi Dezső

Szegény legények.

A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyet a régi ujságirók gárdájának ezen tehetséges tagja gyönyörü hamisitatlanul magyar nyelven annyi közvetlenséggel irt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ára 2 korona, bérmentes küldéssel — a pénz előzetes beküldése esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatalában, Veszprémben.

CRÊME DE FANCHON
a 3 sziv védjegygyel.

Rögtön finomitó és szépitő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!

Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K.
Főraktár: „URSITS" gyógyszertár. Budapest, Rákóczy-tér 5. Vidékre 20 fillér többlet beküldése után franko.

Kapható minden hol. Raktár: **Török gyógytár Budapest.**

Veszek

zálogházi cédulát
régi arany ezüst árút brillánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett

FRIED A.

órás és ékszerész
Kerepesi-ut 2. szám.

Minden

a horgoláshoz, himzéshez, varráshoz, Point-Laceshoz, vagy bármi néven nevezendő

kézimunkákhoz

szükséges anyag a legnagyobb választékban és legjobb minőségben olcsó árakon kapható

Wald Gyulá-nál

Budapesten,
VII. Király-utca 21.
Alapittatott 1854.

Eppen most jelent meg
Vidor Marci

FORRO ◗◗◗ ÉJSZAKAK

cimü verskötete . . . . . .
Ara 2 korona.

Bérmenentes ajánlott küldéssel 2 kor. 35 fill. Postautalványon megrendelhető a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában Budapest, József-körut 18.

Én Csillag Anna!

185 cm- h. óriás Loreley-hajammal, melyet **az általam föltalált kenőccsel 14 havi** használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli szer, mely **hajhullás ellen, a növesztés előmozditására s a hajtalaj erősitésére** alkalmasnak találtatott. Uraknál szép teli szakálnövést s más **rövid** használat ugy a **baj**, mint **szakálnak** természetes **fényt és sürüséget** kölcsönöz s a **gyors őszüléstől** legmagasabb korig megóvja.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.

Szétküldés naponta a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelések cimzendők.

Csillag Anna

BÉCS: I. Seilergasse 5.
BERLIN: Friedrichstrasse 56.

Csillag Anna assz., Bécs.
Szögyén-Marich grófné ő excja megbizása folytán kérek egy tégelyt az Ön kitünő pomádéjából 3 frtért. Vegye egyuttal köszönetem. A grófné rendkivül dicsérőleg szólt az Ön pomádéjáról.
Giese Frida,
Ő excja udvarhölgye.

Csillag Anna assz., Bécs
Kérem postautánvéttel egy tégelyt az Ön kitünő hajpomádéjából küldeni.
Metternich Vilma grófnő
Rubein kastély, Merán mellett, Tirol.

Cillag Anna assz., Bécs.
Kérem postafordulattal két tégelyt az Ön kitünő pomádéjából küldeni.
L. Schweng v. Reindorf,
cs. és k. kapitány neje, Prága.

Tek. Csillag Anna urhölgy!
Sziveskedjék **Kielmanseg Grófné Ő Nagyméltósága** helytartóné Bécs, Herrngasse 6. cimére 3 darab kenőcsöt **2 frtjával a** haj **ápolására küldeni,** mely máris jó eredményt mutatott. Tisztelettel
Pietzl Irma, ő Nagyméltósága komornikja.

T. Csillag Anna assz.!
Az ön csodakenőcséről már sok szépet hallottam, miért is tisztelettel kérem postafordultával **két** tégelyt küldeni. Maradok önt tisztelve
Velonter Antoni Görz.

T. Csillag Anna assz.!
A világhirü hajkenőcséből sziveskedjék egy tégelyt küldeni.
Palavicini A. őrgróf
Abauj-Szemere.

T. Csillag Anna assz.!
Postautánvéttel kérnék a kiváló hajpomádéjából két tégelylyel részemre küldeni.
Id. Esterházy Em. gróf
Bakony Szt.-László.

T. Csillag Anna assz.!
Tisztelettel felkérem az eddig nagy sikerrel használt hajpomádéból ismét egy tégelyt utánvéttel küldeni sziveskedjék.
Baselli bárónė
Enns, Westbahn

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.